ΙΚΑΡΙΑΚΑ

ΜΕΡΟΣ Β!

ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ

Κ·Ι·ΜΥΡΙΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ

"Ἰκαριακά"

Μέρος Β΄ τὸ Ἱστορικόν

ἤτοι

ἡ Ἰκαρία ἐπὶ Τουρκοκρατίας

καὶ ἡ ἀπελευθέρωσις αὐτῆς

κατὰ τὸ ἔτος 1912

ὑπὸ

Κωνσταντίνου Ι. Μυριανθέως

Ἱερέως

"Ἰκαριακά"

Μέρος Β΄ τό Ἱστορικόν

ἤτοι
ἡ Ἰκαρία ἐπί Τουρκοκρατίας.
καί ἡ ἀπελευθέρωσις αὐτῆς
κατά τό ἔτος 1912.

ὑπό
Κωνσταντίνου Ι. Μυριανθοπούλου
Κυπρίου.

«Ἰνιαχικά»
Μέρος Β^ον^ «τό Ἱστορικόν»

Τῇ ἀϊδίῳ

μνήμῃ

τοῦ Ἴωνος. Στ. Δραγούμη

ἀφιεροῦται.

Κωνστ. Ι. Μυριανθόπουλος

«Ἰκαριακά»
Μέρος Β΄ τὸ Ἱστορικόν»

Τῇ ἱερᾷ
μνήμῃ
τοῦ Ἰωάννη Ζ. Δαγκλῆ
ἀφιερώνεται.

«Ἰκαριακά»

Μέρος Β΄ τὸ Ἱστορικόν

ἐπὶ τῇ εἰκοσιπενταετηρίδι τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Ἰκαρίας.

Προλεγόμενα

> «Ἱστορίας γάρ, ἐὰν ἀφέλῃ τις τὸ διατί καὶ πῶς, καὶ τίνος χάριν ἐπράχθη τὸ πραχθέν, καὶ πότερα ἔσχε τὸ τέλος, τὸ καταλειπόμενον αὐτῆς, ἀγώνισμα μέν, μάθημα δὲ οὐ γίνεται, καὶ παραυτίκα μὲν τέρπει, πρὸς δὲ τὸ μέλλον, οὐδὲν ὠφελεῖ τὸ παράπαν»
>
> Πολυβίου Ἱστοριῶν. Γ΄. 31, 25.

Ἐν τῷ Α΄ μέρει τῶν Ἰκαριακῶν μου,+ ἐπραγματεύθην περὶ τοῦ βίου καὶ τῆς γλώσσης τῶν Ἰκαρίων.

Ἤδη ἐν τῷ Β΄ τῷ Ἱστορικῷ, περὶ τῶν προνομίων τῆς αὐτοδιοικήσεως ἐπὶ Τουρκοκρατίας, (1522-1912) καὶ τῶν ἀγώνων τῶν νησιωτῶν πρὸς διατήρησιν αὐτῶν, διεξέρχομαι

+ Τὸ Α΄ μέρος ἐκ 460 χειρογράφων σελίδων ἀριθμούμενον, ἀπέστειλα ἤδη πρὸς τὴν ἐν Ἀθήναις Γλωσσικὴν Ἑταιρείαν, ἵνα χρησιμεύσῃ ποτε καὶ διὰ τὸ Ἱστορικὸν Λεξικόν.

Ἰδιαίτατα δὲ ἱστορῶ τὰ γεγονότα τοῦ 1912, ὁπότε ἡ Ἰκαρία δι᾽ ἐπαναστάσεως τῶν κατοίκων αὐτῆς ἐλευθερωθεῖσα, ἡνώθη μετὰ τῆς Μητρὸς Ἑλλάδος.

Καίτοι δὲ ξένος, ἔγραψα περὶ αὐτῶν, καὶ δὴ ἐξ ἀμέσου ἀντιλήψεως, ἐπεὶ δὲ ἐπὶ πενταετίαν ἐν Ἰκαρίᾳ διαμείνας.

Καὶ περὶ μὲν τῶν ἄλλων, τούτων τὰ μὲν ἐξ ἀκοῆς ἔμαθον, τὰ δὲ ἐκ τῶν Ἀρχείων τῆς Δημογεροντίας τῆς πρωτευούσης Ἅγιος-Κήρυκος, ἐξήγαγον.

Ὡς πρὸς τὰ γεγονότα τοῦ 1912, τῶν ὁποίων συνεργὸς καὶ χειριστὴς ἐγενόμην, αὐτὰ τούτων, ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆς Ἐλευθέρας Πολιτείας Ἰκαρίας, ἠρανίσθην· προσθέτων δὲ ἐκ τοῦ ταμειακοῦ ἡμερολογίου, τὸ ὁποῖον ἐτήρησα, συνεπικουρούσης καὶ τῆς ἰσχυρᾶς μου μνήμης. Διὸ καὶ ἐν πάσῃ τῇ ἀκριβείᾳ ἱστορῶ πάντα τὰ συμβάντα.

Ἡ τοῦ ἔργου οἰκονομία, ἤτοι ὁ τρόπος τῆς συγγραφῆς, ὡς ἐκ τῶν ποικίλων ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν γεγονότων, λίαν δυσχερὴς ἐτύγχανε· καίτοι δὲ καὶ ἄλλως ἠδυνάμην νὰ ἔγραφον, ἀποβλέπων ὅμως εἰς τὰ περιστατικὰ τοῦ ἔθνους ἡμῶν πράγματα, καὶ ὡς Κύπριος, οὕτως ἔκρινα ὅτι ἔδει νὰ γράψω.

Παρενέβαλον δὲ καὶ τινα, ἐκ τῆς λοιπῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἱστορίας, πρός τε τὴν πληρότητα καὶ τὴν εὐκρίνειαν συναφῆ· ἐπίσης δὲ καὶ τινας λεπτομερείας, αἵτινες ἐκρίθησαν ἀπαραίτητοι, διά τε τὴν πρότερον καὶ μετέπειτα ἱστορίαν τοῦ 1912, καὶ διὰ τὴν σχέσιν τῶν αἰτίων καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῶν. Ὡς ἐκ τούτου καὶ διὰ πρόσωπα τινα καὶ πράγματα, ἔγραψα κατ᾽ ἀδέκαστον ἱστορικὴν ἀνάγκην, στοιχῶν ἄλλως καὶ τῇ ἱστορικῇ ῥήτρᾳ „Διὰ τῶν πραχθέντων καὶ ῥηθέντων κατ᾽ ἀλήθειαν αὐτῶν μνημονεύειν πάντων" Πολυβίου ἱστορ. Β΄, 56,10.

Ἀλλ' ἤλπιζον, ὡς ἐν χρόνοις δουλείας ἱστορῶν, ἱκανὴν ἐπιείκειαν, καὶ ἀπὸ χαρακτῆρος, ἐπέδειξα, ὡς τινες τῶν Ἰκαρίων θὰ διαγνώσωσι.

Τὸ ἔργον φέρω εἰς φῶς ἐπὶ τῇ εἰκοσιπενταετηρίδι τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Ἰκαρίας, ἤτοι μετὰ πάροδον τοσούτων ἐτῶν. Ἤδη ἡ ἐπελθοῦσα πολιτικὴ μεταβολὴ καὶ ὁ διαρρεύσας πανδαμάτωρ χρόνος, συνετέλεσαν ὥστε αἱ πολλαὶ τῆς δουλείας ἕξεις καὶ διαφοραὶ νὰ μετριασθῶσι, τὰ πάθη νὰ καταπραϋνθῶσι, καὶ ψυχικαί τινες πληγαὶ νὰ ἐπουλωθῶσι· καὶ πρόσωπα δὲ τινα ἐξέλιπον ἤδη.

Κατὰ ταῦτα, ἔχω δ' ἐλπίδας, ὅτι οἱ Ἰκάριοι, ἀπαλλαγέντες ἤδη τῆς δουλείας, καὶ ἐπιλαθόμενοι τοῦ παρελθόντος, θὰ ἐπωφεληθῶσι τοῦ παρόντος, πρὸς εὐτυχέστερον μέλλον.

Κατακλείων εὔχομαι ὅπως τὰ ἱστορούμενα ὑπ' ἐμοῦ ἐν τοῖς "Ἰκαριακοῖς", ἀποβῶσιν ὠφέλιμα, καὶ ὡς ὑπόδειγμα εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεάς, διὰ πάσας μὲν ἀλλὰ κατ' ἐξοχὴν διὰ τοὺς Ἰκαρίους, χάριν τῶν ὁποίων ἰδίως ἐγράφησαν.

Μετὰ τὰ Ἰκαριακά, προστίθημι, ὡς παράρτημα τὰ "Σαμιακά". ἤτοι τὸ ἀπελευθερωτικὸν κίνημα τῆς γειτνιαζούσης νήσου Σάμου, διὰ τοῦ ὁποίου καὶ ἡ νῆσος αὕτη ἐλευθερωθεῖσα κατὰ τὸ ἔτος 1912, ἑνώθη ἐπίσης μετὰ τῆς Μητρὸς Ἑλλάδος.

Γένοιτο δὲ τὸ ἀγαθὸν τοῦτο, καὶ διὰ πᾶσαν ἄλλην Ἑλληνικὴν χώραν.

Ἔγραφον ἐν Λευκωσίᾳ Κύπρου
τῇ 4ῃ Νοεμβρίου 1937.

Κωνσταντῖνος Ι. Μυριανθόπουλος

Κεφάλαιον Αον

Αἱ Νότιοι Σποράδες ἢ Δωδεκάνησος

Γεωγραφική θέσις αὐτῶν καὶ γεωλογική σύστασις. Ἡ νῆσος Ἰκαρία.

Τούτων ἡ θέσις κεῖται μεταξὺ τῶν Κυκλάδων νήσων ἀφ' ἑνός, καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἀφ' ἑτέρου, πρὸς νότον τῆς Χίου καὶ Σάμου.

Τὸ πελαγῶδες τῶν νήσων τούτων προῆλθεν ἐκ τοῦ κατακερματισμοῦ τοῦ ἐδάφους, οὗτινος ἀπέμειναν ἄνωθεν αἱ κορυφαὶ τῶν ὀρέων· τὰ ἐν αὐταῖς μέταλλα καὶ θερμαὶ πηγαὶ ἀρτεσιαναὶ ἐμφαίνουσι τὸ ἡφαιστειογενὲς αὐτῶν. Καὶ νῦν ἔτι ἐν τῇ μικρᾷ νήσῳ Νισύρῳ ὑφίσταται ἐνεργὸν ἡφαίστειον.

Τῆς γεωλογικῆς ταύτης ἀναστατώσεως ἐμφανῆ σημεῖα παρέχει καὶ ἡ Ἴκαρος, ἧς ἡ νότιος πλευρὰ κατεποντίσθη, ὡς δεικνύεται ἐκ τοῦ ἀποτόμου καὶ ἀγρίου τῶν ἀκτῶν αὐτῆς, τῶν ὑψηλῶν ὀρέων καὶ τῶν βαθέων ὑδάτων τῆς θαλάσσης. Ἰδίᾳ δὲ οἱ κατὰ τὸ ΝΔ ἄκρον, ἀκρον Πάπας ἐκ τοῦ ὁποίου ὁ φάρος+ παράδοξοι λόφοι [illegible]

+· ἐντάσεως 23 μιλίων.

καὶ ἐγγεγραμμένων πετρῶν μαρτυροῦσι περὶ τῆς παλαιοτάτης ἀναδείξεως τῆς νήσου ἐν τῇ θαλάσσῃ.

Πασῶν δὲ τῶν Δωδεκανήσων ἡ θέσις λίαν ἐπίκαιρος, τὸ κλίμα εὔκρατον καὶ ἡ θέα ἐπίχαρις. Ἡ Ρόδος ἰδίᾳ ἐπαξίως ἐφημίζετο ἐν τῇ ἀρχαιότητι, ὡς ἡ πατρὶς τοῦ ἡλίου. Σπουδαιοτάτη δὲ ὑπῆρξεν ἡ συμβολὴ αὐτῶν εἰς τὰς τέχνας, τὰ γράμματα καὶ τὴν ἐμπορίαν.

Β΄. Ἰκαρία.

Αὕτη εἶναι ἡ βορειοτέρα τῶν Δωδεκανήσων. Κεῖται δὲ περίπου ἐν τῷ κεντρικῷ τοῦ Αἰγαίου, καὶ εὑρίσκεται πρὸς Α ὑπὸ τῆς Σάμου ἐξ ἧς ἀπέχει περὶ τὰ δέκα ναυτικὰ μίλια, πρὸς Δ ὑπὸ τῆς Μυκόνου (26 μιλ.) πρὸς Β ὑπὸ τῆς Χίου (35 μιλ.) καὶ πρὸς Ν ὑπὸ τῆς Πάτμου (18 μίλια).

Ἔκτασιν ἔχει 257 τετραγ. χιλιομέτρων, σχῆμα δὲ μακρὸν καὶ λοξὸν ὡς μεταξοσκώληξ. Μῆκος εἴκοσι περίπου μιλίων, καὶ περίμετρον πεντήκοντα, κατὰ δὲ τὸν Στράβωνα τριακοσίων σταδίων.

Ἀρχαῖα ὀνόματα τῆς Ἰκαρίας.

Ἰκαρία ἐκλήθη μᾶλλον ἐκ τοῦ ἰωνικοῦ Κάρα = αἴξ. καὶ Καρός = βόσκημα, ὡς ἐκ τοῦ ὀρεινοῦ καὶ δασώδους αὐτῆς, ἐξ οὗ ἦτο λίαν ἀκμαία ἡ κτηνοτροφία.

Πρὸς τὸ ὄνομα Ἰκαρία συνδέεται καὶ ὁ μῦθος τοῦ Ἰκάρου τοῦ πετάξαντος ἐκ τῆς Κρήτης καὶ πνιγέντος εἰς τὸ Ἰκάριον πέλαγος.

Ἐκαλεῖτο δὲ καὶ "Μάκρις" ἢ "Δολίχη" ὡς ἐκ τοῦ σχήματος αὐτῆς, ποτὲ δὲ καὶ "Ἰχθυόεσσα".

Ἀρχαῖαι πόλεις τῆς Ἰκαρίας.

"Οἰνὴ καὶ Οἰνόη" διὰ τὸ εὐάμπελον καὶ εὔοινον αὐτῆς. Τανῦν "Κάμπος" παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ "Βουτσίδη" ποταμοῦ πρὸς Β, ἐν τῷ μέσῳ περίπου τῆς νήσου.

Δράκανον (τὸ) τὸ ἀνατολικὸν ἄκρον τῆς νήσου, προσβλέπον πρὸς τὴν Σάμον. Κοινῶς Φάρος ἢ Φανάρι, ἐκ τοῦ σῳζομένου ἀρχαίου πύργου.

Θέρμαι (αἱ) νῦν Θέρμα (τὰ) ἐκ τῶν ἐν αὐταῖς θερμοπηγῶν. ΝΑ, ἐγγὺς τῆς πρωτευούσης "Ἅγιος Κήρυκος".

Ταυροπόλιον (τὸ) ἐφ' οὗ τὸ ἱερὸν τῆς Ἀρτέμιδος.

Περὶ τούτου ὑπάρχουσι διάφοροι γνῶμαι· οἱ μὲν διατείνονται ὅτι ἦτο ἐπὶ τοῦ παραλίου, κατέχον τὴν σημερινὴν τοποθεσίαν "Νᾶς" ὁ· κατὰ σημασίαν ἐκ τοῦ Ναός· εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ "Χάλαρη" ΒΔ. Κατὰ ταῦτα καὶ γεωγράφοι τινὲς ὁρίζουσιν ἐκεῖ τὸν ἀρχαῖον δῆμον "Ἰστοί". Ἐνισχύεται δὲ τοῦτο, ἐπειδὴ τὸ ἱερὸν τῆς Ἀρτέμιδος, ὡς κείμενον ἐν τῇ παραλίᾳ, διὰ προσεγγίσεις καὶ ξένους θεωροὺς ἢ προσκυνητάς. Εἰς τὴν γνώμην ταύτην δύναται νὰ ἀντιταχθῇ τὸ ἀπόκρημνον τοῦ τόπου, καὶ τὸ ἀπροστάτευτον ὑπὸ τῶν βορείων ἀνέμων.

Ὁ ἴδιος, ὁρίζω τὸ Ταυροπόλιον ἐν τῷ μέσῳ περίπου τῆς νήσου, ἐπὶ πετρώδους λόφου νῦν "Πριόνια", ἢ "Κάστρον τοῦ Κοσκινᾶ".

Θρησκεία ἐν Ἰκαρίᾳ.

Θρησκεία αὕτη, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος· ἐπεχωρίαζεν ὅμως πρὸ πάντων ἡ λατρεία τῆς Ἀρτέμιδος — διὰ τοῦ κυνηγίου, διὰ τὴν ἀφθονίαν αὐτοῦ ἐν τῇ νήσῳ. Τὸ ἄγαλμα τῆς Ἀρτέμιδος ἦτο ἐξ ἀκατεργάστου λίθου.+ Παρίστατο δὲ ταύτην καθημένην ἐπὶ ταύρου τρέχοντος· ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτῆς ἐστέφετο ὄπισθεν διὰ μηνοειδοῦς σελήνης.

Ἅμα δ' ἐπίσης ἐξ ἴσου τῇ Ἀρτέμιδι λατρευομένη ἐν Ἰκαρίᾳ ἦτο καὶ ὁ Διόνυσος ἢ Βάκχος, θεὸς τοῦ οἴνου, διὰ τὸ εὔκαρπον καὶ εὔοινον τῆς νήσου. Οἱ ἀρχαῖοι μάλιστα παρεδέχοντο ὅτι ὁ Διόνυσος καὶ ἐγεννήθη ἐν Ἰκαρίᾳ, ὡς καὶ ἐν τῷ ὕμνῳ αὐτοῦ φέρεται.

"Οἱ μὲν γὰρ Δρακάνῳ, οἱ δ' Ἰκάρῳ ἠνεμοέσσῃ
φάσ', οἱ δ' ἐν Νάξῳ, δῖον γένος εἰραφιῶτα"

καὶ ὁ Θεόκριτος ἐν εἰδυλλίῳ Σϛ', 33.
ὑμνεῖ τὸν Διόνυσον οὕτω·

"Χαίρε μοι Διόνυσος, ὃν ἐν Δρακάνῳ νιφόεντι
Ζεὺς ὕπατος μεγάλαν ἐπιγουνίδα θῆκε λύσας".

+ Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἐν τῷ Προτρεπτικῷ λό-
γῳ πρὸς Ἕλληνας κεφ. Δ' λέγει· "Ἀρτέμιδος ἐν Ἰκάρῳ
τῆς Ἀρτέμιδος τὸ ἄγαλμα ξύλον ἦν οὐκ εἰργασμένον"

Ἀρχαῖα νομίσματα τῆς Ἰκάρου

Τοιαῦτα σῴζονται τῆς Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ Διονύσου, μετὰ τῶν προτομῶν αὐτῶν καὶ τῶν λέξεων "Ἰκαρίων" καὶ "Οἰναίων".

Χαλκοῦν νόμισμα τῆς Οἰνόης παρίστησι τὴν μὲν Ἀρτέμιδα ἐπὶ τῆς μιᾶς προσόψεως, καὶ ἐπὶ τῆς ἑτέρας βοῦν, καὶ πέριξ τὴν λέξιν "Οἰναίων".

Ἕτερον, τὴν κεφαλὴν τοῦ Διονύσου καὶ ὄπισθεν σταφυλήν, κάτωθεν δὲ αὐτῆς τὴν λέξιν "Οἰναίων".

Ἱστορικὴ περίληψις τῆς Ἰκάρου.

Ἱστορικῶς ἔσχε τὴν αὐτὴν τύχην, οἵαν περίπου καὶ αἱ πέριξ αὐτῆς νῆσοι Χίος καὶ Σάμος.

Ἐκ τῶν πρώτων αὐτῆς κατοίκων μνημονεύονται οἱ Μιλήσιοι (Ἀναξιμένης Λαμψακηνὸς παρὰ Στράβωνι. ΙΔ.6.)

Ἐπὶ τῶν Μηδικῶν πολέμων ὑπετάγη εἰς τοὺς Πέρσας, οἵτινες περιπλέουσι ταύτην (Αἰσχ. Πέρσαι στ. 889. Ἡρόδ. ΣΤ. 95).

Ἐπὶ δὲ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου ἦσαν σύμμαχοι τῶν Ἀθηναίων, εἰς τοὺς ὁποίους ἐξέτιον τὸν νησιωτικὸν φόρον (Θουκ. Α. 4. 16.).

Ἐξ ἐπιγραφῶν δὲ μαρτυρεῖται ὅτι αἱ πόλεις τῆς Ἰκάρου κατέβαλλον εἰς τὸ Ἱερὸν τῆς Δήλου τὸν συμμαχικὸν φόρον.

Ὕστερον ἐπὶ τῆς μετοικήσεως αὐτῆς πρὸς τὴν Σάμον, ἔσχεν ἐξ αὐτῆς ἐποικήσεις, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Στράβων ΙΔ, 639, 19. "Νυνὶ μέντοι λειπάνδρου οὔσης, Σάμιοι νέμονται, τὰ πολλὰ, βοσκημάτων χάριν." —

ὡσαύτως καὶ ἐξ ἐπιγραφῶν.

ὕστερον, μετὰ τῆς Σάμου καὶ τῶν Κυκλάδων ὑπέκυψεν εἰς τοὺς Ρωμαίους.

Κατὰ δὲ τοὺς χρόνους τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας, διοικητικῶς ὑπήγετο εἰς τὸ ΙΖον Θέμα, τὸ τοῦ Αἰγαίου. Ἐχρησίμευσε δὲ καὶ ὡς τόπος ἐξορίας τῶν πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν τοῦ Βυζαντίου.

Κατὰ τὸν Μεσαίωνα ὑπέστη καὶ αὕτη τὰς φοβερὰς τῶν Ἀράβων ἐπιδρομάς.

Τῷ 1191 μ.Χ. (κατὰ τὴν Γην σταυροφορίαν, ὁπότε κατελήφθη καὶ ἡ Κύπρος ὑπὸ τῶν Φράγκων) ἡ Ἰκαρία ἐξεχωρήθη ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου Ἰσαακίου Ἀγγέλου, εἰς τὸν φράγκον Σιγισμοῦνδον Βεγκεσιάνον, φέροντα τὸν τίτλον τοῦ Βαρώνου καὶ τῶν ἱπποτῶν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Οὕτω παρέμεινεν ὑπ' αὐτοὺς μέχρι τοῦ 1247, ὁπότε ἀπέσπασε πάλιν ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Νικαίας Ἰωάννης ὁ Βατάτζης.

Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην, ἡ τε Ἰκαρία καὶ αἱ λοιπαὶ νῆσοι πολλὰ ὑφίσταντο ὑπὸ τῶν πειρατῶν, δι' ὃ καὶ οἱ κάτοικοι ἠναγκάσθησαν νὰ ἀνεγείρωσι φρούρια· ἐκ τούτων ὀχυρώτατον ἦτο τὸ τοῦ [illegible] (Πεσόντα ἢ κάστρον τοῦ Κοσκινᾶ) ὅπερ ὅμως ἑάλω ὑπὸ τῶν Ἀράβων.

Διὰ τὸ ἀκροσφαλὲς τῆς διαφυλάξεως τῶν νήσων, ὁ Αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου Ἰωάννης ὁ Παλαιολόγος ἐξεχώρησε τὴν Χίον εἰς τοὺς Ἰουστινιάνας τῷ 1363· εἰς τοὺς αὐτοὺς δὲ καὶ τὴν νομὴν τῶν παρακειμένων νήσων Σάμου καὶ Ἰκαρίας. Τότε δὲ ὑπεισῆλθεν εἰς τὰς νήσους καὶ ἡ ἐμπορικὴ Εταιρεία «Μαόνα».

Μετὰ τὴν συνθήκην τούτων ἦτο καὶ ἡ τῶν Ἀραγγίων δεσποτεία τῆς Ἰκαρίας 120 ἔτη. Κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἐγκατεστάθη ἐν τῇ νήσῳ καὶ Λατῖνος ἐπίσκοπος.

Μετὰ δὲ τὴν ἅλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων (1453) ἐγένετο ἐπίσης ἕρμαιον τῶν χριστοπειρατῶν. Καὶ ἔμεινε μὲν ὑπὸ τοὺς Ἰουστινιάνας, ἀλλ' οὗτοι δὲν ἠδύναντο οὔτε νὰ διοικήσωσιν, ἀλλ' οὔτε καὶ νὰ προστατεύσωσι πάλιν ἀπὸ τῶν ἐπιδρομῶν τῶν πειρατῶν. Οὕτω δὲ παρέμεινε, τρόπον τινὰ ὡς ἀνεξάρτητος, ἕως οὗ ὑπέκυψεν ὁριστικῶς εἰς τοὺς Τούρκους.

Κεφάλαιον Βον

Τουρκοκρατία.

Κατά το έτος 1453 η βασιλίς των πόλεων, η μεγαλόπρεπος Κωνσταντινούπολις έπεσεν εις τας χείρας των Τούρκων· ούτοι εζήτουσαν ίνα γίνωνται κύριοι και των νήσων, των κατεχομένων είσέτι υπό των Φράγκων. Τοιαύται δ' ήσαν κυρίως αι νήσοι του Αιγαίου, αι οποίαι ως εκ της θέσεως αυτών απετέλουν οιονεί γέφυραν μεταξύ της Μικράς Ασίας και της κυρίως Ελλάδος.

Πρώτος ο Μωάμεθ ο Πορθητής εν έτει 1462, εκστρατεύσας εναντίον της Λέσβου, εκυρίευσεν αυτήν· εν έτει δε 1482 απεπειράθη να κυριεύση και την Ρόδον κατεχομένην από του 1310, υπό των Φράγκων Ιπποτών του Τάγματος του Αγίου Ιωάννου — απέτυχε, πεσόντων και πολλών Τούρκων.

Βαγιαζήτ ο Βος ουδέν κατ' αυτών επεχείρησε. Αλλ' ο Σελήμ ο Αος (1512-20) ο επικληθείς Γιαβούζ = ωμός, σκληρός, άγριος,

διέταξε

διέταξε την κατασκευήν στόλου όπως εκδιώξη τους Φράγκους εκ του Αιγαίου (Ακ-Δενίζ = λευκή θάλασσα) Ευρωπαίους (Αυρέπ) αυτούς αποκαλών. Και ο μεν πόθος αυτού δεν επραγματοποιήθη, διότι εν τω μεταξύ απέθανε· κατέλιπεν όμως το κράτος αυτού πολύ ευρύτερον και ισχυρότερον. Ο δε διάδοχος του Σουλεϊμάν ο Αος (1520-66) ανήρ φιλόδοξος και μεγαλεπήβολος. Ούτος, επωφεληθείς των διενέξεων των Ευρωπαϊκών κρατών, εκυρίευσε το Βελιγράδιον της Σερβίας. Επιστρέψας δε εις Κωνσταντινούπολιν, διέταξε την παρασκευήν μεγάλου στρατού και στόλου, ον έστειλε κατά της Ρόδου, μεσούντος Ιουνίου του 1522. Αυτός δε πορευθείς διά ξηράς, αφίκετο εις την απέναντι της Ρόδου ακτήν της Μικράς Ασίας, τον Μαρμαράν, όπόθεν ο στρατός αυτού διαπεραιωθείς απεβιβάσθη εις Ρόδον, την οποίαν μετά του στόλου επολιόρκησε.

Οι Φράγκοι Ιππόται, υπό τον Μέγαν Μάγιστρον Φίλιππον Βιλλέρ-ντε-Λιλ-Αδάμ, ον δ' ιστορία ηρωικόν γραφομένη, πολυαριθμοτέρου του Σουλεϊμάν — αντέστησαν επί εξάμηνον.

Τέλος ἐξαντληθέντες ἠναγκάσθησαν, τὴν 20 Δεκεμβρίου 1522 νὰ συνομολογήσωσι σύμβασιν. Κατὰ ταύτην εἰς αὐτοὺς μὲν ἐπετράπη νὰ ἀπέλθωσι τῆς νήσου, φέροντες τὰ ὅπλα καὶ ἅπαντα τὰ πράγματα. Εἰς δὲ τοὺς κατοίκους ὁ Σουλτᾶνος παρεχώρησε θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν, καὶ ἄδειαν τοῦ ἀνεγείρειν ναοὺς καὶ ἐπισκευάζειν τοιούτους. Ἀπήλλαξε δὲ τούτους καὶ τοῦ σκληροῦ καὶ ἀπανθρώπου "παιδομαζώματος".

Ὁ Σουλεϊμὰν ἐπὶ μακρὸν βασιλεύσας, ἀνενέωσε καὶ συνῆψε συνθήκας μετὰ πολλῶν Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν. Ἐνίσχυσε τὰς τέχνας καὶ τὰ γράμματα, ἀνεγείρας τεμένη, σχολεῖα. Εἶχε λαμπρὰν ἐξωτερικὴν παράστασιν, ἀρέσιμοι αὐτῷ αἱ τελεταὶ καὶ αἱ ἐπίσημοι δεξιώσεις τῶν πρεσβευτῶν, διὸ καὶ ἐκλήθη "Μεγαλοπρεπής". Συνέταξε δὲ καὶ Νόμους πολλούς, κληθεὶς ὡς ἐκ τούτου καὶ Νομοθέτης. (Ἐλ-Κανουνί — ἐκ τοῦ τουρκικοῦ κανούν = κανών.)

Τοιοῦτος ὢν ὁ Σουλεϊμάν, ἐδείκνυτο καὶ ἐπιεικὴς πρὸς τὸ ὑπήκοον, καὶ ἰδίᾳ πρὸς τοὺς ἑκουσίως ὑποτασσομένους λαούς.

Τοιοῦτος ἐδείχθη ὁ Σουλεϊμὰν καὶ πρὸς τοὺς κατοίκους τῶν Νοτίων Σποράδων ἢ Δωδεκανήσου, οἵτινες, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς πολιορκίας τῆς Ῥόδου, ἐσυνθηκολόγησαν ἐκ τῶν προτέρων. Πρώτη δὲ ἡ Σύμη, ἥτις ἀπέστειλε πρεσβείαν πρὸς τὸν Σουλτᾶνον — πρὸς ὃν ἐκόμισε σπόγγους καὶ ~~πλέγματα~~ πλακοῦντας — ὡς δῶρα. Ἐδήλωσαν δὲ τόσον οἱ κάτοικοι τῆς Σύμης, ὅσον καὶ τῶν ἄλλων νήσων, οὐδόλως θὰ μετεῖχον τοῦ πολέμου, τουναντίον δὲ ὅτι θὰ ἦσαν πρόθυμοι νὰ δεχθῶσι καὶ Τούρκους, ὑπὸ τὸν ὅρον, αἱ νῆσοι αὗται ὡς πετρώδεις καὶ ἄγονοι νὰ μένωσιν ἀφορολόγητοι. Ὁ Σουλεϊμὰν εὐμενῶς ἀποδεχθεὶς τὰς προτάσεις αὐτῶν, τὴν μὲν Ῥόδον, ὡς τὴν μεγίστην καὶ εὐφορωτάτην, κατέστησε πρωτεύουσαν τῶν νήσων, ὑποβαλὼν καὶ εἰς πλήρη διοικητικὴν ἀφομοίωσιν πρὸς τὸ λοιπὸν κράτος, ὡς ἐνόπλως κυριευθεῖσαν, ἐπίσης δὲ καὶ τὴν Κῶ. Τὰς δὲ λοιπὰς Δώδεκα — ἐξ ὧν ἡ νῦν προσωνυμία Δωδεκάνησος — κατέστησεν Αὐτονόμους, ὑποβαλὼν ἁπλῶς εἰς τὴν καταβολὴν ἐτησίου τακτοῦ φόρου — ἤτοι ὡρισμένου — Μακτού (ἀποκεκομμένου), καλουμένου.

Αἱ δώδεκα αὗται νῆσοι εἶναι αἱ ἑξῆς·
1. ἡ Μεγίστη (ὡς μεγαλυτέρα τῶν πέριξ νησίδων, κοινῶς δὲ "Καστελλόριζον" τὸ Καστέλλο-Ρόζο. Ἰταλ. = Ἐρυθρὸν φρούριον.
2. ἡ Κάσος, . 3) ἡ Κάρπαθος, 4. ἡ Χάλκη
5 ἡ Σύμη, 6. ἡ Τῆλος ἢ Ἐπισκοπή
7. ἡ Νίσυρος, 8. ἡ Ἀστυπάλαια.
9. ἡ Κάλυμνος, 10. ἡ Λέρος
11. ἡ Πάτμος καὶ 12. ἡ Ἰκαρία.

Αἱ προνομιοῦχοι αὗται νῆσοι ἐκαλοῦντο Τουρκιστὶ καὶ Βακούφ (Ἀφιερώματα) τοῦ Σουλτάνου, διότι οἱ ἐξ αὐτῶν φόροι διετίθεντο ὑπὲρ τῶν ἐν Ρόδῳ ὑπὸ τῶν Σουλτάνων ἱδρυθέντων - τζαμιῶν, σχολείων, νοσοκομείων.

Αἱ αὐτοδιοικούμεναι αὗται νῆσοι ἐκυβερνῶντο ὑπὸ τῶν Ἀρχιερέων αὐτῶν καὶ τῶν Προεστώτων ἢ Δημογερόντων, ἐκλεγομένων ὑπὸ τῶν κατοίκων, συμφώνως πρὸς τὰ κρατοῦντα ἔθιμα τῶν κοινοτήτων.

Οἱ Δημογέροντες οὗτοι ἐν ταῖς νήσοις ἐξήσκουν πᾶσαν τὴν διοικητικὴν καὶ δικαστικὴν ἐξουσίαν· διένεμον δὲ καὶ τοὺς φόρους ἐπὶ τῶν κατοίκων, καὶ εἰσπράττοντες τούτους ἀπέστελλον εἰς τὴν ἕδραν τῆς Γενικῆς Διοικήσεως ἤτοι τὴν Ρόδον.

Τοιοῦτον ἦτο τὸ προνομιακὸν καθεστὼς τῶν Νοτίων Σποράδων, προσεχόν, ἐν τούτοις αὗται δὲν ὑπετάγησαν βίᾳ διὰ πολέμου, ἀλλὰ δυνάμει συνθήκης. Ταύτης τὸ πρωτόκολλον ἢ ἀπωλέσθη ἢ ἀφῃρέθη. Ἀλλὰ τοῦτο ἐπεκύρωσαν καὶ ἐνίσχυσαν ὕστερον καὶ οἱ λοιποὶ Σουλτάνοι, ὡς ὁ Μεχμὲτ ὁ Δος κατὰ τὸ 1644, ὁ Ὀσμὰν ὁ Γος 1750 ὁ Μουσταφᾶς ὁ Γος 1770, ἀπαγορεύσαντες καὶ εἰς τὸν Καπετὰν-Πασᾶν (Ἀρχιναυάρχου), εἰς ὃν ὑπήγοντο αἱ νῆσοι, πᾶσαν ἀνάμιξιν εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῆς Δωδεκανήσου, ἀναγράψαντες δὲ καὶ ποινὰς διὰ τοὺς παραβάτας τῶν Σουλτανικῶν ὁρισμῶν.

Ἀλλὰ καὶ αἱ νῆσοι αὗται, καίτοι προνομιοῦχοι, δὲν ἦσαν ἀπηλλαγμέναι τῶν ἐκτάκτων ἢ εἰδικῶν φόρων

φόρων, τούς ὁποίους ἐξεπόριζον οἱ Τοῦρκοι.

Οὕτω ὁ Ἀρχιναύαρχος εἶχε δι' ἑαυτόν ὡς εἰδικόν φόρον ἢ δῶρον τό καλούμενον «Μαϊσέτ-ι» = ἐπιχορηγία ἢ εἰσφορά. (ἢ τῶν Ἑλλήνων «Ἔθιμα»).

ὁ παρ' αὐτῷ διερμηνεύς τοῦ στόλου, συνήθως Ἕλλην, τό «Ἀδετί» = Συνήθεια (τῶν Βυζαντινῶν) κ. τυχηρά (σημ. τοῦ Ἀδέτ = ἔθος συνήθεια.

Ἄλλος φόρος ἦτο ὁ τοῦ καταλύματος, τό «Νουζούλ» (Ἀραβ. Νάζιλ = καταβαίνω καταλύω κ. κάμνω κονάκι.) ἢ ὑποχρέωσις [illegible] τοῦ ξενίζειν τούς διαπερχομένους ἀξιωματικούς καί στρατιωτικούς ὑπαλλήλους, οἵτινες περιερχόμενοι τούς διαφόρους τόπους ἐπεδήμουν ἐν αὐτοῖς (τό τῶν Βυζαντινῶν Μιτάτον (Λατ. Μετᾶτον μέτρον ~~[illegible]~~ σταθμεύειν). Ἕτερος ἦτο τό «Βεδέλ» = ἀντάλλαγμα ἀντίτιμον, ἀντισήκωμα, ἤτοι χρηματικόν ποσόν, τό ὁποῖον κατέβαλλεν ὁ ἀπαλλασσόμενος ἔκ τινος ὑπηρεσίας, ἰδίᾳ στρατιωτικῆς.

Ἐκτός τῶν φόρων τούτων, οἱ νησιῶται εἶχον καί ὑποχρεώσεις. Οὕτω κατ' ἔτος ἠναγκάζοντο νά ἀποστέλλωσιν ἀριθμόν τινα ναυτῶν εἰς τούς Τουρκικούς ναυστάθμους τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἢ τοῦ ναυδρομείου. Τάς δαπάνας τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν κατέβαλλεν ὁ τόπος ὁπόθεν ἀπεστέλλοντο. Ἐπίσης δέ καί ἀπό ἄλλους, οἵτινες ἐστέλλοντο ὑποχρεωτικῶς ὅπως ὑπηρετήσωσιν ὡς τεχνῖται ἤτοι ἐργάται εἰς τά ναυπηγεῖα. Οἱ Αἰγαιοπελαγῖται ἐστέλλοντο συνήθως εἰς τό ἐγγύτερον ναυπηγεῖον τῆς Ἁλικαρνασσοῦ κ. Βουδρούμι ἐπί Χερσονήσου τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἀπέναντι τῆς Κῶ καί τῆς Καλύμνου.

Σημ. Ἡ λέξις «Βουδρούμι» ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ ὑπόδρομος, ἤτοι τόπος, εἰς ὅν καταφεύγουσιν ἐν καιρῷ τρικυμίας τά πλοῖα πρός ἀσφάλειαν, σημαίνει παρά τοῖς Τούρκοις, καί κοινῶς παρ' ἡμῖν, καί τό ὑπόγειον ἢ σκοτεινήν φυλακήν. Διότι τοιαύτας εἶχον ἐκεῖ οἱ Τοῦρκοι, εἰς τάς ὁποίας ἐρρίπτοντο συνήθως οἱ συλληφθέντες ραγιάδες.

Ἀφ᾽ οὗ ἡ Τουρκία ὡς κράτος τῶν κατακτήσεων εὑρίσκετο εἰς διαρκεῖς πολέμους· οἱ δὲ ὑπήκοοι συνεβάλλοντο παντοιοτρόπως πρὸς τοῦτο. Καὶ πρῶτα μὲν διὰ τοῦ αἵματος αὐτῶν — ὡς ἐκ τοῦ παιδομαζώματος, ἤτοι τοῦ ἀπανθρωποτάτου ἐκείνου τουρκικοῦ θεσμοῦ, δι᾽ οὗ οἱ χριστιανόπαιδες βίᾳ ἐξισλαμιζόμενοι ἀπετέλουν τὰ φοβερὰ τουρκικὰ τάγματα τῶν γενιτσάρων. Πολλαχοῦ δὲ ὑπεβάλλοντο εἰς παντοειδεῖς φορολογίας, ἐκτάκτους, προσθέτους (παραπράξεις) καὶ καταναγκαστικὰς εργασίας, διὰ δυσβαστάκτων ἐπιτάξεων εἰς εἴδη, ἀναλόγως τῆς παραγωγῆς τῶν διαφόρων χωρῶν.

Οὕτω ἐν Οὐγγαρίᾳ, ὡς ἐκ τοῦ δασώδους αὐτῆς, οἱ κάτοικοι ἦσαν ἀνθρακεῖς, καὶ ὡς τοιοῦτοι ὑπεχρεοῦντο νὰ συνεισφέρωσιν ἐτησίως ἱκανὰς χιλιάδας οκάδων ἀνθράκων. Ἐπειδὴ δὲ τὰ καμίνια παρασκευῆς τούτων πολλὰ ἐνυπάρχουν εἰς μέρη ὑπώρεια κ.λ., οἱ τῶν βορείων χωρίων καθυπεβάλλοντο εἰς μεγάλην ἀγγαρείαν ἵνα μεταφέρωσι τοὺς ἄνθρακας — ἕκαστος τὴν ἀναλογίαν αὐτοῦ —

εἴτε διὰ ζώων, ἢ καί τι δι᾽ ἑαυτῶν, καὶ τὸ ἔθιμον ἤθελε, ὡς περὶ τούτου μὲ διεβεβαίωσαν ἀξιόπιστοι δημογέροντες ἐν Οὐγγαρίᾳ, ἀκούσαντες ταῦτα παρὰ τῶν προπατόρων αὐτῶν.

Ἀλλὰ καὶ τὸ δεινότερον ἦτο τὸ ἑξῆς. Εἰς τὰ τουρκικὰ ναυπηγεῖα (τερσανάδες) τοῦ Βουδρουμίου ὡς ναῦται, τεχνῖται καὶ ἐργάται, ἦσαν κατὰ τὰ πολλὰ Ἕλληνες, Αἰγαιοπελαγῖται. Κατὰ τὴν ναυπήγησιν ἑκάστου πλοίου ἐπεκράτει παρὰ τοῖς Τούρκοις τὸ ἑξῆς ἀπάνθρωπον ἔθιμον, ὡς ἤκουσα ἐπίσης παρὰ γερόντων ἐν Οὐγγαρίᾳ. Πρὶν ἢ καθελκυσθῇ τὸ πλοῖον ἐλαμβάνετο ἐπ᾽ αὐτοῦ εἶδος ἀνθρωποθυσίας Χριστιανοῦ.

Συνελαμβάνετο δηλονότι ὁ νεώτερος καὶ εὐρωστότερος τῶν ἐργαζομένων περὶ ναυπήγησιν τοῦ πλοίου. Ἀφοῦ δὲ ἐδένοντο αἱ χεῖρες αὐτοῦ ὄπισθεν, ἐδένετο εἰς τὸ ἄκρον τοῦ πλοίου, ἐφ᾽ οὗ διερχομένης τῆς κεφαλῆς, ἀπέκοπτε ταύτην ὁ δήμιος, ὅστις εἶτα λαμβάνων ταύτην ἀποκεκομμένην, οὕτω καθημαγμένην, ἔρριπτεν ἐκ τοῦ καταστρώματος, καὶ ἄμα μετὰ τοῦ σώματος ἔρριπτεν εἰς τὴν θάλασσαν.

Τὸ τοιοῦτο διέθεώρουν ὡς αἴσιον οἰωνόν (γοῦρι) διὰ μέλλουσαν ναυμαχίαν, καθ' ἥν, ὡς ηὔχοντο, οὕτω θὰ ἐχύνετο τὸ αἷμα πολλῶν ἀπίστων ἤτοι χριστιανῶν, ὑπὸ πιστῶν Μουσουλμάνων.

Τὸ βάρβαρον τοῦτο ἔθος, ὕστερον μετετράπη εἰς τὸ ἠπιώτερον ὡς ἑξῆς. Μετὰ τὴν ναυπήγησιν τοῦ πλοίου, ἔπρεπε πάλιν νὰ ἐθυσιάζετο διὰ ἑνὸς σημείου προμαντικοῦ ἡ στερεότης καὶ ἡ ὑπεροχὴ αὐτοῦ κατέναντι τοῦ ἐχθροῦ. Ἀλλ' ἀντὶ τῆς ἀποκοπῆς τῆς κεφαλῆς τοῦ νέου, οὗτος ὑπεχρεοῦτο νὰ ἐπήδα ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ καταστρώματος εἰς τὸ βάθος τοῦ πλοίου. Καὶ ἂν μὲν ἐσώζετο, τοῦτο ἐθεωρεῖτο αἴσιος οἰωνός, ὅτι τὸ πλοῖον θὰ ἔμενε πάντοτε στερεὸν καὶ ἀήττητον. — Ἐὰν δ' ἐξηρθροῦντο τὰ μέλη αὐτοῦ, ἢ ἐθραύετο ἡ σπονδυλικὴ στήλη ἢ ἄλλο τι θανάσιμον συνέβαινεν εἰς αὐτόν, τότε διὰ τοὺς μουσουλμάνους Τούρκους, τὸ σύμπτωμα ἦτο καλόν, διότι τοῦτο ἐσήμαινε τὴν κατὰ τοιοῦτον σοβαρὸν τρόπον καταστροφὴν τῶν ἐχθρῶν.

Ἐμπαστάκοτσις Τούρκου Ἀγᾶ ἐν τῇ Δωδεκανήσῳ.

Μετά τινα χρόνον ὡρίσθη ὁ πρῶτος Τοῦρκος Ἀγὰς ἐπιφορτισθεὶς τὰς προνομιούχους νήσους, καὶ παραλαμβάνων ἐξ ἑκάστης τὸν ἀποσυμφωνημένον φόρον (Μακτοῦ) μετέφερε τοῦτον εἰς Ρόδον. Ὁ εἰσπράκτωρ οὗτος ἐκαλεῖτο Σούπασις, ὅστις σὺν τῷ χρόνῳ καὶ ἐγκατέστη καὶ ἐν ἑκάστῃ νήσῳ μονίμως, χωρὶς ὅμως τὸ κατ' ἀρχὰς νὰ ἀναμιγνύεται εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῆς διοικήσεως. Βραδύτερον ὅμως ἐπενέβη αὐθαιρέτως.

Καὶ ἐν Ἰκαρίᾳ ἐστάλη Ἀγάς. Ἀφοῦ οὖσα ἡ Βορειοτέρα τῶν Δωδεκανήσων, ὥστε ἡ ἀπόστασις ἐκ τῆς κεντρικῆς διοικήσεως τῆς Ρόδου. Διὰ δὲ τὸ ὀρεινὸν καὶ δασῶδες αὐτῆς, οἱ κάτοικοι ἦσαν διασκορπισμένοι καὶ ὡς ἐν ἀρχεγόνῳ καταστάσει. Οἱ κάτοικοι ἦσαν φύσει τραχεῖς, ἀλλὰ καὶ εὐθεῖς

Σημ.: Σούπασι τουρκιστὶ σημαίνει κυρίως 1) Ἀρχιεπιστάτης τοῦ στρατοῦ. 2) Ἐπιστάτης ἐργατῶν 3ον Ἀρχιαστυνόμος. δ' 4ον – Εἰσπράκτωρ, διότι πάντα ταῦτα μετήρχετο. Ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ εἰσπράκτορος ἐξηρεύνησα καὶ ἔμαθον ὅτι ἡ λέξις ἐλέγετο ποτὲ καὶ ἐν Κύπρῳ και φιλοχρηστότεροι. Διό και βαρέως έφερον τήν ὑπὸ τῶν Τούρκων αὐτοῖς ἐπιβληθεῖσαν Ἀγᾶ, [illegible] ἤθελον ἐκ παντὸς τρόπου ν' ἀπαλλαγῶσι. Εἰς τοῦτο ἔδωκεν ἀφορμὴν αὐτοῖς ὁ Ἀγᾶς ὅτι ἦτο παραδεδεγμένος φίλτης. Ἀγᾶς ὡς ἤθελε νὰ περιέλθῃ τὴν νῆσον, ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦ δυσβάτου, φοβούμενος τὴν ἀποστασίαν, ἐξηνάγκασε τοὺς κατοίκους τοῦ Τρίμπελα φαινομένου ΝΑ, ἵνα μεταφέρωσιν αὐτὸν διὰ τῶν χειρῶν συμπεπλεγμένων σταυροειδῶν. Ὅτε ἀνῆλθον ἐπὶ τοῦ Αἰθέρα, ὅτε ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς ὀροσειρᾶς, ἐγκαταλείψαντες διὰ τὸν κόπον τὴν ἀγγαρείαν καὶ καταπόνησιν, ἀπέρριψαν κρημνῷ τὸ ὄχημα αὐτοῦ. Διό καὶ ἔκτοτε νὰ προσχωρήσωσι πρὸς Β. ἐκθέσωσι κατὰ Δ. κατὰ μῆκος τοῦ ὄρους, πρὸς τὴν δύσιν του καὶ ἐσχηματίσθη ἔκτοτε τὸ φερώνυμον "Καλογεροκαλαβετσιοί". Ἐπειδὴ ἔχοντες αἰσθήσεις ἵνα δείξῃ ἀσφαλέστερον διαπραγματεύσωσιν αὐτόν, ἀσκοῦντες ὑποδούλωσιν. Ὅτε δὲ ἀνήγαγον τὸν Ἀγᾶν, εἰς τὸ σύνορον τοῦ Ἀρχιγοῦ ἀναφωνήσαντες τὴν λέξιν "Συγκούδουνον"

(ρίψατε) ὅπως ἔχει (ἡ μεταφορὰ ἐκ τῶν χειρῶν φερούσης κουδούνι) ἐξετίναξαν αὐτὸν ἐκ τοῦ ὕψους πρὸς τὸν κρημνὸν ὅπου ἐφονεύθη. Ὅτε δὲ μετά τινα χρόνον ἐστάλη ἄλλος Ἀγᾶς διὰ νὰ ἐρευνήσῃ τὰ τοῦ φόνου τοῦ συναδέλφου αὐτοῦ, οἱ Ἰκάριοι ἐν τῇ χαρακτηριζούσῃ αὐτοὺς ἐχεμυθίᾳ, ἐπὶ τῇ ἐρωτήσει τίς ἐφόνευσε τὸν Ἀγᾶν; "[illegible] ἔφυγε", ἀπήντησαν. Ὁ νέος Ἀγᾶς λαβὼν ἱκανὰ χρήματα καὶ δῶρα, ἐξ ὧν κατέστη καὶ εἰς τοὺς ἀποστείλαντας αὐτόν, ἔγραψεν ὅτι ὑπαίτιος ἦτο ὁ Ἀγᾶς.

(Ἴδε ἐν Ἱκαριακῇ Ἐπιθεωρήσει σελ. 64.

Ἐν Ἱκαρίᾳ προμνημονευθεὶς περὶ Ἀγᾶ, ἀπαντᾷ καὶ ἡ λέξις "Ζαμπίτης" εἰδικοῦ ἀπολογισμοῦ ἐνθυμούμενος καὶ διαγινώσκεται καθώς γίνεται δὲ μνεία ὑπὸ τοιούτου Ἀγᾶ τινος Ζαμπάκη Ἄρχοντος, ὅστις μετὰ τῶν γερόντων ἐπελήφθη εἰς τὸν καθορισμὸν τῶν ὁρίων κτήματός τινος τῆς Μονῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ.

ἐν ἔτει 1814. Ἰουλίου 17.

(Ἴδε Ἱκαριακὰ Ἐπιθεωρήσεως σελ. 87.

Κεφάλαιον Γ΄.

Ἡ Ἰκαρία κατὰ τὸν ἐθνικὸν ἀγῶνα τοῦ 1821.

Οἱ Ἰκάριοι ἐπανεστάτησαν· συλλαβόντες δὲ τὸν Ἀγᾶν τῆς νήσου, ἐνέβαλον αὐτὸν εἰς πλοῖον, καὶ ἀπέστειλαν εἰς Χίον δῆθεν πρὸς ἀσφάλειαν αὐτοῦ —

Τὸ θέρος τοῦ 1826 ὅτε ὁ Τουρκικὸς Ναύαρχος Χοσρέφ, ἐπιτεθεὶς κατὰ τῆς Σάμου κατεκρούσθη ὑπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου κατὰ τὴν ναυμαχίαν τῆς 11ης Ἰουλίου, εἰς τὰ ΒΑ τῆς Σάμου, τὴν δὲ 15 Αὐγούστου ἔφυγε.

Τὰ δὲ ἑλληνικὰ ἠναγκάσθησαν νὰ ἀράξωσιν ἐξ αἰτίας τῶν ἐναντίων ἀνέμων ὑπὸ τὴν Ἰκαρίαν. Τὴν 23 ἔφθασαν 20 ὑδραίικα ὑπὸ τὸν Μιαούλην, εἰς τὰ νερὰ τῆς Σάμου, ὅπου ὑπῆρχαν καὶ τὰ λοιπά, ὥστε ἔγειναν ὅλα τὰ ἑλληνικὰ 53. Καὶ τὰ μὲν ὑπὸ τὸν Μιαούλην ἠγκυροβόλησαν ὑπὸ τὴν Ἰκαρίαν, τὰ δὲ ὑπὸ τὸν Κολανδρούτσον καὶ Σαχτούρη

πρὸς τὸ νησίδιον τῆς Ὑψηλῆς"

(Ἱστορία. Σπυρ. Τρικούπη Τομ. Δ. Κεφ. ΞΒ. σελ. 28-29.)

Τὸ ὅτι ὁ Μιαούλης ἠγκυροβόλησε τότε κατ' Ἰκαρίαν τοῦτο φέρεται καὶ μέχρι σήμερον ἐκ παραδόσεως μεταξὺ τῶν κατοίκων — ὅτι ἀποβιβασθεὶς εἰς Ἅγιον Κήρυκον ἐκάθισεν ἐν τῇ πλατείᾳ ὑπὸ τὰς πλατάνους. Οἱ κάτοικοι σπεύσαντες προσεκύνησαν αὐτόν, κομίσαντες ἄρτους κρέατα καὶ ὀπώρας· ἔδωκαν δὲ πρὸς τούτοις καὶ χρήματα.

Ἐκ τῶν τότε Ἰκαρίων ἔζησε ἐν τῷ χωρίῳ Ξυλοσύρτη ἦν ὑπερήλιξ τις, ὁ Ἰωάννης Μαλαχίας θεῖος τοῦ πατρὸς τοῦ νῦν ἱερέως Ἰωάννου Μαλαχίου, ὅστις μοι εἶπεν ὅτι καὶ ὁ ἴδιος μετ' ἄλλων παίδων ἔσπευσαν ἐκ τῶν χωρίων εἰς Ἅγιον Κήρυκον, καὶ προσελθόντες παρὰ τῷ Μιαούλῃ, ἠσπάσθησαν τὴν δεξιὰν αὐτοῦ.

Ἡ Διοίκησις ἐν Ἰκαρίᾳ τῷ 1821.

Ἡ Ἰκαρία ἐκυβερνᾶτο ὑπό Διοικητοῦ καλουμένου "Ἐπάρχου". Ἀπετέλει δέ μετά τῶν νήσων Λέρου-Καλύμνου καί Πάτμου τήν τετράνησον, ὑπαγομένην εἰς τήν Σάμον. Ἐκαλοῦντο δέ "Ἀνατολικαί Σποράδες". Τούτων αἱ νοτιώτεραι — Σύμη, Τῆλος ἡ Ἐπισκοπή ϗ Νίσυρος, διοικούμεναι ὑπό Ἀντεπάρχου, ὑπήγοντο εἰς τάς Κυκλάδας, καί εἶχον ὡς πρωτεύουσαν τήν Θήραν.

Ἐν Σάμῳ ὡς ἔκτακτος Ἐπίτροπος τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος Ἰωάννου Καποδίστρια, ἐστάλη ὁ Ἰωάννης Κωλέττης τῷ 1828. Ἐπ' αὐτοῦ γενομένης ἀπογραφῆς ἐν Ἰκαρίᾳ, εὑρέθη ὅτι αὕτη εἶχε 3,110 κατοίκους, ὧν 1650 ἄρρενες ϗ 1460 θήλεις. Εἶχε προσέτι 47 ἱερεῖς, 5 μοναχούς καί 3 μοναχάς. 23 ἐκκλησίας ϗ 145 ἐξωκκλήσια καί 1636 οἰκίας.

(Ἱστορικά Σαμιακά Σταματιάδου σελ. 58).

Κατά τό χρονικόν διάστημα τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως μέχρι τοῦ καθορισμοῦ τοῦ

Αὐτονομιακοῦ πολιτεύματος τῆς Ἡγεμονίας τῆς Σάμου (1821-1832) ἐν Ἰκαρίᾳ ἐπεκράτει ἀνώμαλός τις κατάστασις. Γενικῶς μέν ἡ νῆσος ὑπήγετο εἰς τήν Σάμον, ἔχουσα Διοικητήν τόν Ἔπαρχον, ἐξασκοῦντα μετά τῶν Δημάρχων τήν ἐκτελεστικήν ἐξουσίαν, ἔχοντα δέ καί ἰδιαιτέραν σφραγῖδα τῆς ἑλληνικῆς πολιτείας. Ἀλλ' ὑπῆρχεν ἐν αὐτῇ ϗ πρότερον ἐξαίρεσίς τις ὡς πρός τήν διοίκησιν, [illegible] ἤθελεν ὡς πρός τήν εἴσπραξιν τῶν φόρων, καί τάς προσόδους τοῦ Δημοσίου Ταμείου τῆς νήσου. Πρίν ἤ προχωρήσω εἰς τήν ἐξιστόρησιν τῶν τότε συμβεβηκότων, ἀναγράφω ἐνταῦθα ἄρθρον τῆς "Ἑστίας" (22 Ἰανουαρίου 1913) μετά ἀρχαίων ἐγγράφων ἀναφερομένων εἰς τά τῆς ἑλληνικῆς πολιτείας ἐν Ἰκαρίᾳ κατά τόν ἀγῶνα τοῦ 1821. Τό ἄρθρον ἐκεῖνο εἶχεν ὡς ἑξῆς:

"Ἡ Ἰκαρία καί ἡ ἑλληνική ἐπανάστασις"
Τί ἀναφέρουσι παλαιότατα ἔγγραφα
ὁ Γεώργιος Κρανιδιώτης.

Δέν πρόκειται ὅμως περί τοῦ δικαιώματος

τῶν ἐθνοτήτων, τὸ ὁποῖον συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς προσαρτήσεως τῶν νήσων τοῦ Ἀρχιπελάγους εἰς τὴν Ἑλλάδα. Δὲν παρουσιάζονται σήμερον αὗται μὲ τὸν πόθον των, ἐπειδὴ ὁ στόλος καὶ ὁ στρατός μας κατέστησαν ἀδύνατον πᾶσαν πραγμάτωσιν τῶν ἐπιθυμιῶν τοῦ πρώην κυριάρχου. Ἐπεζήτουν νὰ ἑνωθοῦν μὲ τὴν μητέρα πατρίδα τὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου, ὅπως δὲ καὶ εἰς τὸν Βυζαντινὸν Μεσαίωνα, οὕτω δὲ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς τουρκοκρατίας ἀπετέλεσαν αὐτὰ κιβωτοὺς τρόπον τινὰ ἐπὶ αἰώνων, ὅπου διεφυλάχθη μέγα μέρος τῶν ἰδιαιτέρων χαρακτηριστικῶν ὅπου κοσμοῦν τὴν ἑλληνικὴν ψυχήν, καὶ τὴν καθιστοῦν τὸν ἀριστοκρατικὸν ἀπόγονον μεταξὺ τῶν ἄλλων Ἀνατολικῶν ἐθνοτήτων. Τὸ αἴσθημα τοῦ συνδέσμου πρὸς τὴν Ἑλλάδα τῶν νήσων, ὅσαι συγκροτοῦν τὸ περιδέραιον τῶν Ἀνατολικῶν Σποράδων, καθ' ὅλον τὸ μῆκος τοῦ Μικρασιατικοῦ παραλίου μετώπου, εἶναι πολὺ νωπότερον, διότι εἰς αὐτὸ ἀντηχοῦν τὰ καρδιοχτύπια τοῦ ἡρωϊκοῦ ἀγῶνος, τὸν ὁποῖον σύσσωμον τὸ ἔθνος εἶχεν ἀναλάβει κατὰ τῶν Τούρκων εἰς τὰ 1821.

1826 — 27 — 28.

«Παλαιὰ ἔγγραφα, τὰ ὁποῖα ηὐτύχησα νὰ ἔχω ὑπ' ὄψιν ἐμοῦ δι' ὀλίγας ἡμέρας, μοῦ ἐγνώρισαν μίαν ἀπὸ τὰς μὴ δημοσιευθείσας σελίδας τῶν ἀλληλογραφιῶν ὅπου εἶχεν ἡ «Ἑλληνικὴ Πολιτεία» μὲ τὴν Ἰκαρίαν, νῆσον ὑπαγομένην κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν εἰς τὴν Διοίκησιν τοῦ «Ἐκτάκτου Ἐπιτρόπου τῶν Ἀνατολικῶν Σποράδων, κυρίου Ἰωάννου Κωλέττη.»

Ἡ ὑπόθεσις τὴν ὁποίαν θὰ ἀναφέρω κατωτέρω, ἰδίως ὅπως παρουσιάζουν [illegible] ἔγγραφα τοῦ 1826-27 καὶ 28, ἀποδεικνύει πρὸ πάντων διὰ τοὺς ἀμφισβητοῦντας τὰ δικαιώματά μας Ἰταλούς, πόσον τὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου, ἀφοῦ συνεπολέμησαν καὶ χρηματικῶς ἐστάθησαν ἀρωγὰ τῆς ἐθνικῆς παλιγγενεσίας, ἔχουν σήμερον τὸ δικαίωμα ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην ἐλευθερωθεῖσαν ὑπόδουλον γῆν νὰ ῥιφθοῦν ἐκ νέου εἰς τοὺς κόλπους τῆς μητρὸς πατρίδος, ἀπὸ τοὺς ὁποίους δεκάδες μόνον ἐτῶν τὰ χωρίζουν διὰ τοῦ τότε περιορισμοῦ τῶν ὁρίων τοῦ νεοσυστάτου Ἑλληνικοῦ Βασιλείου.

Καὶ αὐτὰ μὲν ὅσον ἀφορᾶ τὸν καθαρῶς ἐθνικὸν χαρακτῆρα των. Ἐρχόμενος τώρα ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀποψιν αὐτῶν, ὡς ἱστορικῶν μνημείων, ἀντί νά ἀφηγηθῶ τήν ὑπόθεσιν, ἡ ὁποία τά προκάλεσεν, ἀφίνω νά ὁμιλήσῃ τό πρῶτον κατά χρονολογικήν σειράν μεμβρανῶδες χειρόγραφον, ποῦ περιλαμβάνει σ' ὀλίγον καί τό ὅλον ζήτημα.

Ὑπογραφαί προγόνων

«Ἐκτελεστική Ἐπιτροπή τῆς Ἑλλάδος.

«Πρός τήν Ναυτικήν Ἐπιτροπήν τοῦ Αἰγαίου».

«ὁ κ. Γεώργιος Κρανιδιώτης, ἐνοικιαστής τῶν προσόδων καί τοῦ τελωνείου τῆς νήσου Ἰκαρίας, ἐσυμφώνησε μέ τούς κατοίκους τῆς αὐτῆς νήσου (κατά τά ὁποῖα φέρει ἀνά χεῖρας ὑποσχετικά τῶν ἰδίων) καί τάς ἐνοικίασεν εἰς αὐτούς μέ συμφωνίαν νά τόν πληρώσουν δι' αὐτά γρόσια δύο χιλιάδας ἑξακόσια τριάκοντα (ἀριθ. 2630). Ἤδη δέ ἡ μέρος ἐξ αὐτῶν τῶν κατοίκων, ὡς ἀναφέρει ὁ ρηθείς Γεώργιος Κρανιδιώτης, δυσκολεύοντες, δέν θέλουν νά τόν πληρώσουν κατά τήν ὑπόσχεσίν των.

«Ὅθεν διατάττεσθε νά ἐξετάσετε μέ ἀκρίβειαν τήν ὑπόθεσιν ταύτην καί νά ἐνεργήσετε μέ ὅλην τήν δραστηριότητα, ὄχι μόνον νά λάβῃ

ὁ ἄνθρωπος

ὁ ἄνθρωπος ὅσα μένει ἀκόμη νά λαμβάνῃ ἀπό τά ρηθέντα γρόσια 2,630, ἀλλά καί ὅσας νομίμους ζημίας ὑπέφερον ἐξ αἰτίας τῶν ἄνω κατοίκων Ἰκαρίας, κατά τό δίκαιον καί κατά τήν ὑπόσχεσιν τῶν ἰδίων.

«Ἐν Ναυπλίῳ τῇ 21 Αὐγούστου 1826.

Ἕπονται αἱ ὑπογραφαί τοῦ προέδρου Α. Ζαΐμη καί τῶν Δ. Τσαμαδοῦ, Α. Δεληγιάννη, Γ. Σισίνη, Σ. Τρικούπη, Α. Αναργύρου, Κ. Ζώτου. Π. Δημητρακοπούλου, καί Ι. Βλάχου.

Ἡ Γαλλική Ἐπανάστασις.

Μέ τάς καταστροφάς, ὅπως ὑπέστησαν τότε τά νησιά, φυσικόν ἦτο μαζῦ μέ τό κανόνι τοῦ πολέμου νά ἀντηχοῦν ἀπό παντοῦ καί τά κανόνια τῶν ὀφειλετῶν. Ἐν τούτοις τό «γεμιόστοτο» (στη-ἐμπορικοί καλόσημα) δέν ἐννοεῖ νά χάσῃ οὔτε λεπτόν ἀπό ἐκεῖνα ποῦ ἔχει νά λάβῃ, εἶναι δέ ἐνδεικτική τῆς δυσχωρίας τοῦ Γεωργάκη Κρανιδιώτη ἡ ἀρχή τῆς ἐπιστολῆς, τήν ὁποίαν ἀπηύθυνε πρός τόν Σ. ἔκτακτον Ἐπίτροπον τοῦ Τμήματος Ἀργολίδος» πρός ὅν λέγει τά ἑξῆς.

«Ἐκ τῶν ἀνά χεῖρας μου χρεωστικῶν πρός με ὁμολογίας τῶν κατοίκων τῆς νήσου Ἰκαρίας διὰ γρόσια δύο χιλιάδας ἑξακόσια τριάκοντα, πληροφορεῖται ἡ ἔντιμος αὐτὴ Ἐπικρατεία τὸ ἄδικον ὅπου γίνεται εἰς ἐμὲ τοῦ πτωχοῦ καὶ τόσον μικρὸν τὸ ἴδιόν μου, ὥστε νὰ καταξοδεύωμαι, χωρὶς νὰ δυνηθῶ νὰ λάβω τὰ γρόσια μου!!

Ὁ μέγιστος πατριωτικὸς ἐνθουσιασμὸς ὅπου τῆς καρδιᾶς του περιγράφεται "ὁ εὐπειθέστατος πολίτης", διότι δὲν [illegible] νὰ [illegible] ὅτι ἡ ἐποχὴ ἐκείνη ὅπου ἐμείωσε τόσον τὰς διακρίσεις τῆς εὐγενείας, [illegible] μετὰ τοὺς τελευταίους σπαραγμοὺς τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως.

— Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας —

Ἀκολουθεῖ ἄλλο γράμμα τοῦ ἰδίου "Πολίτου" μὲ ἡμερομηνίαν 20 Σεπτεμβρίου 1827, "πρὸς τὴν Σ. Κυβέρνησιν" ἡ ὁποία ἐμφανίζεται ἐπὶ τέλους μὲ ὅλην τὴν μεγαλοπρέπειαν ὅπου ἐξασκεῖ ἡ ἔνδοξος ἐπικεφαλὶς

"ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ":

ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας, ἔχων τὴν θέσιν σημερινοῦ ὑπουργοῦ, ἀπευθύνεται

πρὸς τὸν "Πολιτάρχην Ἰκαρίας" καὶ τὸ ἔγγραφον, κάτω ἀπὸ τὴν ὡραίαν ἐπικεφαλίδα φέρει ἐν τύπῳ ἐπίσης τὴν φράσιν "Ἡ ἐπὶ τοῦ Δικαίου καὶ τῆς Παιδείας Γραμματεία τῆς Ἐπικρατείας", ἡ ὁποία εἶναι τὸ σημερινὸν Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως. Ἄρα εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον τὰ μεταβάλλει ὁ παρερχόμενος χρόνος καὶ κανεὶς δὲν ἠμπορεῖ νὰ μαντεύσῃ πῶς θὰ λέγεται τὸ ἴδιον ὑπουργεῖον μετὰ πάροδον μιᾶς ἀκόμη ἑκατονταετηρίδος.

Ὁ ὑπουργός, εἰς τὸ ἔγγραφον αὐτὸ λέγει εἰς τὸν Πολιτάρχην: "Διατάττεσαι νὰ ἐξετάσῃς ἀκριβῶς τὴν [illegible] ὑπόθεσιν καὶ ἂν μὲν οὕτως ἔχῃ, ὡς ἀναφέρεται, νὰ ἀποδώσῃς τὸ δίκαιον κατὰ νόμον εἰς τὸ [illegible] μέρος καὶ νὰ ἀναφέρῃς".

Φωνὴ ἐν Ἰκαρίᾳ ἠκούσθη!

Μόλις κατὰ τὴν 14 Μαρτίου τοῦ 1829 κατορθώνεται νὰ ἀκουσθῇ φωνὴ διαμαρτυρίας ἐν Ἰκαρίᾳ. Γράφει ὁ Ἀστυνόμος Γενάρχης τῆς Ἰκαρίας πρὸς τὸν κ. Νικόλαον Καστανιᾶν, ἐπίσης Δημογέροντα τῆς νήσου, — διὰ νὰ τὸν πληροφορήσῃ ὅτι ὁ "πολίτης αὐτὸς" (ὁ Γ. Κρανιδιώτης) ἔχει σχεδὸν δύο μῆνας ὅπου μένει ἐνταῦθα, διὰ μόνην τὴν ὑπόθεσιν ταύτην καὶ ἀφανίσθη ἐκ τῶν ἐξόδων καὶ ἐπειδὴ μήτε εἰς τὴν πρόσκλησίν μου ὑπακούσατε, μήτε καὶ μόνος σας ἐνεργεῖτε διὰ νὰ ἐλευθερώσητε τὸν πτωχὸν τοῦτον ἀπὸ τὸ χρέος σας".

Τὸ γράμμα αὐτὸ σφραγίζεται μὲ σφραγῖδα τῆς Ἰκαρίας, παριστάνουσαν, ὅπως ὅλαι αἱ σφραγῖδες τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας, Ἀθηνᾶν μὲ δόρυ καὶ κράνος ἐν μέσῳ κλάδων ἐλαίας.

Ἐν τούτοις φαίνεται ὅτι ποτὲ δὲν ἐπληρώθη, καί, ὅπως συμβαίνει πάντοτε εἰς παρομοίας περιστάσεις, ὁ δανειστής, ἐνεργῶν διὰ νὰ λάβῃ ὅσα ἔδωκεν, ἐξώδευσε περισσότερα ἀπ' ἐκεῖνα ποὺ διεξεδίκει, καὶ ἐπὶ τέλους δὲν εἶχε καὶ τὰ ναῦλα, ὅσα ἀπαιτοῦντο, διὰ νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ νησί, ὅπου εἶχε κλείσει πύργους πατρικούς +

«Ἐπειδή, γράφει εἰς ἄλλο γράμμα του ὁ ἴδιος πρὸς τὴν Σ. Κυβέρνησιν, ἕως τὴν σήμερον

+ εἶχε πλάσει ὄνειρα.

ὑστεροῦμαι καὶ τὰ χρεωστά μου καὶ τὰ (ἰντερέσια) τους, καὶ ὅσες φορὲς ἐπῆγα καὶ τὰ ἐζήτησα, ἐξωδεύθηκα εἰς μάταιον, καὶ ἤκουσα ὕβρεις καὶ φοβερισμούς".

Ὁρίστε ποὺ ἀπὸ ἐκείνην τὴν ἐποχὴν οἱ κάτοικοι τῆς Ἰκαρίας δὲν [illegible]. Τί νὰ δώσουν ἄλλωστε οἱ δυστυχεῖς καὶ κατεστραμμένοι αὐτοὶ νησιῶται, ἀφοῦ τίποτε δὲν τοὺς εἶχεν ἀπομείνει;

Ἔστω ὁ διὰ μέσου τοῦ γράμματος ἀποκαλυπτόμενος Γεωργάκης Κρανιδιώτης ἀπεκόμισεν εἰς τὸν τάφον τὸν καϋμὸν μιᾶς μικρᾶς σχετικῶς ὀφειλῆς, εἰς ἐποχὴν τόσων κοσμοϊστορικῶν θυσιῶν. Θεϊκή, ὅμως, ἡ ὁποία ἔγινεν αἰτία νὰ ἀναδειχθοῦν αὐτὰ τὰ ἔγγραφα, διὰ νὰ τεθοῦν σήμερον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν κ.κ. Φασιλάκη, Δημητρίου καὶ Σίας, ὅπως συμπληρώσουν τὰς περὶ Ἑλληνικότητος τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου [illegible] των ;" ———

Πρὸς ἐξήγησιν τοῦ ἀνωτέρω, ἔχω ἀκούσει τὸ ἑξῆς ἐν Ἰκαρίᾳ - ὅτι κατὰ τὸ 1821, μόνον τὸ Ἀνατολικὸν τμῆμα τῆς νήσου ὑπήγετο εἰς τὴν ἑλληνικὴν πολιτείαν ὡς πρὸς τὰς προσόδους, τὸ δὲ Δυτικόν ὑπήγετο εἰς τινα Καστανιάν, οὕτω καλούμενον ἐκ τῆς μητρός, δευτέρας συζύγου τοῦ πατρός αὐτοῦ, καταγομένης ἐκ τοῦ ἐν Σάμῳ χωρίου, ἡ "Καστανέα".

Ὁ δὲ Καστανιᾶς οὗτος, ἀπὸ ἐκ τοῦ παρακειμένου χωρίου [illegible] τῆς Ικαρίας "Γιαλισκάρι" (τὸ) ΒΔ. Ἐκ παιδικῆς ἡλικίας, ἐταξίδευσε καὶ εἰς πολλὰς ξένας χώρας, ὅπου ἔμαθε τὰς ξένας γλώσσας. Ἐπανελθὼν δὲ εἰς Ικαρίαν ἐναυάγησε μετὰ πλοίου ~~ἐκ~~ εἰς τὴν θέσιν ἡ "Λευκάδα" πλησίον τοῦ Ἀρμενιστοῦ. Καὶ οὕτω ἐγένετο ἐμποροπλοίαρχος, ἔχων καὶ ἄλλους συνεταίρους. Κατά τινα πλοῦν ~~τὴν~~ τὴν κυβέρνησιν μετέδωκεν συνεταίρων, οὗτοι ἐπεβουλεύθησαν τὴν ζωὴν αὐτοῦ. Ἀλλὰ κατορθώσας ἵνα δραπετεύσῃ, ἔφθασεν ἐνωρίτερον ἐκείνων καὶ κατήγγειλε τὸ γεγονὸς εἰς τὰς Ἀρχάς. Τέλος ἔφθασε καὶ τὸ πλοῖον τὸ ὁποῖον ἐδώρησεν εἰς τὸ Κράτος. Ἀντὶ δὲ τῆς δωρεᾶς ταύτης ἐζήτησε προνόμιον τι ἐν Ικαρίᾳ, καὶ δὴ ὅπως εἰσπράττῃ τὰς προσόδους

τοῦ Δυτικοῦ τμήματος τῆς νήσου ἐπὶ ὡρισμένα ἔτη. Ἀλλ᾽ ἐπειδὴ ἐχρόνιζεν ἡ ἐκπλήρωσις τῆς ὑποσχέσεως τῶν ἁρμοδίων, ὁ Καστανιᾶς ὑπέβαλεν ἀναφορὰς εἰς τὰ ὑπουργεῖα ~~ζητῶν~~, ὅμως ἀπεκρούοντο. Τέλος κατὰ συμβουλήν τινος ἀπευθύνθη πρὸς αὐτὸν τὸν Σουλτάνον ὡς ἑξῆς:

Λαβὼν ὁ ἴδιος τὴν ἀναφοράν, καὶ φέρων ὑψηλὸν κωνοειδῆ σκοῦφον μετέβη εἰς ἕνα ὑψηλότερον τόπον παρὰ τὸ τζαμίον ὅπου μετέβαινεν ὁ Σουλτάνος ἐξ ἔθους καθ᾽ ἑκάστην Παρασκευὴν ἵνα προσευχηθῇ. Ἐκεῖ παραμείνας (ἐπὶ ξεχαμάρκη) κατώρθωσε νὰ ἐπιδώσῃ τὴν ἀναφορὰν αὐτοῦ πρὸς ἕνα τῶν ὑπασπιστῶν τοῦ Σουλτάνου, ὡς [illegible] +

+ Σημείωσις. Καὶ τὸ ἔθιμον τοῦτο ἦτο Βυζαντινόν. Τοῦτο εἶδον ὁ ἴδιος καμώμενον προφάσεις ἀπροκάλυπτον εὐχαρίστως ἐν Κων/πόλει τῷ 1894 — ὢν τότε ὑπότροφος μαθητὴς ἐν τῇ Ἐμπορικῇ Σχολῇ τῆς Χάλκης. Ἦτο ὑπερλαμπρὸν καὶ μεγαλοπρεπέστατον θέαμα. Ὁ Σουλτάνος Χαμὶτ κατήρχετο ἐκ τῶν ἀνακτόρων τοῦ Γιλδὶζ εἰς τὸ παρακείμενον τζαμίον ἐν μεγάλῃ πομπῇ ἐπὶ μεγαλοπρεπεῖ ἁμάξῃ, ἐν μέσῳ χιλιάδων στρατοῦ. Εἰς τὰ ἀπέναντι περίεργοι ἦσαν αἱ πρεσβεῖαι καὶ ἐπίσημοι ξένοι. Ἡ ἄποψις τῶν χορῶν ἐγίνετο διὰ τοῦ Βοσπόρου ~~[illegible]~~ [illegible]. Κατὰ τὴν ἔξοδον τοῦ Σουλτάνου ἐκ τοῦ τζαμίου, ἠκούσθησαν φωναὶ ὁμάδος ἀνθρώπων, οἵτινες ἀνύψωσαν τὰς ἀναφορὰς αὐτῶν. Ὑπασπισταὶ δὲ τοῦ Σουλτάνου παρέλαβον ταύτας, εἰς τὰς ὁποίας ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ἐδίδοντο ἀπαντήσεις, κατὰ τὰ εἰωθότα.

Οὕτω δὲ ὁ Καστανιᾶς ἐπέτυχεν αὐτὴν νὰ ἐπιχωρηθῶσιν αὐτῷ αἱ πρόσοδοι τοῦ δημοσίου διαμερίσματος τῆς Ἰκαρίας ἐπὶ ἓν μόνον ἔτος, μὴ ἀποδεχθεὶς τὸν ἴδιον ἐπιχώριον, ἀφ' ὡς δὲ ἤκουσεν ὁ Σουλτᾶνος, ἐκ φόβου μήπως ἡ ἀπαντήσασα τύχη ἀνέλθῃ πάλιν ἐν τῇ Κρήτῃ, ὅπου καὶ ὁ ἴδιος διέτρεχε τὸν κίνδυνον νὰ φονευθῇ. Καὶ ἀκόμα μὴ ἀκούσας περὶ τοῦ Καστανιᾶ, ὅστις διὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους ἠρνεῖτο νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὰς διαταγὰς τῆς Ἑλληνικῆς πολιτείας, διωρίσθη οὗτος προσωρινῶς καὶ δικαιώματα ἐπὶ μέρους τῆς νήσου.

Ἐν τοῖς ἄνω ἐγγράφοις γίνεται μνεία καὶ "Πολιτάρχου" πιθανὸν οὗτος τὸ ὅλον εἶδος τι διοικητικοῦ ἐπιτρόπου, ἢ μᾶλλον Ἀστυνόμος. Καὶ τοιοῦτος ὑπῆρξεν, ὡς ἤκουσα — ὁ Ζαχαράκης ἤ τις.
Ἐπίσης ἀπαντᾷ ἡ ὡς ἐπὶ μακρὰ φράσις.
"Ὑγειονομολιμενάρχης"
περὶ τούτου μαρτυρεῖ τὸ ἑξῆς σωζόμενον ἔγγραφον.

Ἑλληνικὴ Πολιτεία.

Ἀριθ. 132. Ὁ Ὑγειονομολιμενάρχης
τῆς νήσου Ἰκαρίας.

"Πρὸς τοὺς κ.κ. Κωνστ. Μαλαχίου, Λεων. Καντοῦνον, Θεοδωρὴν Μωραΐτην, Ἐρρίκην Κράτσαν, καὶ Στεφανὴν Κάλη.

"Σᾶς περικλείεται διάταγμα τοῦ ὑγειονομολιμενάρχου τούτου ὑπ' ἀριθ. 131· καθ' ὃ ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τούτου διορίζεσθε παρατηρηταὶ εἰς τὰ χωρία Κάτω-Σπάθα καὶ διατάττεσθε νὰ ἐνεργῆτε [illegible] τὰ ἐνδιαφερόμενα τοῦ διατάγματος τούτου, προσέχοντες μὲ ἐπιμέλειαν καὶ ἀκρίβειαν διὰ νὰ φανῆτε ἄξιοι εἰς ὅλα τὰ χρέη τὰ ὁποῖα σᾶς ἐνεπιστεύθησαν.

Ἐν Κάτω-Σπάθα τῇ 20 Μαρτίου 1829.
Ὁ ὑγειονομολιμενάρχης
(Τ.Σ.) Ζαχ. Κ. Παπαγιάννης

Σημ. Τοῦ ἀνωτέρω ἐγγράφου ἔλαβον ἀντίγραφον παρὰ τοῦ πρωτοτύπου, τὸ ὁποῖον εὑρίσκετο εἰς χεῖρας τοῦ Ἀντωνίου Παπαγιαννάκου ἐκ Παναγίας, κατοίκου δὲ χωριδίου — τοῦ Δήμου Φαναρείου Ἰκαρίας — ὑπαγομένου εἰς τὸ συμπλεγμα τῶν χωρίων "Κάτω-Σπάθα"

Ἡ τύχη τῆς Ἰκαρίας μετὰ τὸ 1821.

Κατὰ τὴν ὁριστικὴν ἀνακήρυξιν τῆς Σάμου εἰς ἡγεμονίαν ὑπὸ τὴν τουρκικὴν κυριαρχίαν (1832) τὰ τῆς Τετρανήσου ἔμενον ὡς ἐν μετεώρῳ καταστάσει. Ἀφοῦ δὲ ἡ Σάμος, περὶ τῆς ὁποίας τόσοι ἀγῶνες διεξήχθησαν, ἔμεινεν ἔξω τῆς τροχιᾶς τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου, καίτοι αὕτη μεγάλου μεγέθους ἐν τῷ Αἰγαίῳ, διὰ τὸν αὐτὸν καὶ μείζονα λόγον ἠκολούθησαν τὴν αὐτὴν τύχην, προφανῶς καὶ οἱ δορυφόροι αὐτῆς, ἤτοι ἡ Λέρος - Κάλυμνος - Πάτμος - Ἰκαρία, αἱ καλούμεναι Τετράνησος, ὑπαγόμεναι τέως εἰς τὴν Σάμον.

Ἡ Πύλη προσεκάλεσε τοὺς κατοίκους τῶν νήσων τούτων ἵνα καθορίσωσι τὰς σχέσεις αὐτῶν ὡς ὑποτελῶν ἀπέναντι τοῦ Κυριάρχου. Αὗται ἀπέστειλαν ἀντιπροσώπους εἰς Πάτμον, ὅπου ἐγένετο συνέδριον — φέρεται τὸ ὄνομα Νικολαΐδου τινος — προσεπάθουν ἵνα παραμείνῃ καὶ ἡ Τετράνησος συγκροτοῦσα τὴν ἡγεμονίαν τῆς Σάμου. Ἐδήλουν δὲ διαρρήδην ὅτι τότε μόνον θὰ ὑπέκυπτον εἰς τὴν θέλησιν τῆς ὑψηλῆς Πύλης ἐὰν καὶ αὐτὴ θὰ ἐσέβετο τὰ προνόμια αὐτῶν. Ἄλλως, ἔγραφον, θὰ διεμαρτύροντο εἰς τὰ Μινιστέρια (ὑπουργεῖα) τῆς Εὐρώπης.

— Τὰ πρακτικὰ τοῦ συνεδρίου ἐκείνου σῴζονται ἐν Πάτμῳ, ὡς ἤκουσα.

Μετὰ πολλὰς διαμαρτυρήσεις ὑπετάχθησαν καὶ αἱ νῆσοι αὗται — ἤτοι Λέρος, Κάλυμνος, Πάτμος, Ἰκαρία, εἰς τὴν Τουρκίαν, οὐχὶ ὅμως ὡς μέλη τῆς Ἡγεμονίας τῆς Σάμου ἀλλὰ τῆς Δωδεκανήσου, ἐξασφαλισθέντων ὅμως τῶν πρότερον προνομίων αὐτῶν, καὶ ἐπικυρωθέντων διὰ νέου Αὐτοκρατορικοῦ Ὁρισμοῦ, ἤτοι Διατάγματος τοῦ Σουλτὰν-Μαχμοὺτ τοῦ Βου ἐν ἔτει 1835, ἔχοντος ὡς ἑξῆς:

“Ἡγεμὼν τῶν ἐνδόξων ἡγεμόνων, μεγάλε ἐν τοῖς μεγάλοις καὶ ἐπισημοτέροις ἐξουσιασταῖς, κάτοχε τῆς ὑψηλότητος καὶ λαμπρότητος ὁ [illegible] τοῦ ὑψίστου [illegible] διορισθεὶς ἔνδοξος, ὕπαρχος τῆς ἐπαρχίας Καρίας, καὶ ἐξουσιαστὴς τῆς Ρόδου, Σουκρῆ Πασᾶ, διακοινωθήτω ἡ εὐδαιμονία σου.

Ἅμα φθάσῃ εἰς χεῖράς σου ὁ ὑψηλὸς οὗτος προσκυνητὸς ὁρισμός, γνωστὸν γενέσθω σοι, ὅτι οἱ κάτοικοι τῶν ἐν τῇ Ἄσπρῃ θαλάσσῃ εὑρισκομένων τεσσάρων νήσων, δηλονότι τῆς Νικαρίας, τῆς Πάτμου, τῆς Λέρου καὶ τῆς Καλύμνου, εἰ καὶ ἐνίοτε κατὰ προηγηθέντας χρόνους, δὲν ἐφυλάχθησαν κατὰ τὸ πρέπον, ὥστε νὰ καταστῶσιν ἔνοχοι διαφόρων εἰδῶν ἀδικημάτων, καὶ τιμωρίας διὰ τοῦτο ἄξιοι, ἕνεκα τῶν κακουργιῶν καὶ τῶν [illegible] τῶν ἐν διαφόροις καιροῖς ἀναφαινομένων ἐναντίον τῶν νήσων πειρατῶν τῶν [illegible] καὶ κακοποιῶν, ὅπερ καὶ εἰς τὰς βασιλικάς μου περιήχθη ἀκοάς· ἐπειδὴ δίκαιον ἐστὶ ὅσοι τῶν ἐν τῇ ὑψηλῇ μου βασιλείᾳ ῥαγιάδων [illegible] καὶ εἶναι ἑδραῖοι ἐν τῇ ὑπακοῇ καὶ ὑποταγῇ νὰ [illegible] εἰρηνικῶς ἐν ταῖς

ἐν ταῖς [illegible] αὐτῶν ὑπὸ τὴν εὐεργετικὴν καὶ κοσμοκρατορικήν μου σκιάν, προφυλασσόμενοι ἐκ τῶν συμβαινόντων ἀδικιῶν καὶ ζημιῶν, κατὰ τὴν πασίγνωστον ἀγαθοποιὸν βασιλικήν μου ἔφεσιν, ὡς ἐγκαθιδρυμένοι ἐν τῷ ῥαγιαδικίῳ.

Διὰ ταῦτα τῶν προμνημονευθεισῶν νήσων οὐσῶν [illegible] ὑπὸ τὴν κυριότητα τῆς Ρόδου, καὶ τῶν κατοικούντων αὐτὰς τυγχανόντων ὑποτελῶν τῆς ὑψηλοτάτης μου βασιλείας, ἡ ὑπὲρ τῆς εὐημερίας καὶ ἡσυχίας αὐτῶν εὐσπλαγχνία μου, ἔτι μᾶλλον ἐπιτεινομένη, ἐπικυροῖ τὰ πρόσθεν αὐτῶν προνόμια καὶ τὸν προσδιορισμένον ἐτήσιον αὐτῶν φόρον καὶ ὡρισμένην [illegible] ποσότητα. Τούτου δ᾿ οὕτως ἔχοντος δεῖ νὰ μὴ ἐνοχλῶνται ἐξ ἄλλων ὁμοίων βαρῶν καὶ παρενοχλήσεων καὶ ἀπὸ τῶν [illegible] τῶν κακούργων, ὅπερ τυγχάνει καὶ χρεωστεῖται. Οὕτω δὲ βεβαιωθείσης τῆς [illegible] προστασίας τῶν προμνημονευθεισῶν νήσων, ἐφ᾿ ὅσον οἱ ἐν αὐταῖς οἰκοῦντες μένουσι διατηρούμενοι ἐν τῷ κύκλῳ τοῦ ῥαγιαδικίου καὶ τῆς ὑποταγῆς θέλουσιν ἐκτίει κατ' ἀποκοπὴν ἐτήσιον φόρον ὀγδοήκοντα χιλιάδων γροσίων κατὰ τὰ καταστάσεις καὶ δυνάμεις αὐτῶν, ἀκριβῶς καὶ δικαίως τοῦτον διανέμοντες ἀλλήλους καὶ διαμοιράζοντες. Τὸν φόρον τοῦτον θέλουσιν ἐκτίει καὶ παραδίδει τοῖς κατὰ καιρὸν ἐξουσιασταῖς τὴν Ῥόδον εἰς δύο δόσεις, ἀρχομένας ἀπὸ τὴν πρώτην Μαρτίου τοῦ χιλιοστοῦ διακοσιοστοῦ πεντηκοστοῦ ἔτους.

Καθ' ὅσον δὲ ἀφορᾷ εἰς τὴν διαφύλαξιν αὐτῶν ἐκ τῶν κακοποιῶν καὶ δολοφόνων τῶν ἀχρείων καὶ κλεπτῶν, περὶ τούτου θέλουσι φροντίζει αἱ τὴν Ῥόδον ἐξουσιασταὶ διὰ τῆς βουλῆς καὶ τῆς γνώμης τῶν ὁποίων θέλουσι ἐρωτοῦσθαι καὶ ἐκλέγεσθαι ὅπως αἱ συμφωνοῦσαι αὐτῶν προθέσεις. Πρὸς τοῦτο θέλουσιν ἐξ αὐτῶν στέλλει εἰς τὴν νῆσον Ῥόδον ἐπιτροπὴν ἐξ ἀνδρῶν πιστῶν ἵνα μένωσι καὶ διατρίβωσιν ἐκεῖ ἐν ὑποταγῇ εἰς τὴν ὑψηλήν μου καὶ αὐτοκρατορικὴν θέλησιν.

Περὶ τούτων πάντων ἐξεδόθη ὁ αὐτοκρατορικός μου βασιλικὸς προσκυνητὸς καὶ περίδοξος ὁρισμὸς ὅπως πάντες ἀκούσωσι γνῶσιν καὶ πράττωσι καὶ ἐνεργῶσι συμφώνως τοῖς περιεχομένοις ἐν αὐτῷ τῷ χρυσοβούλλῳ μου καὶ βασιλικῷ ὁρισμῷ.

Καὶ σὺ λοιπόν, ὦ πασᾶ, σὺ ὁ διαληφθείς, ἐνόσῳ οἱ ῥηθέντες ῥαγιάδες δὲν κατεργάζονται πράξεις ἐναντίας τοῦ ἐκ προγόνων ῥαγιαλικίου αὐτῶν, ἐκτίουσι καὶ σοὶ παραδίδουσι τὸν προμνησθέντα ἐτήσιον φόρον τῶν ὀγδοήκοντα χιλιάδων γροσίων εἰς δύο δόσεις καὶ ἐν τῷ ὡρισμένῳ χρόνῳ.

Μὴ ἐπιτρέψῃς νὰ προσγίνηται αὐτοῖς οὐδενὸς εἴδους ζημία ἢ παρενόχλησις εἴτε ἀπὸ μέρους σου, εἴτε ἀπὸ μέρους οἱουδήποτε ἄλλου. Τοὐναντίον δὲ παρέχε αὐτοῖς ὁσάκις προσέρχονται σοὶ πᾶσαν ὑπεράσπισιν καὶ προστασίαν, καὶ διαφύλαττε αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ἐπιφοιτουσῶν κακοποιῶν καὶ δολοφόνων, τῶν εἰρημένων κλεπτῶν καὶ κακοποιῶν. Τὰς δὲ ἀφορώσας αὐτῶν ὑποθέσεις ἐξέταζε καὶ διεύθυνε, ὡς ἤθελον ὑποβάλει σοι γνώμη καὶ ἀσφάλεια τῶν ἐξ

αὐτῶν

ἐξ αὐτοῦ ἐκδιωχθέντων καὶ προσέτι ἐλθόντων καὶ διὰ διατριβὰς φαινομένων ἐσωτερικῶν αὐτοῦ. Γενέσθω δὲ ἀντίγραφον τοῦ ὑπογεγραμμένου μου ὁρισμοῦ καὶ δοθήτω εἰς χεῖρας τῶν προμνησθέντων ῥαγιάδων, ὅπως αὐτοί τε καὶ πᾶς ἄλλος λάβωσι γνῶσιν ὅτι τοιαύτη ἐστὶν ἡ ἐμὴ ἀπόφασις καὶ Αὐτοκρατορικὴ θέλησις.

Σὺ δὲ ταῦτα γνούς, ὀφείλεις φυλάξαι καὶ ἐνδελεχῶς τὰ διατεταγμένα, ἀσχολούμενος περὶ τὴν τούτων πρᾶξιν καὶ ἐνέργειαν, ἐν ᾗ ὥρισται τάξει, ἀπεχόμενος ἀπὸ παντὸς τοῦ ἐναντίου.

Καὶ δὴ ἐκδέδοται ὁ παρὼν ὑψηλὸς βασιλικὸς ὁρισμός, ἵνα ὅπου ἂν οὗτος φθάσῃ κατὰ τῶν περιεχομένων ὑπακουσθῇ καὶ ἐκτελεσθῇ. ἂν ἡ σεβαστὴ καὶ ἱερὰ ἐπιταγή· Σὺ δὲ αὐτὸν λαβών, πρᾶττε συμφώνως, καὶ τῷ ἱερῷ μου σημείῳ πίστιν δός.

Ἐκδέδοται μεσοῦντος μηνὸς Τζεμαζιέλ-ἐβὲλ τοῦ ἔτους χιλιοστοῦ διακοσιοστοῦ πεντηκοστοῦ πρώτου, ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ θεοφρουρήτῳ. —— (1835)

ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐμφαίνεται ὅτι αἱ νῆσοι Σποράδες, ὡς ἐκ τῆς γεωγραφικῆς αὐτῶν θέσεως, τοῦ ναυτικοῦ χαρακτῆρος, καὶ τοῦ σχεδὸν ἀμιγοῦς ὄντος καὶ ἀκραιφνοῦς αὐτῶν ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ, ἀπήλαυον ἐξαιρετικῆς αὐτονομικῆς διοικήσεως. ἐσχημάτιζον ἑνιαίαν καὶ ἀδιάσπαστον διοικητικὴν περιφέρειαν· ἐπειδὴ δὲ κατῳκοῦντο ἀποκλειστικῶς ἐξ Ἑλλήνων, ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα ἦτο ἡ ἐπίσημος ἐν τῇ διοικήσει, ἐν τοῖς δικαστηρίοις, καὶ ἐν τῇ ἐπισήμῳ ἀλληλογραφίᾳ τῶν Μητροπολιτῶν καὶ τῶν Δημογερόντων.

— Ἐκ δὲ τῶν ἀνωτέρω ὁριζομένων ἑβδομήκοντα χιλιάδων γροσίων διὰ τὸ τελβάνιον, ἡ μὲν Ἰκαρία κατέβαλεν ἐτησίως τὸ ποσὸν 20,000 χιλιάδες, ἡ Πάτμος 15,000, ἡ Λέρος 10,000, καὶ ἡ Κάλυμνος 25,000, ἦτοι ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ ἑκάστης.

Κεφάλαιον Δον

Ἄποψις τοῦ τουρκικοῦ κράτους κατὰ τὸν ΙΘον αἰῶνα.

Ἡ ἐν αὐτῷ ἀπόπειρα μεταρρυθμίσεων καὶ ἡ τύχη τῶν προνομίων τοῦ Γένους.

Καὶ οὕτω μὲν ἀπέβησαν τὰ πράγματα ἐν τῇ Πελοποννήσῳ. Ἀλλ' ἤδη μέρος τι τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας, διὰ μακρῶν ἀγώνων καὶ δραματικῶν γεγονότων ἐλευθερωθέν, ἀποτέλεσε τὸ Ἑλληνικὸν Βασίλειον.

Διὰ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, οἱ Ἕλληνες διέσεισαν τὰ βάθρα τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας, οὐ μόνον διότι κατέστησαν ἀνεξάρτητον ~~ἀνεξάρτητον~~ κράτος, ὡς ἀπαρχὴν εὐρυτέρου, ἀλλὰ καὶ διότι μετέδωκαν τὸ αἴσθημα τῆς ἐλευθερίας καὶ εἰς τοὺς ἄλλους χριστιανικοὺς λαοὺς τῆς Τουρκίας, καὶ εἰς αὐτοὺς ἔτι τοὺς Μωαμεθανούς.

Οὕτω ἡ Τουρκία ἔμελλε πλέον νὰ περιορισθῇ εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον, ἤτοι τὸν προσδιορισθέντα αὐτῇ, διὰ τῆς ὁδοῦ ἣν προητοίμαζεν ἀφ' ἑαυτῆς. Μάτην δὲ ἠγωνίσθησαν Σουλτᾶνοι καὶ Τοῦρκοι Μεγιστᾶνες, πρὸς ἀποτροπὴν τῆς ἐπικειμένης ταύτης συμφορᾶς. Ἀλλὰ τὴν εἱμαρμένην οὐδ' ἄν τις ἐκφύγοι", ὡς οἱ μοιρολάτραι Τοῦρκοι πρῶτοι ἀποδέχονται.

Ἐπίσημος Σουλτᾶνος, εἴπερ τις καὶ ἄλλος, ὑπῆρξεν ὁ Μαχμούτ ὁ Βος (1808–1839) ὢν κατὰ τὸ πλεῖστον καρτερικὸς καὶ προοδευτικός, καὶ κατὰ τὸ δυνατὸν μεταρρυθμιστικός. Ἀλλ' οὐδαμῶς ἴσχυσε νὰ ἀναστείλῃ τὴν Ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν, καὶ τὴν δημιουργίαν τοῦ Ἀνατολικοῦ ζητήματος, καὶ τὰ ἄλλα πολλὰ κατὰ τὸν μακρὸν χρόνον τῆς βασιλείας αὐτοῦ [illegible].

Μάτην καὶ ὁ διάδοχος αὐτοῦ Ἀπδούλ-Μετζίτ (1839-1861) ἐξέδωκε τῷ 1839 τὸ Χάττι-Σερίφ = ἱερὸν Διάταγμα, εἰς τὰς ἐπαγγελίας μεταρρυθμίσεων ἐν τῷ κράτει ἀναφερόμενον.

ὁ αὐτὸς Σουλτᾶνος μετὰ τὸν κριμαϊκὸν πόλεμον, ἐξέδωκε τῷ 1856 ἕτερον Αὐτοκρατορικὸν διάταγμα, τὸ περίφημον «Χάττι-Χουμαγιούν» (Αἴσιον) πρὸς ἐνίσχυσιν καὶ συμπλήρωσιν τοῦ «Χάττι-Σερίφ». Δι' αὐτοῦ, ἐκ 40 ἄρθρων συγκειμένου, διεκηρύττετο ἐν ἀρχῇ ὅτι ἐπειδὴ κύριον σκοπὸν εἶχεν ὅπως ἐξασφαλίσῃ τὴν εὐδαιμονίαν πασῶν τῶν τάξεων τῶν ὑπηκόων αὐτοῦ, οὓς ἐθεώρει ἴσους ἀπέναντι τοῦ νόμου — ὅτι δὲ διατηροῦντο τὰ προνόμια τῶν Χριστιανικῶν Κοινοτήτων, καὶ αἱ ἐξουσίαι τῶν θρησκευτικῶν ἀρχηγῶν (Πατριαρχῶν ἢ Ἐπισκόπων) — ὅτι πάντες οἱ ὑπήκοοι τοῦ Κράτους ἄνευ διακρίσεως θρησκείας ἔσονται δεκτοὶ εἰς τὰς δημοσίας θέσεις, εἰς τὰ πολιτικὰ καὶ στρατιωτικὰ σχολεῖα τῆς Κυβερνήσεως καὶ περὶ παραδοχῆς χριστιανῶν ἐν τῷ στρατῷ. — Περὶ ἀνεγέρσεως ναῶν, σχολείων, νοσοκομείων καὶ κοιμητηρίων, ὡς καὶ περὶ ἄλλων διοικητικῶν μεταρρυθμίσεων.

Καὶ τοιαῦτα μὲν καὶ τοσαῦτα ἐπηγγέλλοντο οἱ κατὰ καιροὺς Σουλτᾶνοι, τῇ ἀνάγκῃ σχεδὸν ὑποκύπτοντες ἵνα διασώσωσι τὸ οὕτω κινδυνεῦον κράτος αὐτῶν, εἰς ὃ δὲ ἐθεώρουν τὰς ἀναγκαίας μεταρρυθμίσεις, καὶ κατ' ἀπαίτησιν τῶν Εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων. Ἀλλὰ δι' αὐτῶν ἐξαναγκαστικοὶ θεσμοὶ ἐπεβάλλοντο καὶ μάλιστα εἰς τὸν Τουρκικόν, λαὸν φανατικὸν καὶ δεσποτικόν, ἐχθρὸν δὲ καὶ θανασίμως μισοῦντα πάντα μὴ Μωαμεθανόν.

Κατὰ ταῦτα ἡ ἀνακηρυχθεῖσα ἰσοτιμία καὶ ἰσοπολιτεία Χριστιανοῦ καὶ Μουσουλμάνου ἐξήγειρε τὸν Μωαμεθανικὸν κόσμον κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἡ δὲ Τουρκία, τῆς ὁποίας τὴν ἀκεραιότητα ἠγγυήθησαν αἱ Δυνάμεις, βαρέως φέρουσα τὸ ἐξαναγκαστὸν τῶν μεταρρυθμίσεων, καὶ μὴ [illegible] ταύτας, ὑπέθαλπε κρυφίως τὰς ἐξεγέρσεις τῶν Μωαμεθανῶν, ἐπωφελουμένη πρὸς τοῦτο καὶ τῆς ἀντιζηλίας τῶν Δυνάμεων πρὸς ἀλλήλας.

Αἱ Εὐρωπαϊκαὶ Δυνάμεις ἐκαυχῶντο, χαίρουσαι ὅτι ἠδύναντο νὰ ἐπιβάλωσι τοιαύτας εἰς Τουρκίαν μεταρρυθμίσεις.

Τὸ τοιοῦτον ἀντέκειτο παντελῶς εἰς τὴν ἀντίληψιν τῶν Τούρκων καὶ Μωαμεθανῶν, οἵτινες κατ' ἀνοχὴν μόνον ἐπέτρεπον εἰς τὸν χριστιανὸν ἵνα φέρῃ ἐπὶ ὤμων τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τοῦτο διότι κατέβαλλε τὸν κεφαλικὸν φόρον (χαράτσι), καὶ ἦτο χρήσιμος αὐτοῖς, ὡς δοῦλον [illegible].

Οὐδὲ ἦτο πολὺ δυνατὸν νὰ θεωρήσουν τὸν μέχρι χθὲς δοῦλον αὐτῶν, καὶ κατ' ἀνοχὴν ζῶντα, ὡς ἴσον πρὸς αὐτοὺς καὶ ἀπολαύοντα ἐν τῇ πολιτείᾳ τῶν αὐτῶν δικαιωμάτων.

Διὸ καὶ εἰς τὴν ἀπαίτησιν τῶν Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων περὶ μεταρρυθμίσεων, ἡ Τουρκία ἀντεπεκρίνετο διὰ σφαγῶν τῶν χριστιανῶν, καὶ διὰ καταστροφῆς χωρίων, ἐκκλησιῶν, σχολείων καὶ καθεξῆς.

–ὡς ἐν Λιβάνῳ τὸ 1860 +

Καὶ τῆς τοιαύτης καταστάσεως θύματα ὑπῆρξαν καὶ αὐτοὶ οἱ Σουλτᾶνοι. Οὕτω ὁ τὸν Ἀβδοὺλ-Μετζὶτ διαδεξάμενος ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀβδοὺλ-Ἀζὴζ (1861–1876), θεωρηθεὶς ὡς μεταρρυθμιστής, καθαιρεθεὶς, ἐδολοφονήθη. Ὁ δὲ διάδοχος καὶ ἀδελφιδοῦς αὐτοῦ Μουρὰτ ὁ Εος χαρακτηρισθεὶς ὡς παράφρων, ἐνεκλείσθη ὁ δύστυχος, ἐφ' ὅρον ζωῆς, εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Τσεραγάν. Ἀντ' αὐτοῦ δὲ ἐνεθρονίσθη ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Χαμὶτ ὁ Βος (1876–1909) ὁ τελευταῖος ἴσως τῶν Τούρκων Σουλτάνων καὶ ὡς παλαιόθουρνος καὶ ὡς κόθουρνος. Οὗτος ἐστὶν ὁ καταρτίσας σπουδαιοτάτην ἱστορίαν ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις διά τε τὴν Τουρκίαν καὶ τὴν Εὐρώπην. Ἐν ἀρχῇ προσποιηθεὶς καὶ οὗτος τὸν καινοτόμον, προσεταιρίσθη τὸν κατ' ἐξοχὴν ὑπέρμαχον τοῦ Τουρκικοῦ Συντάγματος Μιχτὰτ-Πασᾶν, ὃν ὅμως μετ' ὀλίγον ἐξώρισεν εἰς Ταΐφ τῆς Ἀραβίας, ὅπου τῇ μυστικῇ αὐτοῦ ἐντολῇ ἐστραγγαλίσθη!

+ Περὶ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Λιβάνου ἐδημοσιεύθη μακρὰ μελέτη μου ἐν τῷ «Κήρυκι» Λεμεσοῦ τῆς Κύπρου κατὰ τὸ 1912 –

Ἕνεκα τοῦ ζητήματος τῶν Βαλκανίων ἐν Βουλγαρίᾳ (1875) ἐκηρύχθη ὁ Ρωσσοτουρκικὸς πόλεμος τοῦ 1878, καθ' ὃν ἡ Τουρκία ἡττήθη. Αἱ Εὐρωπαϊκαὶ Δυνάμεις δὲν διεμέλισαν μὲν αὐτήν, ἀλλ' ἐπωφελήθησαν ὅλαι, ἥρπασαν ἐπαρχίας καὶ χώρας τινὰς παρὰ τῆς Τουρκίας — ὡς ἡ Ἀγγλία τὴν Κύπρον — ὑπεσχέθησαν δὲ καὶ πάλιν πᾶσαν ὑποστήριξιν διὰ τὴν ἀκεραιότητα αὐτῆς ~~τουρκίας~~ ἐλπίζουσαι ὅτι θὰ ἐφήρμοζεν ἰσοπολιτείαν καὶ φιλάνθρωπον διοίκησιν.

Ἀλλὰ μάταιον ἐκοπίαζον! διὰ τῆς τοιαύτης ἀποπείρας αὐτῶν, ἐφήρμοσαν τὴν παροιμίαν "Αἰθίοπα σμήχειν". Λόγιος δὲ ὁ μέγας πολιτικὸς καὶ πρωθυπουργὸς τῆς Ἀγγλίας Γλάδστων (1809–1889) βαθύτερον ψυχολογήσας τὸν Τοῦρκον, ἐχαρακτήρισεν αὐτόν, εἰπὼν ὅτι "ὁ Τοῦρκος οὐδὲν μανθάνει, καὶ οὐδὲν ἀπομανθάνει" ἤτοι καὶ ἀνεπίδεκτος πολιτισμοῦ εἶναι, καὶ τὰς κακὰς αὐτοῦ ἕξεις δὲν ἀποβάλλει.

Ἀλλ' ὁ μέγας καὶ φιλάνθρωπος Γλάδστων εἶπε καὶ τὰ ἑξῆς γενναῖα, ἐν τῇ Βουλῇ τῶν Κοινοτήτων, καταχειροκροτηθείς: "Οἱ Τοῦρκοι εἶναι τοσοῦτον ἐξηχρειωμένοι καὶ τεταπεινωμένοι τὰ φρονήματα, ὥστε νὰ προτιμῶσι τὴν ὑπὸ ὁμοφύλων καὶ ὁμοθρήσκων δεσποτείαν, τὴν διοίκησιν ὑπὸ ἀνθρώπων ξένων τὴν καταγωγήν, τὰ αἰσθήματα, τὰ φρονήματα καὶ τὴν θρησκείαν."

Καὶ ὅτε ἡ φιλελευθέρα Ἀγγλία ἀπῄτησε νὰ παραχωρηθῶσιν ἐλευθερίαι εἰς τοὺς Ἀρμενίους, ἡ Τουρκία ἐνήργησε κατ' αὐτῶν θηριώδεις σφαγάς (1896). Ἄγγλοι δὲ διάσημοι ἀπεκάλεσαν τότε τὸν Σουλτάνον Χαμὶτ "Ἐστεμμένον κακοῦργον", ἐνῷ ἄλλαι Δυνάμεις ἐκολάκευον αὐτὸν χάριν ἰδίων συμφερόντων. Οὕτω ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας, ὁ πολὺς Κάιζερ, ὅστις ἐπόθει νὰ ἔχῃ τὸν ἕνα ἐμπορικὸν πόδα ἐπὶ τοῦ Ἀμβούργου καὶ τὸν ἄλλον ἐπὶ τοῦ Περσικοῦ κόλπου, ὅπου πρότερον ἐπεσκέφθη τὸν Χαμὶτ εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐπεχείρησε τῷ 1898 καὶ μακρὰν περιοδείαν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ εἶθεν εἰς Δαμασκόν, ὅπου ἐγένετο αὐτῷ μεγαλοπρεπεστάτη ὑποδοχή — ὡς ἁρμόζων ταῦτα, ὑπὲρ ξιν αὐτοκράτορος μεγάλου. Κατὰ δὲ τὸ ἐπίσημον δεῖπνον τὸ δοθὲν αὐτῷ ἐν τῷ Δημαρχείῳ ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ τῆς Συρίας Ναζὴμ πασᾶ, κατὰ τὴν ἑσπέραν τῆς 27 Ὀκτωβρίου (Τρίτην), ἀφοῦ πρῶτον ηὐχαρίστησε διὰ τὴν ὑποδοχήν, εἶπεν ὅτι ἠξιώθη πολλῷ μεγαλυτέρας τιμῆς, ἢ ὁποίας ἠξιώθη ὁ πάππος αὐτοῦ Γουλιέλμος ὁ Αος, ἐπιστρέφων ἐκ Παρισίων εἰς Βερολῖνον, ὡς νικητὴς τοῦ Γαλλογερμανικοῦ πολέμου (1870-71), προσέθηκεν ὅτι εἶναι ὑπερήφανος, διότι εἶναι σύμμαχος ἑκατομμυρίων Μωαμεθανῶν! Καὶ οἱ Μωαμεθανοὶ συνεπληρώνετο ἐπευφημοῦντες.

Ἕνεκα τούτου τῆς τοιαύτης ἀλληλεγγύης τῶν Γερμανῶν, καὶ τῆς ὑπ' αὐτῶν κρυφίας ὑποστηρίξεως τῆς Τουρκίας, οὐδόλως ἧττον ὅτι αὕτη θὰ ἐφέρετο ἰσχυρῶς ἀπέναντι τῶν μικρῶν κρατῶν, καὶ πρακτικῶς ~~[illegible]~~ ἀποστάτας ὑπηκόους αὐτῆς.

διότι καὶ ἐφ' ὅσον ηὔξανε ἡ φαινομενικὴ ὑπεροχὴ τῶν μεγάλων δυνάμεων ἐν Ἀνατολῇ, ἡ Τουρκία ἐφρόντιζε διὰ διαφόρων ἀποκρύφων μέσων νὰ μὴ ὑποκύπτῃ, καὶ νὰ ἀνταποκρίνηται. Προσεπάθει δὲ μᾶλλον νὰ ἐπιβάλῃ ἑνιαῖον σύστημα διοικήσεως πανταχοῦ, καταργοῦσα πᾶν προνόμιον τῶν χριστιανῶν, καὶ προσπαθοῦσα ὅπως μένῃ εἰς τὸ κράτος ὁ μωαμεθανικὸς χαρακτήρ. Οὕτω δὲ ἤρξατο ὁ ἀγὼν περὶ διατηρήσεως τῶν ἀπ' αἰώνων κεκτημένων δικαιωμάτων ἐπὶ τῶν προνομίων, ἀλλὰ καὶ τῆς ἰδίας ὑποστάσεως ἐκάστου μέρους τῆς Τουρκίας, ἥτις ἐπανεγνώριζε τὰ πάντα.

Οἱ τοπάρχαι ὄντες αὐταρχικοί, καὶ καθ' ἑαυτοὺς δεσπόζοντες, παντελῶς ἀδιάφοροι πρὸς πάντας, πανταχοῦ ἔβλεπον ἐχθροὺς ὑπονομεύοντας τὸ τουρκικὸν κράτος. Ὕποπτοι δὲ ὅμως αὐτοῖς ἐθεωροῦντο κατ' ἐξοχὴν αἱ ἡμέτεραι ἐκκλησίαι, ὡς ὁ ἐπίσκοπος χριστιανικὸς λαὸς τοῦ Ὀρθοδόξου Πατριαρχείου Συρίας, ὃν διὰ ἐπιμόνων μέσων ἐπειρῶντο, διὰ ἐπιτηδείας ἀπειλητικῆς καὶ ἐπιεικοῦς διπλωματίας διεξάγοντες.

Ἐπειδή δέ πάντοτε ὑπέρμαχοι τῶν ὑπό τήν Τουρκικήν δεσποτείαν χριστιανικῶν λαῶν ἦσαν οἱ θρησκευτικοί αὐτῶν ἀρχηγοί, ἰδιαιτέρως δέ κατά τῶν ἐχθρῶν ὁ Πατριάρχης, ὅστις θεωρούμενος ὡς ἐθνάρχης, ~~καί~~ (Μιλλέτ-Μπασή) ἐξήσκει ἐξαιρετικήν ἐξουσίαν δυνάμει τοῦ ἀξιώματος αὐτοῦ ἀλλά καί τῶν προνομίων, τά ὁποῖα ἐκ πάλαι παρεχωρήθησαν αὐτῷ, οἱ Τοῦρκοι ἐπί πολλοῦ ἐζήτουν νά περιορίσωσι τήν ἰσχύν αὐτοῦ. Πρός τοῦτο ἤρξαντο [illegible] παραλλάξεις [illegible] καί αὐτό τό περιεχόμενον τοῦ Βερατίου, ὥστε τινά ἐκ τῶν ἐκδοθέντων ἐπισήμων ἐγγράφων δι' ὧν ἀνεγνωρίζοντο οἱ Πατριάρχαι, οἵτινες [illegible] [illegible] σύμφωνα [illegible]. Αἱ τοιαῦται αὐθαιρεσίαι καί παραβιάσεις τῶν προνομίων ὑπό τῆς Τουρκίας, ἦγον τόν Οἰκουμενικόν Πατριάρχην Διονύσιον τόν Εον εἰς ἄκρα [illegible], εἰς [illegible] διαβήματα, [illegible] [illegible] καί τό 1890 τήν

κλεῖσιν

τῶν ἐκκλησιῶν εἰς διαμαρτυρίαν, καί τήν ἀποχώρησιν προσωρινῶς τῶν Πατριαρχείων. Ὅτε αἱ ἐκκλησίαι ἔμειναν κεκλεισμέναι ἀπό τοῦ Ἰουλίου μηνός μέχρι τῆς 24ης Δεκεμβρίου, [illegible] τῶν Χριστιανῶν, ὁπότε ἡ Τουρκία πρό τοῦ ἀνενδότου τοῦ Πατριάρχου καί τῶν Συνοδικῶν Ἀρχιερέων, ἐξ ὧν διέπρεψεν ὁ Ἡρακλείας Γερμανός — ὁ ὕστερον Οἰκουμενικός Πατριάρχης ἀπό 1913–1918 —, ἠναγκάσθη νά ὑποχωρήσῃ. Πλήν [illegible] ἕπονται [illegible] καί τῆς ἐκκλησίας καί [illegible] τῶν προνομίων, τά ὁποῖα δέ [illegible] εἰς [illegible] χρόνοι.

Ὑπαριακή
Κωνσταντίνου Γ. Μυριανθοπούλου
Κυπρίου.

Κεφάλαιον Εον

Ἡ αὐτοδιοίκησις τῆς Δωδεκανήσου
Ἱστορικὴ ἐξέλιξις αὐτῆς κατὰ τὸν ΙΘ αἰῶνα
τὰ προνόμια καὶ ἡ παράβασις αὐτῶν.

Ἐπὶ τουρκικῆς διοικήσεως ἐν Δωδεκανήσῳ ἐνίσχυον ὑπῆρχον αἱ Δημογεροντίαι, αἱ [illegible] ἐκλεγόμεναι ὑπὸ τοῦ λαοῦ καὶ ἀναγνωριζόμεναι ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ὡς τοπικαὶ ἀρχαί, περιβεβλημέναι πλήρη ἐξουσίαν.
Αἱ Δημογεροντίαι εἶχον καὶ ~~ἴδιον~~ Μνημονεῖον, τὸ ὁποῖον, εἶδος Συμβολαιογραφείου, διὰ τὴν σύνταξιν ~~ἰδιωτικῶν~~ δημοσίων ἐγγράφων· προσέτι δὲ καὶ σφραγῖδα δι' ἐπικύρωσιν γραμμάτων.

Ἑκάστη νῆσος διείπετο ὑπὸ ἰδίου κανονισμοῦ. Τὸ τελειότερον κοινοτικὸν σύστημα εἶχον ἡ Σύμη καὶ ἡ Κάλυμνος, ὧν οἱ κάτοικοι κυρίως σπογγαλιεῖς. Αὗται ὡς ἀποδίδουσαι καὶ μείζονα πόρον, συντηροῦν καὶ τελειότερα σχολεῖα.

ἐφήρμοζον δὲ καὶ φιλανθρωποτέραν κοινοτικὴν διοίκησιν, συντηροῦσαι φαρμακεῖον καὶ ἰατρούς, καὶ παρέχουσαι εἰς τοὺς ἀπόρους φάρμακα καὶ ἰατρικὴν περίθαλψιν δωρεάν.
Εἰς πάντα δὲ τὰ ἀφορῶντα τὰ κοινὰ ζητήματα τῆς Δωδεκανήσου, εἶχον πάντοτε τὴν πρωτοβουλίαν. Ὁ δὲ μέγας ἀριθμὸς τῶν ἐμπόρων καὶ ἐπιστημόνων, μαρτυρεῖ περὶ τῆς ὑπεροχῆς τῶν δύο τούτων νήσων.
Ἡ προνομιοῦχος Δωδεκάνησος ἀπετέλει ἁρμονικόν τι ὅλον δημιουργικοῦ συστήματος: τοῦτο διετάραξεν ἡ Τουρκία, ἐπιδιώξασα τὴν κατάργησιν τῶν προνομίων, ἐπεμβαίνουσα ὁσημέραι αὐθαιρέτως εἰς τὰ τῆς διοικήσεως, δι' ἐγκαταστάσεως εἰς τὰς νήσους διοικητικῶν Ἀρχῶν, δικαστηρίων, τελωνείων καὶ ἐπιβολῆς ποικίλων φόρων.
Πρὸ ὀλίγου ἡ κοινοτικὴ ἐγένετο ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἐξουσίᾳ, διότι ἀφορμὴ ἐπί τινος καταργήσεως τῆς Δημογεροντίας. Ἐκλέγοντες τὸ τότε [illegible] τῶν Δεσποτῶν, ἐδημιούργησαν [illegible],

ἠδύνατο οὗτος μεταβαίνων εἰς Ρόδον, νὰ παρελάμβανεν ἐνίοτε εἰδικόν τινα δικαστικὸν ἀπεσταλμένον (Μουφεττίσην) ὅστις μεταβαίνων εἰς ἑκάστην τῶν Δωδεκανήσων παρεκάθητο μετὰ τῶν δημογερόντων κατὰ τὴν ἐκδίκασιν τῆς δίκης.

Ἐλάμβανε δὲ ὡς ἀμοιβὴν ἓν γρόσιον τὴν ἡμέραν, πρὸς δὲ καὶ τὰ ναῦλα τοῦ πλοίου. Τὸ τοιοῦτον ἔθιμον ὡρίσθη ἐπισήμως δι' Αὐτοκρατορικῆς διαταγῆς τοῦ Σουλτάνου Ἀβδοὺλ-Μετζίτ, ἥτις ἐκοινοποιήθη εἰς τὴν Δωδεκάνησον ὑπὸ τοῦ Διοικητοῦ τῆς Ρόδου Σαχὴρ-Βέη, τὴν 5 Ὀκτωβρίου 1840 — Διετηρήθη δὲ μέχρι τοῦ 1860 ὁπότε πλέον ἐγκατεστάθη μονίμως εἰς τὴν Δωδεκάνησον Ἀγᾶς, ὅστις προήδρευε τῶν διαφόρων συνεδριάσεων τῶν δημογερόντων. Ἐκαλεῖτο δὲ οὗτος «Μουδίρης» ἤτοι Διευθυντὴς ἢ Πρόεδρος· οὗτος περιήρχετο κατ' ἀρχὰς ἐπὶ ὡρισμένον εἰς ἑκάστην νῆσον, ἀλλὰ πολὺ ταχέως ἐγκατεστάθη μονίμως εἰς ἑκάστην νῆσον εἷς Μουδίρης.

Τὴν μετὰ τοιαύτης δικαιοδοσίας ἐγκατάστασιν Μουδίρου ἠνέχθησαν οἱ κάτοικοι, ἐπειδὴ παρέμενεν ἀκεραία καὶ ἄθικτος ἡ ἐξουσία τῶν δημογερόντων, ἐκλεγομένων ὑπὸ τοῦ λαοῦ.

Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τῆς Κρήτης 1866) ἡ Τουρκία πρὸς ἐκδίκησιν, εὗρεν ἀφορμὴν ὅπως ἐφαρμόσῃ τὸ προδιαγεγραμμένον αὐτῆς σχέδιον, παραβιάζουσα δηλονότι τὰ προνόμια τῆς Δωδεκανήσου. Πρὸς τοῦτο διέταξε τὸν Βαλῆν τῆς Ρόδου Ἀχμὲτ-Πασᾶν, ὅστις ἐπελθὼν διὰ στόλου κατὰ τῆς Σύμης [illegible], συνέλαβε τοὺς προκρίτους καὶ ἔρριψεν αὐτοὺς εἰς τὰς φυλακάς. Βίᾳ δ' ἀφαιρέσασα τὰς ἐπισήμους σφραγίδας παρὰ τῶν προέδρων τῶν Δημογερόντων ἢ Δημάρχων, οὓς ὠνόμαζον τουρκιστὶ «Μουχτάρας», ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς τουρκικάς. Περιεσώθη δὲ μόνον ἡ μεγάλη τοπικὴ σφραγὶς ἐφ' ἧς ἡ ἐπιγραφή — ἑλληνοτουρκιστὶ «Κοινότης τῆς νήσου (δεῖνος) ἢ Δημογεροντικὸν Συμβούλιον τῆς...

ἡ Τουρκία ἠθέλησε νὰ καταργήσῃ ἐντελῶς πάντα τὰ προνόμια τῆς Δωδεκανήσου· ἀλλ' οἱ κάτοικοι διὰ πληρεξουσίων εἰς Λονδῖνον ἐπέτυχον ὥστε διὰ τῶν παραστάσεων τοῦ τότε ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἀγγλίας Λόρδου Στάνλεϋ νὰ ἀνασταλῶσι πρὸς στιγμὴν αἱ τουρκικαὶ καταργητικαὶ ἀπόπειραι.

Πληρεξούσιοι τῶν Δωδεκανησίων ἐν Λονδίνῳ κατὰ τὸ 1867, ὑπῆρξαν οἱ ἐκεῖ ἐγκατεστημένοι δύο φιλοπάτριδες ἰατροί, ὁ Δημ. Πετρίδης ἐκ Σύμης,[+] καὶ ὁ Ν. Βουβάλης ἐκ Καλύμνου, ἄνδρες πολυμαθεῖς ἀποβάντες ὠφέλιμοι εἰς τὰς ἰδιαιτέρας πατρίδας, ἢ εἰς ἅπασαν τὴν Δωδεκάνησον.

[+] ὁ Θ. Πετρίδης ἐλθὼν καὶ εἰς τὴν Κύπρον ἵδρυσε γραφεῖον τὸ ὁποῖον εἶναι ἐν ἀκμῇ ἡ ἐμπορικὴ διεύθυνσις ὑπὸ τὸν τίτλον ἐν Λευκωσίᾳ. „Ἀδελφοὶ Πετρίδαι".

Ἐν ἔτει 1869 ἡ Τουρκία προέβη εἰς ἀντικατάστασιν τῶν Μουδηρῶν, διὰ Καϊμακάμηδων (ὑποδιοικητῶν). Ἐπειδὴ δὲ οἱ κάτοικοι τῶν νήσων ἀντέστησαν, ὁ γενικὸς διοικητὴς τῆς Ρόδου Ἀχμὲτ-Καϊσερλῆ-πασᾶς, ἐπελθὼν διὰ στόλου, καὶ ἰδίᾳ κατὰ τῆς Σύμης καὶ Καλύμνου, μετῆλθε πολλὰ καταπιεστικὰ μέτρα. Οἱ Δωδεκανήσιοι ἔστειλαν καὶ πάλιν νέαν πρεσβείαν εἰς Λονδῖνον προκαλέσαντες τὴν ἐπέμβασιν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν Λόρδου Κλάρεντον. Πρὸς τοῦτον ἡ Πύλη ἐδήλωσεν ὅτι ἡ ἐνέργεια αὕτη ἐγένετο ἁπλῶς πρὸς βελτίωσιν τῆς διοικήσεως, καθ' ὅλα δὲ τὰ λοιπὰ θὰ ἐτηρεῖτο τὸ καθεστώς.

Ἀρχὰς τὴν διοικητικὴν αὐθαιρεσίαν, ἐπηκολούθησε καὶ ἡ τῶν Δικαστηρίων (1871) ὑπὸ Τοῦρκον πρόεδρον, διοριζόμενον ἔξωθεν. Ἡ κυβέρνησις ἔδωκεν ὑπόσχεσιν ὅτι, οἱ τε ὑποδιοικηταὶ καὶ οἱ πρόεδροι θὰ ἦσαν Χριστιανοὶ καὶ δὴ ἑλληνόφωνοι. – Ἀλλὰ σὺν τῷ χρόνῳ καὶ τοῦτο παρεβιάσθη.

μετ' ὀλίγον κατεσχέθησαν καὶ τὰ τελωνεῖα (1874), καὶ ἐγένετο ἀπόπειρα πρὸς ἐπιβολὴν καὶ νέων ἐπαχθῶν φόρων. Διὰ τὴν ἐπιβολὴν δὲ ταύτην τούτων ἐζημιώθησαν ὑπὸ τῶν Δωδεκανησίων καὶ Αὐτονομίαν ἡ χορηγηθεῖσα ἔξωθεν.

Αἱ συνεχεῖς τῆς Τουρκίας αὐθαιρεσίαι ἠνάγκασαν τοὺς Δωδεκανησίους νὰ διαμαρτυρηθῶσι καὶ πάλιν ἐπισήμως πρὸς τὴν Ὑψηλὴν Πύλην ἢ τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει πρεσβευτὰς τῶν Δυνάμεων, ὅπως καὶ πάλιν ἀνασταλῇ πρὸς στιγμὴν ἡ ὁριστικὴ ἐφαρμογὴ τοῦ τουρκικοῦ προγράμματος.

Ἀπὸ τοῦ 1885 νέα ἐπιδρομὴ ἐγένετο κατὰ τῶν Δωδεκανήσων. Ὁ Γενικὸς Διοικητὴς τῆς Ρόδου Κιαμὴλ-μπέης ἐπισκεφθεὶς κατὰ τὴν Σύμην, ἐφοβέρισεν ὅτι θὰ ὑποβάλῃ τοὺς κατοίκους εἰς φορολογίας, ἐὰν οὗτοι δὲν ἐδέχοντο σαφῶς ὅτι ἀποδέχονται τὴν νέαν κατάστασιν.

Τοῦτον, μετακληθέντα, [illegible]

μέτρων τὰ ὁποῖα μετῆλθεν, ἀντικατέστησε τῷ 1892 ὁ Ἀκὶφ-πασᾶς, ὁ πρωταίτιος διὰ τῆς ἐν Βατὰκ τῆς Βουλγαρίας διαβοήτου ἐκείνου σφαγῆς (1875), διὰ τὰ ὁποῖα [illegible] μίαν [illegible] ἰδίᾳ ἐν Ἀγγλίᾳ.

Οὗτος ἐπέπεσε καὶ ἐπέκοψε ἀγρίως κατὰ τῶν Δωδεκανησίων, καὶ ἰδίᾳ κατὰ τῆς Σύμης, ὅπου ὁ τουρκικὸς στρατὸς κατέλαβε τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων, (25.12.1892) καθ' ἣν ὥραν ἐτελεῖτο ἡ θεία λειτουργία, εἰσεπήδησε εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἀπέσπασεν ἐκεῖθεν τοὺς προκρίτους καὶ ἔρριψε εἰς τὰς φυλακάς.

Μάτην οἱ Συμαῖοι, ἢ ἄλλοι οἱ Δωδεκανήσιοι διεμαρτυρήθησαν πρὸς τὴν Ὑψηλὴν Πύλην ἢ πρὸς τοὺς πρέσβεις τῶν Δυνάμεων. Ἀπ' ἐναντίας τούτων προέλαβε μᾶλλον νὰ ἐπιτύχῃ παρὰ τῆς Τουρκίας παραχωρήσεις ἢ προνόμια.

Διάδοχος τοῦ Ἀκὶφ ἐν τῇ Γενικῇ Διοικήσει τῆς Ρόδου, ἐγένετο ὁ Ἀβεδὶν-πασᾶς, ὅμοιος Τουρκαλβανὸς ἐξ ἴσου σκληρὸς ἢ ὁμοίως.

Ἐπὶ τῆς διοικήσεως αὐτοῦ ἐγένετο ἀπόπειρα ἢ πάλιν πρὸς ὁριστικὴν κατάργησιν τῶν προνομίων ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ, ἡ Κάλυμνος ἀντέστη, ὑπεχώρησε δὲ διπλωματικῶς μετα-[illegible]. Ἐν τοσούτῳ φρονιμώτεροι ἦσαν ἐπικλήσεων πρὸς τοὺς ἐν Κων/πόλει πρεσβευτὰς τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, οἵτινες ἐπενέβησαν ὑπὲρ τῶν Δωδεκανησίων, πρωτοστατούσης τότε τῆς Μεγάλης Βρεττανίας ἐξ ἐμπορικοῦ [illegible].

Οὕτως ἐχάρησαν πάντοτε τὰ προνόμια μέχρι τοῦ 1908, ὁπότε διὰ τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ Συντάγματος, οἱ Νεότουρκοι ἠθέλησαν τὴν κατάργησιν πάντων, ὅτι ὅμως ἐπήλθεν ἡ δῆθεν Ἰσοπολιτεία.

Διοίκησις τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου.

Ἅπασαι αἱ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου (Ἀκ-Τενίζ = λευκὴ θάλασσα) ἀπετέλουν ἕνα Νομὸν (Βιλαέτι) διαιρούμενον εἰς τέσσαρας Διοικήσεις (Μουτεσαριφλίκ)

αα) τὴν Διοίκησιν Λήμνου, εἰς ἣν ὑπήγοντο καὶ αἱ ὑποδιοικήσεις Ἴμβρου καὶ Τενέδου.

ββ) τὴν Διοίκησιν Μυτιλήνης, εἰς ἣν ὑπήγοντο αἱ ἐν αὐτῇ ὑποδιοικήσεις Μολύβου καὶ Πλωμαρίου, καὶ ἡ τῶν Μοσχονησίων – νησίδων ἀντικρὺ παρὰ τὰς Κυδωνίας (Αϊβαλί).

γγ) τὴν Διοίκησιν Χίου, εἰς ἣν ὑπήγοντο αἱ ὑποδιοικήσεις Ψαρῶν, τῆς Ἰκαρίας καὶ τῆς Λέρου, ἐξ ἧς ἡ Μουδηρία τῆς Πάτμου, ἡ ὑποδιοίκησις τῆς Καλύμνου, ἐξ ἧς ἡ Μουδηρία Ἀστυπαλαίας, καὶ ἡ τῆς Κῶ, ἐξ ἧς ἡ Μουδηρία τῆς Νισύρου.

δδ) τὴν Διοίκησιν Ῥόδου – καὶ ἕδραν τῆς Νομαρχίας – εἰς ἣν ὑπήγοντο αἱ ὑποδιοικήσεις Σύμης, Καρπάθου, Κάσου καὶ Μεγίστης (Καστελλορίζου) καὶ αἱ Μουδηρίαι Τήλου καὶ Χάλκης.

Ἡ Σάμος, ὡς εἴδομεν, ἀπὸ τοῦ 1832 ἀπετέλεσεν ἰδιαιτέραν Αὐτόνομον Ἡγεμονίαν.

Ἡ Διοίκησις τῆς Δωδεκανήσου.

Εἰς μὲν τὰς μικροτέρας νήσους διετηρήθησαν αἱ Μουδιρίαι, εἰς δὲ τὰς μεγάλας, ἐγκατεστάθησαν Ὑποδιοικήσεις (Καϊμακαμλίκι).

Οἱ ὑποδιοικηταὶ διωρίζοντο ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν δι' ὑψηλοῦ Αὐτοκρατορικοῦ διατάγματος. Ἦσαν δὲ οὗτοι ὡς τὰ πολλὰ Ἕλληνες, ἢ Ἑλληνόφωνοι.
Οὗτοι ἐκίνουν τὴν διοικητικὴν ἐξουσίαν κοινοποιοῦντες τὰς διαταγὰς ἢ ἀποφάσεις τῆς κυβερνήσεως πρὸς τὰς δημογεροντίας τῶν νήσων, προεδρεύοντες τῶν διοικητικῶν συμβουλίων, καὶ ἔχοντες ὑπὸ τὰς διαταγάς αὐτῶν τὴν Ἀστυνομίαν καὶ τὴν Χωροφυλακὴν τοῦ τόπου, ἔξωθεν διορισμένην.
Ἐν συνεργασίᾳ δὲ μετὰ τῶν δημογεροντιῶν προέβαινον εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ τοῦ Δικαστικοῦ προέδρου ἐν ἑκάστῃ νήσῳ.

Ἐκλογὴ τοπικῶν Ἀρχῶν

Μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἀμέσως, ἢ ἐμμέσως (ὡς ἡ Ἰκαρία) ἐκλογὴν τῶν νέων δημογεροντιῶν, συνήθως κατὰ Ἰανουάριον Φεβρουάριον ἑκάστου ἔτους, οὗτοι συνερχόμενοι ὑπέβαλλον εἰς τὴν διοίκησιν κατάλογον ἐκ δώδεκα προκρίτων τοῦ τόπου. Μετὰ ταῦτα συνήρχοντο ὁ Διοικητής, ὁ Γραμματεὺς τῆς Διοικήσεως, ὁ πρόεδρος τοῦ Δικαστηρίου, καὶ ὁ Ἀρχιερατικὸς ἐπίτροπος, οἵτινες ἐκ τοῦ ὑποβαλλομένου καταλόγου τῶν 12 προσώπων, ἐξέλεγον διὰ μὲν τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἓξ ὑποψηφίους, διὰ δὲ τὸ Δικαστήριον τρεῖς.
Ἐκ τούτων πάλιν αἱ δημογεροντίαι (τῶν χωριῶν Γραμματεῖαι ἐν Ἰκαρίᾳ) ἀφήρουν τοὺς δύο ἐκ τῶν διοικητικῶν, καὶ τὸν ἕνα ἐκ τῶν δικαστικῶν.
Τὰ ὀνόματα τῶν ὑποψηφισθέντων ἕξ, ἤτοι τεσσάρων καὶ δύο, ἐστέλλοντο εἰς τὸ διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς ἀνωτέρας διοικήσεως (ὡς τῆς Ἰκαρίας εἰς Χίον), τὸ ὁποῖον ἀνεγνώριζεν ἐκ τῶν ἓξ τοὺς τρεῖς, ἤτοι δύο μὲν ὡς διοικητικοὺς Συμβούλους καὶ ἕνα ὡς δικαστικὸν πάρεδρον.

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἀπετελεῖτο ἐκ τοῦ ὑποδιοικητοῦ ὡς προέδρου, ἐκ τοῦ γραμματέως τῆς ὑποδιοικήσεως, ἐκ τοῦ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου, καὶ τεσσάρων ἄλλων μελῶν, ὧν τὰ δύο ἀνανεοῦντο κατ' ἔτος. Τὰ πρακτικὰ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἐτηροῦντο Ἑλληνιστὶ μέχρι τινος.

Δικαιοσύνη.

Ἡ ὀνόματι μόνον, ὡς τύποις, ἐν τῷ Τουρκικῷ κράτει, ὀφειλομένη δικαιοσύνη, χορηγεῖτο ἐκ τῆς ὑποδιοικήσεως διὰ Δικαστηρίου, καλουμένου τὸ Νιζαμιέ, ὡς πρωτοδικείου Β' τάξεως. Τοῦτο ἀπετελεῖτο ἐκ τοῦ Προέδρου, ἀποστελλομένου παρὰ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης, καὶ ἐκ δύο παρέδρων ἰθαγενῶν ἐκλεγομένων, ὡς ἐλέχθη, ὑπὸ τῶν Δημογεροντιῶν

καὶ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου. Καὶ τοῦ Δικαστηρίου τὰ πρακτικὰ ἐτηροῦντο Ἑλληνιστὶ μέχρι τοῦ 1908, ὅτε ἀνεκηρύχθη τὸ Σύνταγμα.

Ἄλλαι Ἀρχαί

Τοιαῦται ἦσαν ἡ τοῦ Ταμείου ἢ τοῦ Οἰκονομικοῦ Ἐφόρου (Μαλ-Μουδίρου), ὅστις ἐξετέλει καὶ χρέη γραμματέως τῆς διοικήσεως, εἶχε δὲ καὶ ψῆφον ἐν τῷ Διοικητικῷ Συμβουλίῳ.

Οὗτος ἐλάμβανε παρὰ τῶν Δημογεροντιῶν τὸν ἀποκεκομμένον φόρον (Μακτού) ~~καὶ~~ ~~τὸν~~ εἰσέπραττε δὲ καὶ τὰς λοιπὰς προσόδους, ἀφοῦ κατέβαλλε τοὺς μισθοὺς τῶν Κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων, ἀπέστελλε τὸ περίσσευμα εἰς τὴν Ἀνωτέραν Διοίκησιν.

Σημ. κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς Τουρκοκρατίας αἱ δημόσιοι πρόσοδοι ἐν [illegible] εἶχον κατὰ μέσον ὅρον ὡς ἑξῆς.

1ον ἐκ τοῦ Τελωνείου	20,000 γρ.
2) ἐκ τῶν [illegible]	12,000 γρ.
3ον ἐκ τοῦ Χαρτοσήμου	12,000 γρ.
4ον ἐκ τοῦ [illegible]	12,000
	56,000
	56,000 γρ.
5) ἐκ τῶν [illegible]	5,000 γρ.
6ον) ἐκ τοῦ Συμβολαιογραφείου	4,000.
7ον ἐκ τοῦ Μονοπωλίου τοῦ Καπνοῦ	36,000 γρ.
8ον ἐκ τοῦ ἀποκεκομμένου φόρου	26,532 γρ.
Σύνολον	127,532 γρόσια

Ληξιαρχεῖον ἢ οἶκος τῶν Δικαστηρίων
(Λοφοῦς-Μεϊμουρή)

Οὗτος ἐκτίσθη κατὰ τὸ 1884, ἐπισκευασθεὶς δὲ κατὰ τῶν νήσων Σύμης ἢ Καλύμνου. Ἐξελέγετο δὲ μάλλον χρόνῳ [illegible] ὑπὸ τῶν δικαστηρίων διὰ τοῦ [illegible]. Ταῦτα δ' ἐξετά- ζει κατόπιν γραφὴν ἀξίας τῆς Δημογεροντίας ἐκδίδει καὶ τὰς ληξιαρχικὰς πράξεις γεννή- σεως, [illegible] ἢ ἐκδόσεων, συν- τελουμένας ἐν τῷ Μητροπολείῳ καὶ Δημογερον- τίᾳ —

Εἰς τὸ τοῦτον ληξίαρχον ὁ κυβερνήτης μετὰ τὸ 1900 ἐθέσπισε διὰ [illegible] μόνον νὰ διαθέσῃ καὶ ἔργα καθήκοντα [illegible] σης ἢ τῶν [illegible] δημοσίων [illegible]. Ἀρχαὶ Δημογεροντικαὶ ἐνέδωσαν —

Ἀστυνόμιον

Οὗτος ἐξελέγετο ὑπὸ χρόνου [illegible]. Συνερ- γάζετο δὲ μετὰ τῆς Δημογεροντίας, προβαίνων μετ' αὐτῆς εἰς πᾶσαν ἐνέργειαν, ἐπὶ τῶν καθηκόντων ἔργων, ἢ εἰς προσκαλέσεις τῶν διαφόρων παρα- βατῶν. Ἐξελέγχει δὲ καὶ τὰς ἀποφάσεις τῆς Δημογεροντίας, τὰς ἀφορώσας τὴν δημοσίαν ἀσφά- λειαν, τὴν ὑγείαν, καὶ τὸν καθαρισμὸν τῆς πόλεως.

Τελωνεῖον.

Τελωνεῖα ἐκτίσθη ἐν τῇ Δωδεκανήσῳ κατὰ τὸ ἔτος 1870, ὅτε [illegible], ὅτε αἱ Δημογεροντίαι τῶν νήσων, Λέρου, Καλύμνου ἢ [illegible], ἀνθίσταντο, κατεδιώχθησαν ἢ ἐφυλακίσθησαν. Καὶ τότε μόνον [illegible] ὁ κυβερνήτης [illegible] ὅτι τὰ εἰσοδήματα τῶν τελωνείων θὰ [illegible] προσωρινῶς [illegible], ἢ ὅτι οὐδεὶς πρόσθετος φόρος, ἐκτὸς τοῦ [illegible] (Μαλτοῦ) θὰ ἐπεβάλλετο, καὶ ὅτι ἡ ἐκτέλεσις τελωνειακῶν [illegible] ἐν τῇ Δωδεκανήσῳ, [illegible], τὰ μικρὰ [illegible] λαθρεμπορίου.

Ὁ [illegible] τὸ τελωνεῖον [illegible] τῶν Δημογεροντιῶν, ἐπὶ τῇ καταβολῇ

πρὸς τὸ τῆς ὡρισμένου ποσοῦ μηνιαίως.
Ἐν ἀρχῇ ὡρίσθη τὸ ποσὸν τῶν 150 γροσίων τὸ ὁποῖον δὲ ἐπηύξανετο σὺν τῇ αὐξήσει καὶ τῶν τελωνειακῶν εἰσπράξεων. Ἀλλ' οὐδεμία τοιαύτη ἐγένετο [illegible], [illegible] κατεχούσης· τέλος δὲ ἡ [illegible]

τῷ 1870 ἡ κυβέρνησις εἰσέπραξεν, ἐκ τοῦ τελωνείου Σάμου κυρίως [illegible], ἢ μᾶλλον ἔδειξαν οἱ τελῶναι ὅτι εἰσέπραξε τὸ ποσὸν τῶν 1800 γροσίων ἐν συνόλῳ ἐντὸς τοῦ ἔτους, ἤτοι περὶ 150 γρόσια τὸν μῆνα, τὰ ὁποῖα παρεδίδοντο εἰς τὴν Δημογεροντίαν. Ὕστερον ἠμελεῖτο [illegible] ἐπὶ τὴν [illegible] — ἕτερος (ὁ) τελώνης — ἢ οὕτω ἐπηύξησαν μᾶλλον αἱ καταχρήσεις ἢ αἱ πρόσοδοι.

Τὸ ποσὸν δὲ τοῦτο ἦτο ἀσήμαντον, καὶ ἐλαμβάνετο οὐχὶ κατὰ παραχώρησιν, ἀλλ' ὡς δικαίωμα συμφώνως τοῖς προνομίοις τῆς νήσου, ἅτινα ἔλεγον ἐκτὸς τοῦ ὡρισμένου φόρου (Μακτοῦ) [illegible] παντὸς ἄλλου [illegible] τοῦ ὡρισμένου φόρου.

ἐδίδετο δὲ κατὰ τέλος ἑκάστου μηνὸς ὑπὸ τοῦ τελώνου πρὸς τὴν Δημογεροντίαν, ἥτις ἐδίδεν ἀπόδειξιν παραλαβῆς ἐσφραγισμένην ὑπ' αὐτῆς καὶ ὑπογεγραμμένην ὑπὸ τῆς Διοικήσεως. Ἡ ἀπόδειξις δὲ εἶχε [illegible] τὸν ἑξῆς τύπον: «Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ Σουλτάνος εὐηρεστήθη νὰ χαρίσῃ τὸ ἀνωτέρω ποσὸν (τῶν 150 γροσίων) εἰς τὴν νῆσον (Σάμον) [illegible] πρὸς βοήθειαν τῶν σχολείων αὐτῆς»

Ἡ κυβέρνησις βραδύτερον (κατὰ τὸ 1907) ἐπέβαλε πρόσθετον τελωνειακὸν δασμὸν 3% ἐπὶ τῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσαγομένων ἐμπορευμάτων. Αἱ Δημογεροντίαι διεμαρτυρήθησαν [illegible], εἶχε συμφωνηθῇ, ὅπως ἐπὶ τῶν 8% τοῦ τελωνείου ἡ μὲν κυβέρνησις νὰ λαμβάνῃ τὰ 5%, αἱ δὲ [illegible] τὰ 3%. [illegible] οὐδὲν ἐγένετο.

Ὁ κατ' ἀποκοπὴν συμπεφωνημένος φόρος (Μακτοῦ)
ἡ νῆσος ἀπὸ τοῦ ἔτους 1836 μέχρι τοῦ 1866 κατέβαλλε ἐτησίως 19,000 γρόσια· ἀπὸ δὲ τοῦ 1866 ὑπεχρεώθη νὰ καταβάλλῃ καὶ ἄλλα 7,532 χιλ. γρόσια, ὡς μισθὸν τοῦ Ἄρχοντος

αὐτῶν ἤτοι τοῦ Μουδίρου, καὶ τὰ σιτηρέσια (τεϊνά) τῆς στρατιωτικῆς δυνάμεως, ἀφοῦ τὰ [illegible] ἐκουφίζοντο οἱ κάτοικοι. Οὕτω δὲ ὁ ἐτήσιος φόρος τῆς Ἰκαρίας συνεποσοῦτο εἰς 26,532 γρόσια· εἰσεπράττετο δὲ παρὰ τῶν Δημογεροντιῶν δι' ἰδίων εἰσπρακτόρων, καὶ κατεβάλλετο εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὸ ποσὸν τοῦτο διαιρούμενον εἰς τρία ἴσα μέρη ἐξ 8,842 ἕκαστον, διενέμετο ὑπὸ τῶν κατοίκων τῶν τριῶν δήμων ἢ τμημάτων τῆς Ἰκαρίας, καὶ εἰσεπράττετο ἐξ ἑκάστου ἀνὰ [illegible] κατὰ τὰς προθεσμίας τὰς ἑξῆς:

τοῦ μὲν Φαναρίου δήμου κατὰ τοὺς μῆνας Μάρτιον Ἰούλιον, Σεπτέμβριον καὶ Δεκέμβριον.
τῆς Μεσαρίας — τὸν Φεβρουάριον, Ἀπρίλιον
Ὀκτώβριον καὶ Ἰανουάριον
καὶ τῆς Περαμερίας — τὸν Μάϊον, Αὔγουστον, Νοέμβριον καὶ Φεβρουάριον.

Ἄλλοι Φόροι

Ἡ Τουρκία κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη διὰ συμβάσεων ἢ συγκεχωρημένων αὐτῇ δικαιωμάτων [illegible] τοῦ Ὀθωμανικοῦ [illegible] ἢ τοὺς ἐξ αὐτῆς [illegible] φόρους. Ἦσαν δὲ οὗτοι οἱ ἑξῆς: 1ον/ τὸ Μονοπώλιον τοῦ καπνοῦ (Ἑταιρεία Regie). 2ον/ τοῦ ἅλατος. 3ον/ τῶν οἴνων καὶ οἰνοπνευμάτων. 4ον/ τοῦ χαρτοσήμου. 5ον/ τῆς ἁλιείας — τῶν σπόγγων ἰδίᾳ) καὶ 6ον/ τῆς δεκάτης τῆς μετάξης. Τούτων αἱ πρόσοδοι ἐξεχωρίσθησαν πρὸς ὄφελος τῶν δανειστῶν τῆς Τουρκίας δυνάμει τοῦ Διατάγματος τῆς 20 Δεκεμβρίου 1881 (τοῦ μηνὸς Μουχαρέμ). Πρὸς τοῦτο συνεστήθη τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Δημοσίου Ὀθωμανικοῦ Χρέους, ἔχον εὐρυτάτην διοίκησιν, ὑπὸ τὸν ἀπόλυτον ἔλεγχον, καὶ εἴσπραξιν τῶν ἄνω φόρων.

Φόρος καπνοῦ

Ἄλλοτε εἶχεν ἐπιβληθῇ κατὰ [illegible] ἢ [illegible] φόρος, νῦν δὲ ἡ Ἑταιρεία τοῦ Μονοπωλίου τοῦ καπνοῦ (Regie) ἀναγνωρισμένη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, ἐκδίδουσα τὴν ἐπιτόπιον παραγωγήν. Ἐπειδὴ δὲ [illegible] πρόσων εἰσεπράχθησαν παρανόμως περὶ τὰς 2,000 χιλ. γρόσ. + κατὰ τὸ ἔτος τοῦ 1908 [illegible] τὴν [illegible] τῶν χριστιανῶν κατοίκων τῆς ἐπαρχίας, ἡ ὁποία [illegible] [illegible] [illegible] τοῦ λαοῦ.

Φόρος χαρτοσήμου

Ἐπὶ τῇ καταβολῇ αὐτοῦ ὑπεβλήθησαν πρὸς [illegible] [illegible] καὶ προστίμου. Διὰ τοῦτο [illegible], ἐφ' ὅσον δὲν θὰ ἔφερον χαρτόσημον.—

Φόρος οἰνοπνεύματος

Τοιοῦτος ἐπεβάλλετο [illegible] περὶ ἐξαγωγῆς [illegible].

Φόρος ἅλατος.

τοῦτο ἦτο φορολογημένον, καὶ [illegible] ὑπὸ τῆς [illegible] τοῦ [illegible] φόρου

+. Μετὰ τὴν ἑλληνικὴν κατοχὴν (1912) ἡ [illegible] [illegible] ἐκ τῶν [illegible], [illegible] ἡ Κυβέρνησις [illegible] ἡ [illegible] [illegible].

Φόρος τῆς ἁλιείας τῶν ἰχθύων

Οὗτος ἀφεώρα ἰδίᾳ τὰ [illegible] [illegible], ἢ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. τὸ μόνον [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] τοῦτο, [illegible] [illegible] [illegible]

Φόρος τῆς [illegible] τῆς μετάξης

Νομίζω ὅτι [illegible] [illegible], διότι [illegible] ἐκαλλιεργεῖτο ἡ μέταξα.

Ἐκτὸς τούτων ἡ Τουρκία [illegible] [illegible] καὶ εἰσέπραττε [illegible] [illegible], τὸν ἔγγειον φόρον, τὸ [illegible], τὰ [illegible], τὰ [illegible]. ἀλλ' αἱ [illegible] [illegible], καὶ οὕτω [illegible] [illegible] τὰ [illegible].

Κεφάλαιον ΣΤον

Τὸ Κοινοτικὸν Σύστημα τῆς Ἰκαρίας.

Τοπικαὶ Ἀρχαί.

Ἡ νῆσος Ἰκαρία, ἐκτάσεως 257 τετραγ. χιλιομέτρων εἶναι ὀρεινή, πετρώδης καὶ δρυμώδης. Ὡς ἐκ τοῦ ἐπιμήκους αὐτῆς σχήματος ἀπὸ Α πρὸς Δ, κοινοτικῶς ἦτο διῃρημένη καθέτως ἀπὸ Β. πρὸς Νότον εἰς τρεῖς διαμερίσεις τὰ τμήματα.

1ον) τὸ Φανάριον, ~~[illegible]~~ κατέχον τὸ Ἀνατολικόν

2ον τὴν Μεσαρέαν — εἰς τὸ μέσον

3ον τὴν Περαμεριάν — εἰς τὸ δυτικόν

Ἕκαστον τμῆμα ἢ δῆμος ἀπετέλει ἰδίαν κοινότητα, ὑπὸ ἰδίαν τοπικὴν ἀρχήν, δημογεροντίαν, καὶ ἰδίαν σφραγῖδα.

Ὁ πρόεδρος τῆς δημογεροντίας ἐκαλεῖτο Α΄ δημογέρων, ὁ ἄλλος δήμαρχος ἢ τουρκιστὶ Μουχτάρης, ὁ γ΄ σφραγιδοφύλαξ.

Καὶ αἱ τρεῖς δημογεροντίαι ἀπετέλουν ὁμοσπονδίαν.

Τὸ διοικητικὸν σύστημα ἔφερε δημοκρατικὸν χαρακτῆρα, τοῦ λαοῦ κατὰ κώμας ἀποστέλλοντος τοὺς ἀντιπροσώπους καθ᾽ ἕκαστον ἔτος, ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ, πρὸς ἐκλογὴν δημογεροντίας εἴδους Ἀμφικτυονίας.

Τὰ περὶ τούτου ἐκτίθενται ἐν τῷ κοινοτικῷ κανονισμῷ τοῦ τμήματος Φαναρίου, τῷ συνταχθέντι τῷ 1895 - Ἰανουαρίου 24, ἀποτελουμένῳ δὲ ἐκ 55 ἄρθρων. Παρομοίους περίπου εἶχον καὶ τὰ δύο ἄλλα τμήματα - Μεσαριᾶς ἢ Περαμεριᾶς.

Κανονισμὸς τῆς κοινότητος τοῦ τμήματος Φαναρίου Ἰκαρίας.

Ἄρθρον 1ον Τὴν κοινότητα τοῦ τμήματος Φαναρίου Ἰκαρίας, ἀποτελοῦσιν ἅπαντες οἱ Ὀρθόδοξοι κάτοικοι τῶν χωρίων. Ἁγίου Κηρύκου, Χρυσοστόμου, Ξυλοσύρτη, Χριστοῦ ἢ Ἁγίου Γεωργίου, Ἁγίου Παντελεήμονος, Παναγίας, Εὐαγγελιστρίας, Μαυράτου Ὀξέας, Καταφυγίας, Περδικίου, Χαριστίων καὶ Καραβοστάμου.

Ἄρθρον 2ον Ἐν ὅλῳ τῷ Διαμερίσματι Φαναρίου Θεσσαλίας ὑπάρχει μία κοινοτικὴ ἀρχὴ καλουμένη Δημογεροντικὸν Συμβούλιον, καὶ ἀποτελουμένη ἐκ τοῦ Μουχτάρη τοῦ Διαμερίσματος, τοῦ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου, καὶ τεσσάρων ἄλλων μελῶν, ἐκλεγομένων, καθ' ἃ ὁ παρὼν κανονισμὸς ὁρίζει.

Περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐκλογῆς τῶν Πληρεξουσίων, καὶ τοῦ Δημογεροντικοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρον 3ον Τὴν πρώτην Κυριακὴν τοῦ Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους ἀναγινώσκονται εἰς ὅλας τὰς ἐκκλησίας τῶν χωρίων ἐγκύκλιοι ἀποστελλόμεναι ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Δημογεροντικοῦ Συμβουλίου, ἢ τοῦ ἀναπληροῦντος αὐτόν, καὶ τοιχοκολλῶνται ἔξωθεν τῆς ἐκκλησίας, δι' ὧν εἰδοποιοῦνται οἱ ἐνορῖται ὅτι τὴν ἑπομένην Κυριακὴν ὀφείλουν νὰ συνέλθουν πρὸς ἐκλογὴν τῶν πληρεξουσίων των.

Ἄρθρον 4ον Ἡ ἐκλογὴ τῶν πληρεξουσίων γίνεται τὴν δευτέραν Κυριακὴν τοῦ Ἰανουαρίου μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν ἐν κοινῇ συνελεύσει τῶν ἐνοριτῶν ἑκάστου χωρίου, καὶ τότε [illegible] πλειονοψηφίας, ἥτις συνήθως θεωρεῖται ἐν ἀπαρτίᾳ, ὁποσοιδήποτε τῶν ἐνοριτῶν καὶ ἂν προσέλθωσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἀλλὰ διατηρουμένης οὐχὶ ὀλιγωτέρου τῶν δύο τρίτων, ἀπὸ τῆς ἀπαιτητέας πλειονοψηφίας.

Ἄρθρον 5ον. Ἡ ἐκλογὴ διὰ ψηφοδελτίων γίνεται μυστικῶς διενεργουμένη ὑπὸ ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς ἀποτελουμένης ὑπὸ τοῦ Δημογέροντος ἑκάστου χωρίου, καὶ δύο ἄλλων ἐκ τοῦ αὐτοῦ χωρίου, ὁριζομένων ὑπὸ τοῦ Δημογεροντικοῦ Συμβουλίου, ἥτις ἐπιτροπὴ ἀφοῦ πρῶτον ἀριθμήσῃ τὰ ψηφοδέλτια, ἀνακηρύττει πληρεξουσίους τοὺς σχετικῶς πλειονοψηφήσαντας, ἀναγγέλλουσα τὸ ἀποτέλεσμα διὰ πρακτικοῦ ὑπογεγραμμένου ὑποχρεωτικῶς καὶ ὑπὸ τῶν τριῶν, εἰς τὸ Δημογεροντικὸν Συμβούλιον.

Ἄρθρον 6ον. Πρὸς ἐκλογὴν τῶν πληρεξουσίων, ἐκλογεὺς εἶναι πᾶς ἐνήλικος, ἤτοι πᾶς γεννηθεὶς ἐν Ἰκαρίᾳ ὑπὸ ἑνὸς τουλάχιστον γονέως Ἰκαριώτου, ἢ ἐν τῇ ξένῃ μέν, ἀλλὰ ὑπὸ γονέων ἀμφοτέρων Ἰκαριωτῶν, ἔχων συμπεπληρωμένον τὸ 18ον ἔτος τῆς ἡλικίας του, μὴ διατελῶν ὑπὸ ἐγκληματικὴν κατηγορίαν, μήτε ὑποστὰς ἀτιμωτικὴν καταδίκην.

Ἄρθρον 7ον. Διὰ τοὺς ξένους ἐκτὸς τῶν ἄνω προσόντων τοῦ ἐκλογέως, ἀπαιτεῖται νὰ εἶναι νενομιμοποιημένος μέλος Ἰκαρίας, καὶ νὰ εἶναι ἐγκατεστημένος εἰς Ἰκαρίαν ἀπὸ πενταετίας τουλάχιστον.

Ἄρθρον 8ον. Ἐκλέξιμος διὰ τὴν θέσιν τῶν πληρεξουσίων εἶναι ὅστις κέκτηται τὰ προσόντα τοῦ ἐκλογέως καὶ ἔχει συμπεπληρωμένον τὸ 25ον ἔτος τῆς ἡλικίας του. Ἐξαιροῦνται οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ διδάσκαλοι μὴ δυνάμενοι νὰ ἐκλεγῶσι πληρεξούσιοι.

Ἄρθρον 9ον. Τὴν συνέλευσιν τῶν πληρεξουσίων ἀποτελοῦν

ὁ Ἀρχιερατικὸς ἐπίτροπος, καὶ οἱ κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἐκλεγόμενοι πληρεξούσιοι, ὧν ὁ ἀριθμὸς ἀνέρχεται εἰς τριάκοντα τρεῖς, ἤτοι ἀνὰ τρεῖς ἐκ τῶν χωρίων Ἁγίου Κηρύκου, Χρυσοστόμου, Χριστοῦ καὶ Ἁγίου Γεωργίου, Παναγίας καὶ Καραβοστάμου, τέσσαρες ἐκ τοῦ Περδικίου, καὶ ἀνὰ δύο ἐκ τῶν λοιπῶν ἄλλων χωρίων.

Ἄρθρον 10ον. Ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς τῶν πληρεξουσίων, δικαιοῦται ὁ καθεὶς νὰ προσβάλῃ τὰς κατὰ τὴν ἐκλογὴν ἐνστάσεις του, αἵτινες ἐκδικάζονται ἀνεκκλήτως ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ὑπὸ τοῦ Δημογεροντικοῦ Συμβουλίου, καὶ τεσσάρων πληρεξουσίων, ὧν ἡ ἐκλογὴ εἶναι ἀναμφισβήτητος, δικαιοῦνται ὅμως καὶ ὅλοι οἱ πληρεξούσιοι, περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν ὁποίων οὐδεμία ἐγένετο ἔνστασις, νὰ λάβωσι μέρος εἰς τὴν ἐκδίκασιν.

Ἄρθρον 11ον. Ἐν ᾗ περιπτώσει ἀκυρωθῇ ἡ ἐκλογὴ χωρίου τινός, ἐπαναλαμβάνεται αὕτη τὴν ἐρχομένην Κυριακὴν τοῦ [illegible] διενεργουμένη κατὰ τὰς [illegible] διατάξεις, προεδρευομένη ὑπὸ ἑνὸς [illegible] τοῦ Δημογεροντικοῦ Συμβουλίου, ὁπότε [illegible] [illegible] γίνεται [illegible] δεκτή.

Ἄρθρον 12ον. Ἡ τελευταία Κυριακὴ τοῦ Ἰανουαρίου ὁρίζεται ἡ ἡμέρα τῆς ἐνάρξεως τῆς Συνελεύσεως, καθ' ἣν ὀφείλουσι νὰ συνέλθωσιν οἱ [illegible]. Ἡ συνέλευσις ὅμως θεωρεῖται ἐν ἀπαρτίᾳ ὅταν παρευρεθῶσι τὰ δύο τρίτα τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν μελῶν τῆς Συνελεύσεως.

Ἄρθρον 13ον Αἱ ἐργασίαι τῆς Συνελεύσεως, διαρκοῦσαι δύο ὁλοκλήρους ἑβδομάδας, [illegible] ἔχουν τὸ [illegible] τῶν κοινοτικῶν ὑποθέσεων, τὴν ἐξέλεγξιν τῶν πράξεων καὶ ἰδίᾳ τῶν λογαριασμῶν τοῦ Δημογεροντικοῦ Συμβουλίου, τὴν [illegible] τῆς περιουσίας, καὶ ἐν γένει τὴν συζήτησιν παντὸς κοινοτικοῦ καὶ σχολικοῦ ζητήματος.

Ἄρθρον 14ον Ἅμα ἀρξαμένης τῆς συνεδρίας τῆς Συνελεύσεως, ἀφοῦ ἐκλεγῇ ὁ Πρόεδρος καὶ ὁ Γραμματεὺς αὐτῆς, προσκομίζεται ὑπὸ τοῦ Δημογεροντικοῦ Συμβουλίου ὁ ἀπολογισμὸς τῆς διαχειρίσεώς του, καθὼς καὶ [illegible] τῆς διαχειρίσεως τῶν [illegible], τῶν [illegible] καὶ τῆς περιουσίας, οὓς ἢ ἐξελέγχει ἡ συνέλευσις, ἢ διορίζει [illegible] ἐξελεγκτάς, οἵτινες ἀποδίδουσι τὴν ἔκθεσίν των, ὅπου τὸ [illegible] [illegible] [illegible], ὅτε ἢ καταχωρίζει αὐτὸν εἰς τὸ [illegible] βιβλίον, ἐὰν εἶναι [illegible], ἢ ἄλλως ἀποφαίνεται [illegible] [illegible] διὰ τοῦ προέδρου τοῦ [illegible] Δημογεροντικοῦ Συμβουλίου θὰ [illegible] μέτρα κατὰ τῶν [illegible] καταχραστῶν. Προσ[illegible] δὲ καὶ τὰ [illegible] ἐξέλεγξιν τῆς διαχειρίσεως τῶν [illegible] καὶ τῆς περιουσίας, ἐν ᾗ [illegible] γραπτὰς [illegible] κατὰ τῆς [illegible] τοῦ Δημογεροντικοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρον 15ον Μετὰ τὴν ἐξέλεγξιν τῶν λογαριασμῶν τοῦ Δημογεροντικοῦ Συμβουλίου ἡ συνέλευσις προβαίνει εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς Κοινότητος, καὶ τὸν ὁρισμὸν τῆς θέσεως τῶν σχολείων καὶ τοῦ βαθμοῦ αὐτῶν.

Ἄρθρον 16ον Διὰ νὰ γίνῃ τις μέλος τοῦ Δημογεροντικοῦ Συμβουλίου ἀπαιτεῖται νὰ πληροῖ τοὺς ὅρους καθ' ἃ τὸ 6ον ἄρθρον ὁρίζει, καὶ νὰ ἔχῃ συμπεπληρωμένον τὸ 30ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του. Οἱ ἔχοντες ὅμως πτυχίον Πανεπιστημίου δύνανται εἰς οἱανδήποτε ἡλικίαν νὰ ἐκλεγῶσι καὶ ὡς μέλη τοῦ Δημογεροντικοῦ Συμβουλίου, καὶ ὡς πληρεξούσιοι χωρίου.

Ἄρθρον 17ον Ἡ συνέλευσις μετὰ τὸ τέλος τῶν λοιπῶν ἐργασιῶν της, ὁρίζει τοὺς διαλογεῖς τῶν ψήφων, μεθ' ὃ προβαίνει διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας ἢ διὰ ψηφοδελτίων εἰς τὴν ἐκλογὴν πρῶτον τοῦ Μουχτάρη, δεύτερον τῶν τεσσάρων μελῶν τοῦ Δημογεροντικοῦ Συμβουλίου, καὶ τρίτον ἐκ τῶν ἓξ μελῶν τοῦ Δημογεροντικοῦ Συμβουλίου εἰς τὴν ἐκλογὴν ἑνὸς

τῶν μελῶν ὡς προέδρου αὐτοῦ. Εἶτα γίνεται ἡ διαλογὴ τῶν ψηφοδελτίων ὑπὸ τῶν ὁρισθέντων διαλογέων, ἀφ' οὗ πρῶτον μετρηθῶσι τὰ ἐν τῇ κάλπῃ ψηφοδέλτια, ὅπως μὴ ὦσι πλείονα τῶν ψηφοφορησάντων, ὅτε ἐπαναλαμβάνεται ἡ ψηφοφορία. Τῆς διαλογῆς γενομένης, ἀνακηρύσσονται ἀμέσως μέλη τοῦ Δημογεροντικοῦ Συμβουλίου οἱ σχετικὴν πλειονοψηφίαν λαβόντες. Συντάσσεται δὲ πρακτικὸν τῆς ἐκλογῆς ἐν τῷ κώδικι τοῦ Δημογεροντικοῦ Συμβουλίου ὑπογεγραμμένον ὑπὸ τῶν παρευρεθέντων πληρεξουσίων. Μετὰ τοῦτο προβαίνει εἰς τὴν ἐκλογὴν τριμελοῦς ἐπιτροπῆς τῆς ἐκκλησίας. Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ πρακτικοῦ ἀγγέλλεται εὐθὺς δι' ἐγγράφου ὑπογεγραμμένου ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Συνελεύσεως εἰς τοὺς ἐκλεγέντας ἡ ἐκλογὴ αὐτῶν προσκαλουμένων νὰ ἀναλάβωσι τὰ καθήκοντά των.

Ἄρθρον 19ον Ἐάν τις τῶν ἐκλεγέντων ἀρνηθῇ νὰ δεχθῇ τὴν εἰς ἣν ἐξελέγη θέσιν, ὑποβάλλει τὴν ἄρνησιν ταύτην ἐγγράφως, ἅμα τῷ εἰς αὐτὸν ἀνακοινωθῆναι τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ. Ἢ ἂν κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐτησίας περιόδου παραιτηθῇ ἢ ἀποθάνῃ, ἀντικαθίσταται ὑπὸ τοῦ ἀμέσως ἐπιλαχόντος, καὶ ἐὰν συμβῇ δύο ἢ πλείονες τῶν ἐπιλαχόντων ἰσοψηφοῦσιν, ὁ ἀντικατασταθησόμενος ἐκλέγεται διὰ κλήρου ἐκ τῶν ἐν ἰσοψηφίᾳ ἐπιλαχόντων.

Ἄρθρον 20 Ἡ παράδοσις τῶν ἐγγράφων τῆς ὑπηρεσίας, τῶν βιβλίων καὶ γενικῶς τῶν κοινοτικῶν ἀντικειμένων ἐγγράφων ἢ χρημάτων γίνεται ὑπὸ τοῦ τέως Δημογεροντικοῦ Συμβουλίου διὰ τοῦ προέδρου εἰς τὸ διαδεχόμενον αὐτὸ νέον τοιοῦτον ἀμέσως ἐπὶ τῇ βάσει πρωτοκόλλου ἐν τῷ κώδικι τοῦ Δημογεροντικοῦ Συμβουλίου, ὑπογραφομένου ὑπὸ πάντων τῶν μελῶν τοῦ τε νέου καὶ τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ Δημογεροντικοῦ Συμβουλίου. Ἡ παραίτησις ἑνὸς ἢ πλειόνων ἐκ τῶν ἀναδειχθέντων μελῶν πρὸς συμπλήρωσιν ὅρων ἐν τῷ παρόντι ἄρθρῳ ὁριζόμενα, οὐδόλως παρακωλύει τὴν ἔναρξιν τῆς λειτουργίας τοῦ νέου Δημ. Συμβουλίου

Συμβουλίου· συνεπάγεται μόνον τὴν ὑπὸ αὐτοῦ ἀντικατάστασιν τῶν ἰδίων μελῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἀρνουμένων.

Ἄρθρον 21ον Ἀπαγορεύεται ἡ ἐν τῷ Δημογεροντικῷ Συμβουλίῳ ἐκλογὴ δύο ἢ πλειόνων προσώπων συγγενῶν ἐξ αἵματος μέχρι δευτέρου βαθμοῦ συμπεριλαμβανομένου. Ἐν περιπτώσει τοιαύτης ἐκλογῆς ὁ τοῦ [illegible] μειοψηφίσας ἢ ἐν ἰσοψηφίᾳ ὁ τοῦ νεωτέρου τὴν ἡλικίαν διαγράφεται αὐτοδικαίως καὶ ἀντικαθίσταται καθ' ὃν τρόπον ὁρίζει τὸ 19ον ἄρθρον.

Ἄρθρον 22. Οὐδείς, κατηγορηθεὶς ἐπὶ καταχρήσει κοινοτικῶν ἢ ἐκκλησιαστικῶν χρημάτων, μετὰ τὴν ἀπόδειξιν τῆς καταχρήσεως, δικαιοῦται νὰ ἐκλεγῇ ποτὲ εἴτε ἐν τῷ Δημογεροντικῷ Συμβουλίῳ εἴτε ἐν ἐπιτροπῇ τινος.

Καθήκοντα καὶ δικαιώματα
τοῦ Δημογεροντικοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρον 23ον Τὸ Δημογεροντικὸν Συμβούλιον ἐντὸς τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου παρεχομένης αὐτῷ δικαιοδοσίας, διαχειριζόμενον τὰ τῶν σχολείων,

καὶ ἐκτελεῖ τὴν διαχείρισιν τοῦ Σωματείου
ὅπως αὕτη κανονικῶς καὶ νομίμως γίνεται.

2ον Διορίζει ἐπιτροπὴν τοῦ Σχολείου ἂν δραστικὸν νὰ κρίνῃ περὶ τῆς προόδου τῶν μαθητῶν καὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ προγράμματος.

3ον Διορίζει ἐφόρους ἐν ἑκάστῳ Σχολείῳ πρὸς ἐπίβλεψιν τοῦ ἐσωτερικοῦ τῶν Σχολείων ἢ τῆς τεχνικῆς ἐργασίας τῶν διδασκόντων.

4ον Ἀνοίγει καὶ διορίζει προσωρινῶς διδασκάλους ὁσάκις ὑπάρχει λόγος προβλεπόμενος ὑπὸ τοῦ περὶ ἐκπαιδεύσεως τῶν Ἱερῶν Κανονισμοῦ.

5ον Προσκαλεῖ τοὺς καθηγητὰς τῶν ἑσπερινῶν σχολείων ἐκπαιδευτικοὺς τοῦ Σωματείου κατὰ τὴν περίοδον τῶν ἐκπαιδευτικῶν, ἢ καὶ μετὰ τὴν λῆξιν ἐκπαιδευτικοῦ ἔτους.

6ον Ἐξελέγχει μετὰ μεγάλης ἀκριβείας τοὺς λογαριασμοὺς τῶν ἐκπαιδευτικῶν τοῦ Σωματείου, καθυποβάλλει αὐτοὺς ἐν συνεδριάσει τακτικῇ.

7ον Ἐξελέγχει τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ ταμίου τῆς ἐπιτροπείας, συντάσσει ἐτήσιον ἔκθεσιν, ἣν δὲ ὑποβάλλει, εἰς τὴν
ἐρχομένην

εἰς τὴν ἐρχομένην Συνέλευσιν, καὶ ἐκτελεῖ ἐπακριβῶς ἀπολύτως τὰς ἀποφάσεις τῆς Συνελεύσεως καὶ φροντίζει ὑπὲρ τῶν κοινωνικῶν συμφερόντων.

Ἄρθρον 24ον. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον συνεδριάζει ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Προέδρου ὁριζομένην ἡμέραν. Ἐκτάκτως δὲ ὁσάκις ἐγκρίνῃ τοῦτο ὁ Πρόεδρος ἢ ζητηθῇ γραπτῶς ὑπὸ δύο τουλάχιστον.

Ἄρθρον 25ον. Ἡ συνεδρία τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου λογίζεται ἐν ἀπαρτίᾳ, ὅταν ἐκ τῶν ἓξ ὅλων μελῶν παρῶσι τὰ τέσσαρα.

Ἄρθρον 26ον. Κατὰ τὴν πρώτην μετὰ τὴν ἐκλογὴν συνεδρίασιν τὸ Διοικ. Συμβούλιον διορίζει Ταμίαν παρέχοντα ἐγγύησιν εἴτε ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ, εἴτε ἐξ οἱουδήποτε ἄλλον ἐχέγγυον.

Ἄρθρον 27ον. Πάντα τὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου κατὰ τὰς συνεδριάσεις εἶναι ἰσότιμα, αἱ δὲ ἀποφάσεις αὐτοῦ λαμβάνονται διὰ σχετικῆς πλειοψηφίας, νικώσης, ἐν ἰσοψηφίᾳ, τῆς ψήφου τοῦ Προέδρου.

Ἄρθρον 28ον. Ὁ Πρόεδρος διευθύνει τὰς
συνεδριάσεις

τὰς συνεδριάσεις, θέτει δὲ ζητήματα εἰς ψηφοφορίαν, ἐπαγρυπνεῖ εἰς τὴν ἀκριβῆ τήρησιν τοῦ κανονισμοῦ, καὶ ἐν γένει πράττει ὅ,τι ἐκ τῆς ἐξουσίας αὐτοῦ ἀπορρέει. Τὸν πρόεδρον ἀπουσιάζοντα ἢ κωλυόμενον, ἀναπληροῖ ὁ πρεσβύτερος ἐκ τῶν μελῶν.

Ἄρθρον 29ον Τὸ Δημ. Συμβούλιον ἐγκρίνει τὰς δαπάνας τῶν σχολείων ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως συνταχθέντος προϋπολογισμοῦ τῆς κοινότητος. Πᾶσα δὲ ἐκτὸς τοῦ προϋπολογισμοῦ δαπάνη ἐπιβαρύνει τὸν ἐπιτρέψαντα αὐτήν. Ἐκτὸς ἐὰν ὑπὸ τῆς ὁλομελείας τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, ὁμοφώνως ἀποφασισθῇ ἐπείγουσα ἀπολύτως ἀνάγκη ἐκτάκτου δαπάνης μὴ ὑπερβαινούσης τὸ ποσὸν τῶν εἰκοσιπέντε ὀθωμανικῶν λιρῶν ἐτησίως.

Ἄρθρον 30. Ὁ ταμίας κρατεῖ τὰ ἀπαιτούμενα βιβλία, διαχειρίζεται τὸ ταμεῖον, οὐδεμίαν ὅμως πληρωμὴν ἐνεργεῖ ἄνευ ἐντάλματος ὑπογεγραμμένου

ὑπὸ τοῦ προέδρου. Τὰ ἐντάλματα στηρίζονται ἐπὶ ψηφίσματος ἐκδοθέντος παρὰ τοῦ Δημ. Συμβουλίου.

Ἄρθρον 31ον Ὁ ταμίας ὑποχρεοῦται κατὰ τὸ τέλος ἑκάστης ἑξαμηνίας νὰ δίδῃ λόγον εἰς τὸ Δημ. Συμβούλιον, τῆς καταστάσεως τοῦ ταμείου. Δὲν δικαιοῦται δὲ νὰ κρατῇ εἰς μετρητὰ πλέον τῶν εἴκοσι πέντε ὀθωμανικῶν λιρῶν πέραν τοῦ μηνός, ἐκτὸς ἐὰν ἐν τῷ διαστήματι τούτῳ προβλέπεται νὰ ἐνεργηθῇ πληρωμὴ ὑπερβαίνουσα τὸ ποσὸν τοῦτο. Περὶ δὲ τῶν περισσευόντων χρημάτων ὀφείλει νὰ ἀποφασίσῃ τὸ Δημ. Συμβούλιον ὅπως τοποθετηθῶσιν αὐτὰ καταλλήλως.

Ἄρθρον 32ον. Παρὰ τῷ Δημοτικῷ Συμβουλίῳ ὑπάρχει ἔμμισθος γραμματεύς, κρατῶν τὰ βιβλία τοῦ γραφείου καὶ τὴν ἀλληλογραφίαν.

Ἄρθρον 33ον Ἐν τοῖς πρακτικοῖς ὑπογραφομένοις ὑπὸ πάντων τῶν μελῶν ὑποχρεωτικῶς, καταχωροῦνται: περίληψις τῶν συνεδριάσεων, αἱ ληφθεῖσαι ἀποφάσεις, καὶ ἡ γνώμη τῶν μειοψηφούντων μελῶν, ἐὰν ζητήσωσι τοῦτο.

Ἄρθρον 34ον. Τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον

διορίζῃ ἢ παύῃ τοὺς διδασκάλους, καὶ ὁρίζῃ τὴν μισθοδοσίαν αὐτῶν, χωρὶς νὰ δύναται νὰ ὑπερβῇ τὴν ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως προϋπολογισθεῖσαν δαπάνην ὑπὲρ τῶν διδασκάλων ἐν γένει, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ συνάψῃ μετά τινος συμβόλαιον πέραν τοῦ ἑνὸς ἔτους, οὔτε νὰ ἀπολύσῃ αὐτοὺς ἐν τῷ μέσῳ σχολικοῦ ἔτους ἄνευ δικαιολογημένης αἰτίας.

Ἄρθρον 35ον Τὸ Δημ.-Συμβούλιον ἀποφασίζει περὶ τοῦ διορισμοῦ καὶ τῆς μισθοδοσίας τῶν ἀναγκαιούντων δημ. ὑπαλλήλων, ὅσοι οὐδ' ὅμως δὲν δύναται νὰ ἐγκρίνῃ ὑποχρεώσεις πέραν τῆς τριετοῦς περιόδου αὐτοῦ, καὶ τοὺς ὁποίους δύναται νὰ παύσῃ, εἰς οἱανδήποτε ὥραν τοῦ ἔτους θέλει.

Ἄρθρον 36ον. Τὸ Δημ. Συμβούλιον διορίζει τοὺς δημοτικοὺς ἀγροφύλακας, καὶ ὁρίζει τὴν μισθοδοσίαν αὐτῶν· διανέμει δὲ ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν ὑποχρεωμένων ἰδιοκτητῶν τὴν διὰ τὴν μισθοδοσίαν αὐτῶν

ἀπαιτουμένην δαπάνην εἰς τοὺς κατοίκους, ἀναλόγως τῆς περιουσίας αὐτῶν, ἐνεργεῖ δὲ ἢ τὴν εἴσπραξιν αὐτῶν.

Ἄρθρον 37ον Τὰ μέλη τοῦ Δημ.-Συμβουλίου εἶναι ἄμισθα ἢ λαμβάνουν ἀποζημίωσιν διὰ ὅσας ἡμέρας ἐκτελοῦσι τὰ καθήκοντα αὐτοῦ, προσδιοριζομένην ῥητῶς ὑπὸ τῆς Κοινότητος.

Ταμεῖον τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρον 38ον. Πρόσοδοι τοῦ Ταμείου τοῦ Δημογεροντικοῦ Συμβουλίου εἶναι:

1ον) ὁ ἐπὶ τῶν εἰσαγομένων ἢ ἐξαγομένων δημοτικὸς φόρος.

2ον) Ἡ ὑπὸ τῆς Σεβαστῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως διὰ τοῦ ἐγκυκλίου παραχωρουμένη δωρεὰ ὑπὲρ τῶν σχολείων φανερῶς.

3ον) Ἡ ἐκ τῶν ἐνοικίων τοῦ κτήματος παραχωρημένη ἀφιερωμένη ἑκάστοτε δι' ἀνάγκην ἐκκλησιῶν ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως

4ον ὁ ἐπὶ τῶν ἀγοραπωλησιῶν ζώων δημοτικὸς φόρος

5ον Τὰ ἐκπαιδευτήρια καὶ τὰ [illegible] ἀφορᾷ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Κοινότητος, καὶ ὅσα [illegible] ἐν τῷ [illegible] συντόμως [illegible] ἐξετάσῃ καὶ γνωμοδοτήσῃ, καὶ τὰ ἐπὶ τῶν [illegible] [illegible] ἐκπαιδευτήρια.

Ἄρθρον 39ον Αἱ πρόσοδοι αὐτῆς, ἀφαιρουμένων τῶν διὰ τὴν μισθοδοσίαν τοῦ γραμματέως καὶ τῶν ὑπαλλήλων τοῦ Δημ. Συμβουλίου καταβαλλομένων, διατίθενται ὑπὲρ τῶν σχολείων, καὶ ἐν γένει τῶν κοινοτικῶν ἀναγκῶν, τὸ δὲ περίσσευμα αὐτῶν προστίθεται εἰς τὴν κινητὴν ἢ ἀκίνητον περιουσίαν τῆς Κοινότητος.

Περὶ Ἐπόπτου καὶ Ἐφόρων τῶν Σχολείων.

Ἄρθρον 40ον Ὁ Γενικὸς Ἐπόπτης ὀφείλει ἅπαξ τοῦ μηνὸς νὰ ἐπισκέπτηται τὰ σχολεῖα τῆς [illegible], [illegible] δὲ τοὐλάχιστον δὶς [illegible]

καὶ ἐξετάζῃ ἢ συντάσσῃ ἐκθέσεις περὶ τῆς [illegible] τῶν σχολείων, περὶ τῆς ἐφαρμογῆς ἢ μὴ τοῦ προγράμματος, καὶ περὶ τῆς προόδου ἢ μὴ τῶν μαθητῶν. Προσκαλούμενος δὲ [illegible] εἰς τὰς [illegible] δύναται νὰ ἐκλέξῃ αὐτὸς ἢ συνεννοούμενος μετὰ τῶν ἐφόρων, [illegible] τοῦ Δημ. Συμβουλίου. Ἐπὶ δὲ πάντων ὑποβάλλονται [illegible] ὅσον ὀφείλει νὰ [illegible] προηγουμένως τὴν συγκατάθεσιν τοῦ Δημ. Συμβουλίου. Συντάσσει μετὰ τοῦ Σχολάρχου τὸ πρόγραμμα τῶν σχολείων, [illegible] τὴν [illegible] διδασκάλων [illegible] ἢ [illegible], ἢ καὶ [illegible], [illegible] τὸ Δημ. Συμβούλιον προβαίνῃ, ἐὰν [illegible] καὶ ἐν γένει [illegible] τῶν Σχολείων.

Ἄρθρον 41ον. Ὁ Γενικὸς Ἐπόπτης τῶν σχολείων καὶ ἔφοροι διορίζονται ὑπὸ τοῦ [illegible]

Συμβουλίου, συμφωνούντος δημοσία.

Άρθρον 42. Οι έφοροι οφείλουσι όπως τουλάχιστον κατ' εβδομάδα να επισκέπτωνται το σχολείον, ου εφορεύουσι, να επιβλέπουσι την καλήν εργασίαν του διδασκάλου, και εν γένει την τήρησιν του των σχολείων ιδιαιτέρου κανονισμού.

Περί επισκευής των Ιερών Ναών.

Άρθρον 43ον Μετά την έναρξιν των εργασιών του νέου Δημ. Συμβουλίου, ο πρόεδρος αυτού εντός του πρώτου δεκαημέρου προσκαλεί τους επιτρόπους των ιερών ναών όπως υποβάλωσι τα σχετικά διαχειρίσεως έγγραφα ενώπιον επιτροπής του Συμβουλίου, όπερ μετά την ακριβή εξέλεγξιν, ή καταχωρίζει τους λογαριασμούς των επιτρόπων εις το ειδικόν βιβλίον εάν ώσι δοκιμασμένοι, ή σημειώνει τα καταλογιζόμενα, κατά των τυχόν καταχραστών

συγχρόνως δε η έκθεσις της διαχειρίσεως εκάστης επιτροπής τοιχοκολλάται επί την θύραν του ναού ου επιτροπεύει.

Άρθρον 44ον Άμα τη εγκρίσει των λογαριασμών των επιτροπών υπό του Δημ. Συμβουλίου ο πρόεδρος αυτού κοινοποιεί προκηρύξεις εις όλας τας ενορίας, δι' ων προσκαλεί τους κατοίκους όπως εκλέξωσι τριμελή επιτροπήν της εκκλησίας, εν ημέρα ορισμένη εν τη προκηρύξει.

Άρθρον 45ον Η εκλογή της επιτροπής γίνεται δι' εγγράφων ψηφοδελτίων κατατεθειμένων εν γενική συνελεύσει των ενοριτών υπογραφομένων υπό των παρισταμένων ψηφοφόρων αυτών, όπερ προσάγεται εις το Δημ. Συμβούλιον όπως επί τη βάσει αυτού επικυρώση τους εκλεγέντας επιτρόπους διά της εκδόσεως του διορισμού αυτών.

Άρθρον 46ον Η εκλεγείσα επιτροπή οφείλει εν τω μηνί αυτής Τετραμηνία ή έτερον δεκαήμερον όπως τα πάντα συντάσσωνται και το έδος.

Ἄρθρον 47. Ὁ ἐκτελῶν χρέη γραμματέως [illegible] κρατεῖ βιβλίον τῆς ἐκκλησίας, ἐν ᾧ ἐγγράφονται λεπτομερῶς καὶ κατὰ χρονολογικὴν σειράν, τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα τῆς ἐκκλησίας, προσυπογραφόμενα ὑπὸ τῶν ἐφόρων. Ὁ δὲ ταμίας τηρεῖ τὰς ἀποδείξεις καὶ δαπάνας [illegible] ὑπὸ τῶν ἐφόρων.

Ἄρθρον 48ον. Πᾶσα ἐκκλησία δικαιοῦται νὰ προβῇ εἰς ἔκτακτον δαπάνην ἀποφασιζομένην ὑπὸ τῆς πλειονοψηφίας τῶν [illegible], μέχρι ποσοῦ πεντακοσίων φράγκων. Ἄνω τοῦ ποσοῦ τούτου [illegible] νὰ γίνεται [illegible] [illegible] τῶν κατοίκων, [illegible] τοῦ Ἱερ. Συμβουλίου, ὅπερ ὑποχρεοῦται νὰ ἐπικυρώσῃ τὴν δαπάνην, ἐὰν [illegible] ὑπὸ τῆς πλειονοψηφίας τῶν κατοίκων, ἅπαξ [illegible], ἐκτελεῖται ὁριστικῶς. Ἡ ἐκκλησία ἡ προβαίνουσα εἰς ἔκτακτον δαπάνας ἄνευ τῆς ἐπικυρώσεως

εἶναι προσωπικῶς ὑπεύθυνος καὶ [illegible] [illegible] [illegible] καὶ [illegible].

Ἄρθρον 49ον. Εἰς [illegible] ἀνάγκας τῇ συναινέσει τοῦ Ἱερ. Συμβουλίου δύναται πᾶσα ἐκκλησία νὰ ἐξοδεύσῃ καὶ ἄνω τοῦ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ ὁρισμένου ποσοῦ.

Ἄρθρον 50ον. Τὰ κτήματα ὅλων τῶν ἐκκλησιῶν θὰ ἐγγράφωνται εἰς ἴδιον κώδικα [illegible] ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ Ἱερ. Συμβουλίου, ἑκάστης δὲ [illegible] τῆς ἐκκλησίας μετὰ ἀκριβείας θὰ ἐγγράφωνται ἐν τῷ ἰδίῳ κώδικι.

Ἄρθρον 51ον. Ὁσάκις παρὰ τῶν ἐκκλησιῶν δοθῶσι δάνεια εἰς ἰδιώτας, ἡ ἐκκλησία ὀφείλει νὰ ἐξασφαλίσῃ αὐτὰ ἐπὶ ἀκινήτου ἔχοντος διπλασίαν τουλάχιστον ἀξίαν τοῦ δανειζομένου ποσοῦ. Ἄλλως εἶναι προσωπικῶς καὶ ἀλληλεγγύως ὑπεύθυνα τὰ μέλη τῆς ἐκκλησίας.

Ἄρθρον 52ον. Πᾶσα ἐκκλησία ὀφείλει νὰ ἐκλέγῃ [illegible] τὰ [illegible] καὶ συνεχίσεως τῶν ἀφορμῶν δι᾽ ἃς αὐ ἐπεκράτησε.

Ἄρθρον 53ον. Πᾶσα ἐπιτροπὴ ἥτις μὴ συμμορφουμένη πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ παρόντος κανονισμοῦ ἄρθρα παύεται ὑπὸ τοῦ Δημ. Συμβουλίου.

Ἄρθρον 54ον. Πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ κανονισμοῦ, τὰ μέλη ὅλων τῶν ἐπιτροπῶν θὰ πληρωθῶσι (ἐνοικιασθῶσι) τὸ πρόστιμον ἢ ὅλων τῶν παρεμβαινόντων κτηνῶν ἀπὸ τῶν ἀγροτικῶν ἐπιτροπῶν, τὰς ὁποίας ἡ ἐπιτροπὴ ὑποχρεοῦται νὰ ἐπιβάλῃ ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἐπιτασσόμενα τὰ παραπτώματα

Ἄρθρον 55ον [illegible] ὁ παρὼν κανονισμὸς τίθεται εἰς ἐνέργειαν ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1895, καὶ δὲν δύναται νὰ τροποποιηθῇ πρὸ τῆς παρελεύσεως πενταετίας.

Πᾶσα προηγουμένη διάταξις, ἀντιβαίνουσα εἰς τὸν παρόντα κανονισμόν, καταργεῖται. Περὶ ὅσων δὲν προνοεῖ οὗτος, ἰσχύουσι τὰ μέχρι τοῦδε ἔθιμα.

Ἐν Ἁγίῳ Κηρύκῳ Ἰκαρίας
τῇ 24ῃ Ἰανουαρίου 1895
οἱ προεστῶτες τῶν χωρίων τοῦ [illegible]
Φανάρων.

1 Ζαχαρίας ἱερεὺς Οἰκονόμος
2 Ἰωάννης Παρμάκης
3 Ζαχαρίας Μυραΐλης
4 Λεωνίδας Μαλαχίας
5 Νικόλαος Πάτσης
6 Δημήτριος Σαλφάς
7 Νικόλαος Πολυκάκης
8 Θεοχάρης Η. Μαυρογεωργάκης
10 Κωνστ. Π. Ι. Μυραΐλης
11 Ι. Ν. Γλαρού
12 Γ. Κ. [illegible]
13 Σπυράκης Σ. Λακιώτης
14 Νικόλαος Δ. Γλαρός
15 Κωνστ. Τσουρής
16. Ἀντώνιος Σαλφάς
17. Φίλιππος Οἰκονόμος
18 Γεώργιος Βασιλάρος
19 Ἰωάννης Κουβαράς
20 Ἀντώνης Μιχαήλ
21 Ἀντ. Π. Κ. Μαυράκης
22 Ἀναγ. Π. Σπανέλης
23 Ἰωάννης Πλατσάκος
24 Γιώργης Κρατσᾶς
25 Θεοδόσιος Παΐζης,
26 Νικόλαος Σ. Παρμάκης
27 Πάρασχος Πετσάκος
28 Γεώργιος Φουντούλης

ὁ προεστρος τοῦ Δημογεροντικοῦ Συμβουλίου
, Φαναρίου [illegible]
Ξένος. Π. Ξενάκης.

Καὶ τοιοῦτο μὲν ὑπῆρξεν ἐν τῷ Δωδεκανήσῳ, καὶ δὴ ἐν Ἰκαρίᾳ τὸ Κοινοτικὸν Διοικητικὸν Σύστημα· αἱ τοπικαὶ Ἀρχαί, ἡ ἐξουσία αὐτῶν, καὶ τὰ καθήκοντα καὶ δικαιώματα τῶν Κοινοτήτων, καὶ τοῦ καλοῦ διοικουμένου ἀνθρωπίνως νὰ αὐτοδιοικῆται τὰ καλλίτερα.

Ἀλλὰ καὶ αἱ κοινοτικαὶ αὗται [illegible] [illegible] εἰς τοὺς Τούρκους, οἵτινες ἐκ παλαιοῦ [illegible] [illegible] τὴν [illegible] καὶ καθόρισιν αὐτῶν. Διὸ καὶ ὅτε ὁ [illegible] [illegible] ἦλθε [illegible], ἡ διοίκησις τῆς Ἰκαρίας, [illegible] [illegible], καὶ ἔσχε τοῦτο ἡ Ἰκαρία νὰ ἀποδοθῇ. Εὐτυχῶς [illegible] Ἀρχὴ τῆς Δημογεροντίας

τῆς Δημογεροντίας ἐτηρεῖτο ἀντίγραφον, ἐξ οὗ παραλαβὼν καὶ ἐγώ, ἀντιγράφω ἐνταῦθα χάριν τῆς ἱστορίας.

Ἡ Διοίκησις καὶ τὰ διάφορα τοπικὰ ζητήματα.
Αἱ Δημογεροντίαι καὶ οἱ ἑκάστοτε πρόεδροι αὐτῶν.

Τῆς κοινότητος Φαναρίου πρόεδρος τότε ὁ Ξένος Π. Ξενάκης, ὅστις καὶ ὕστερον διετέλεσε Δημογέρων καὶ μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν. Ἦτο τύπος ἀρχαϊκοῦ [illegible] γέροντος. Ἔφερε τὴν βράκα καὶ τὸ φέσιον. Ἐξεπροσώπει τὸν τύπον τοῦ Προεστοῦ τοῦ 18ου αἰῶνος. Εἶχε μακρὰν μνήμην καὶ [illegible] [illegible]. Ἦτο [illegible] καὶ [illegible] πρὸς πάντας [illegible], [illegible] καὶ φιλόμουσος [illegible] καὶ [illegible] [illegible]. Ἀπέθανε τῷ 1911.

Ἀρχομένου τοῦ Κου αἰῶνος, ἡ Ἰκαρία ἤρχισε νὰ ἔχῃ ἤδη καὶ ἐπιστήμονας, καὶ δὴ τὸ πρῶτον ἰατροὺς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Τοιοῦτοι ἦσαν ἐν Ἁγίῳ-Κηρύκῳ οἱ ἐξάδελφοι Γεώργιος Κράτσας ὁ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

οὗτοι ἐξελέγησαν ἐν δημογεροντίᾳ Φαναρίου
ὁ δὲ Ἰωάννης ὁ Πετρίδης τῆς δημογεροντίας
ταμίας καὶ ἐντίμως διαχειρισθεὶς
τὰ τῆς Κοινότητος, καὶ τὰ τῶν σχολείων
γενικῶς. Τοῦτον προαποβιώσαντα
διεδέχθη ἐν τῇ προεδρίᾳ
τῷ 1902, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Χαράλαμπος
Παμφούκης, δικηγόρος, σπουδάσας ἐν
Ἀθήναις. Καὶ ὁ Χαράλαμπος ἦτο [redacted]
, δραστήριος καὶ ἱκανός, [illegible]
πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὴν δημογεροντικὴν
ἐποπτείαν περὶ τὴν διαχείρισιν τῶν δια-
φόρων μετοχίων, πρὸς τὸ [illegible]
[illegible] καὶ ἐπιτυχῶς ἀντεπεξήρχετο.
[illegible] ἐσωτερικοῦ [illegible]
τος — πεισμόνων ἀνθρώπων, καὶ μάλιστα
δόντος ἐν Φαναρίῳ, ἐπωφελουμένων τῆς κοινό-
τητος — ὁ Χαράλαμπος συνεκρούσθη πρὸ[illegible]
ς τὴν [illegible] καὶ τὴν Κοινότητα Φανα-
ρίου, ὥστε ἐκ τούτου ἐγένετο [illegible].
Ἡ δὲ ὑπόθεσις κατέληξε εἰς τὰ δικα-
στήρια.

Καὶ [illegible] Λίνον — [illegible] — [illegible].
— ἐπὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ ὁποίου ἐκλείσθη τὸ ἐν [illegible]
Κυριακὸν Δικαστήριον (1903), ἀπελύθη [illegible]
σίας, ἀλλ' ὁ ἀγὼν [illegible] ἐξηκο-
λούθησε σφοδρότερος κατὰ τοῦ Χαρ. Παμφούκη.
Κατὰ δὲ ἡ [illegible] τοῦ αὐτοῦ
ἐνομίσθη νὰ [illegible] λόγῳ ἐνδε-
νείας ἀπὸ τὸ ἀξίωμα τῆς δημογεροντίας
[illegible] τοῦ 1903. [illegible] δὲ ὅλα σχεδὸν
μνημεῖα ἀφορῶντα τὰ προνόμια, πρὸς τού-
τοις δὲ καὶ ὁ [illegible] φόρος (Φερμάνι)
διὰ τοῦ Χ. Παμφούκη εἶχε ἐργασθῇ ἐγγράφως
διότι καὶ [illegible] ἔγραψεν ὅτι [illegible] συνε-
χίζων τὸ ἔργον τοῦ ἀδελφοῦ του Ἰωάννου, καὶ [illegible]
[illegible], [illegible],
καὶ ὅτι [illegible]
[illegible], [illegible] αὐτὸν εἰς τὸ κοινόν, [illegible]
[illegible] κοινοτικὰ χρήματα". —
Κατὰ τὰς νέας ἐκλογὰς τῶν δημογεροντιῶν,
τοῦ μὲν Φαναρίου πρόεδρος ἐξελέγη ὁ [illegible]
τῆς [illegible] ὁ Ἠλίας Χουρίδης, καὶ τῆς
[illegible] ὁ Θεόδωρος [illegible]

τοῖς ἀπ' ἀρχῆς τούτων ἀνεφώνησαν καὶ ὅσ[illegible] [illegible] μνημεῖα, ὡς ἔπειτα διεμαρτυρήθησαν πρὸς τὰς ἀνωτέρας ἀρχάς, τῷ χρόνῳ (Ἰούνιον τοῦ 1904) ὅθεν ἔπειτα τῇ μεταθέσει τοῦ διοικητοῦ Ἰόντος-Ἐφένδη, ὃν ἀνεπλήρωσεν ὁ Βουδεούτου (Μουσελίνης) Βεφίκ-Ἐφένδης, πολλὰ ἔπρεπε καὶ ἀδιαμαρτύρητα συνέβαινον, τὰ ὁποῖα, ὡς ἔγραφον, διηγεῖται καὶ ὁ τότε διακεκριμένος πρόεδρος τοῦ Πρωτοδικείου Χρῖστος Παπαδόπουλος +

+ ὁ Χρῖστος Παπαδόπουλος, κατάγεται ἐκ [illegible] τῆς Καύκασον, διετέλεσεν ἐπὶ ἔτη πάρεδρος Ἐπισκοπῆς ἐπὶ [illegible] – κατὰ τὴν ἐποχὴν δὲ [illegible] ὑπὸ πρόεδρος τοῦ Πρωτοδικείου ἐν [illegible], ὅπου καὶ ἀπέθανε. Ἐστάλη [illegible] τοῦ [illegible], γράφων εἰς ἐφημερίδας [illegible]. ἀλλὰ συνήθιζε νὰ [illegible] τὰ ἀρχεῖα [illegible], ὁσάκις δὲ νὰ [illegible]! Ἔγραψε [illegible] καὶ [illegible] προνομιῶν τῶν Ἐπισκοπῶν, [illegible] ἐν τῇ φωτιᾷ τῆς [illegible] τὴν 1ην [illegible] τοῦ 1884. Τούτου σώζεται μόνον τὸ [illegible] μέρος. Τὸ [illegible] δὲν ἀνευρέθη, καίτοι [illegible] προσπαθείας καταβάλομεν πρὸς τοῦτο, ἀναθέτοντες καὶ τὴν [illegible] εἰς Ἀθήνας.

ταὐτοχρόνως τοῦ Ἰουνίου τοῦ 1904, οἱ δημογέροντες διεμαρτυρήθησαν διότι ἐνεχειροῦντο τὰ κτήματα [illegible] καθὼς καὶ [illegible] τῆς Ἐπισκοπικῆς Ἐπιτροπῆς, καὶ ἐπέμενον εἰς τὸ [illegible] δικαίων ἀρχαίας ἀρχάς, τὰς ὁποίας τοῦτο δὲν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν.

Ἐφ' ἴσης ἐναντίον τῆς [illegible] κατόπιν οἱ δημογέροντες μετετρέποντο εἰς Δημαρχίας.

Ἀκολούθως καὶ κατὰ τοῦ Ἐπισκοπικοῦ φόρου, ὃν ἀπαιτοῦσιν αἱ ἀρχαὶ [illegible] νὰ ἐπιβάλλωσιν, οἱ δημογέροντες διεμαρτυρήθησαν [illegible] ἐναντίον τῶν [illegible] τῆς Ἐπαρχίας (Σέρκι-Ποβέλ) δι' ἀποφάσεως τοῦ [illegible] ἀπὸ 10ην Φεβρουαρίου 1315 ἕως 26ην [illegible] 1316 οἱ [illegible] τῆς [illegible] ἀπελευθερώνονται.

Ἤδη ὑπὸ [illegible] τούτων [illegible], οἱ δημογέροντες [illegible], διῄρεσαν, καὶ [illegible] ἐν μὲν τῷ [illegible] τοῦ [illegible] Σάββα [illegible], ἐν δὲ τῷ [illegible] τοῦ Παλαιοῦ Κοιμητηρίου.

Ἔτος 1905 – ἡ Τουρκικὴ γλῶσσα.

Κατ' Αὔγουστον τοῦ 1905 ἐδόθη ἀνωτάτη διαταγή, δι' ἧς συνίστατο ὁ [illegible] [illegible] τῆς ἐπισήμου Τουρκικῆς γλώσσης ἐν τοῖς δικαστηρίοις σχολείοις τῆς Πρωτευούσης — ἡ Δημογεροντία [illegible] ὅτι [illegible] [illegible] [illegible] προσώπων. Τοιοῦτο δὲ ζήτημα [illegible] κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1905-6 καὶ [illegible] [illegible] [illegible] — ἐν τῇ [illegible] σχολῇ εἶχεν εἰσαχθῇ ἡ Τουρκικὴ γλῶσσα καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1899-1900 —

Ἔτος 1907.

~~Ἀρχ~~ Ἀρχομένου τοῦ ἔτους τούτου ἐκυκλοφόρησε διαταγὴ περὶ παραχωρήσεως τῆς ἰδιοκτησίας. Πρὸς τοῦτο αἱ Δημογεροντίαι ἀπήντησαν ὅτι ἡ διαταγὴ θὰ ἀφορᾷ ἐρήμους νήσους, καὶ οὐχὶ τὰς προνομιούχους, καὶ πρὸς τοῦτο ἐπικαλέσθησαν τὸ φιρμάνιον τοῦ 1835, καὶ τὴν ὕπαρξιν τοῦ [illegible] τῆς [illegible]. Ἀλλὰ καὶ ἄλλην [illegible] διαταγήν, καθ' ἣν ἡ Ἰκαρία ἐξ [illegible] ἐθεωρεῖτο — ὡς "ἔρημη νῆσος" [illegible], καὶ κατὰ ταῦτα αἱ καλλιέργειαι

ἐθεωροῦντο νὰ πληρώνωσιν [illegible] διὰ [illegible] δημοσίας γῆς ~~[illegible]~~ [illegible] τοῦ κτηματολογίου (ταπού) καὶ διὰ τὴν νέαν ταύτην διαταγὴν αἱ Δημογεροντίαι [illegible] [illegible] παρὰ τῇ κυβερνήσει.

Κατοικοφυλακή — [illegible] ἐπανῆλθε καὶ πάλιν τὸ ζήτημα τῆς κατοικοφυλακῆς, ἣν ἡ [illegible] τοῦ [illegible] [illegible]. Ταῦτα πάντα, ὡς [illegible], ἐδημιούργησαν προστριβὰς μεταξὺ διοικητοῦ καὶ τῶν [illegible] κοινοτικῶν ἀρχῶν.

Πρόεδρος τῆς Δημογεροντίας Φαναρίου, εἶχεν ἐκλεγῆ καὶ πάλιν ὁ Χατζ. Παπαδάκης, ὅστις [illegible] ἐν Κωνσταντινουπόλει, εἶχεν [illegible] καὶ τὴν [illegible] διοίκησιν [illegible]. Αὐτή, λόγῳ ὅτι ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] διοικητικῶν νὰ ἐμποδίσῃ πάντα τὰ [illegible] [illegible] [illegible] τὰ συμφέροντα τοῦ τόπου, [illegible] ~~[illegible]~~ τοῦ Χατζ. Παπαδάκη ὅτι θὰ ἀφήσῃ [illegible] τὸ δικαίωμα τοῦ Δημογέροντος, ὅτι θὰ [illegible] τῶν Δημογερόντων, καὶ [illegible] καὶ θὰ ἐξορίσῃ ~~τοῦτον~~ ἐκ τῆς Ἰκαρίας διὰ ταῦτα πάντα ὁ Χαρ. Παπαφίγκης ἠναγκάσθη νὰ ἐκπατρισθῇ μεταβὰς οἰκογενειακῶς εἰς Ἀλεξάνδρειαν.

Ἰωάννης Λ. Μαλαχίας.

Τοῦ Χαρ. Παπαφίγκη, ὡς προέδρου τῆς Δημογεροντίας, ἀποβιώσαντος τὸν Ἰούνιον τοῦ 1907, οἱ λοιποὶ δημογέροντες ἐξέλεξαν ὡς νέον πρόεδρον τὸν γυναικάδελφον ἐκείνου Ἰωάννην Λ. Μαλαχίαν ἰατρόν.

Ὁ [illegible] Μαλαχίας ἐγεννήθη τῷ 1879 ἐν τῷ χωρίῳ [illegible] [illegible] "[illegible]", ἐκ πατρὸς Λεωνίδου [illegible] καὶ μητρὸς [illegible] ([illegible]) ἐκ [illegible], [illegible] [illegible]. Ὁ Ἰ. Μαλαχίας ἐξεπαιδεύθη ἐν τοῖς Γυμνασίοις Σάμου, Χίου, ἐν Ἀθήναις καὶ Παρισίοις. Ἀπὸ τοῦ 1905 εἶχεν ἐγκατασταθῇ ἐν τῇ [illegible] τῆς [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] καὶ φιλανθρώπως ἐπι[illegible] τὸ ἰατρικὸν ἐπάγγελμα.

Φύσει εὐγενὴς καὶ εὐπροσήγορος τὴν [illegible], προικισμένος χαρίσματα ἰδίως φιλόπατρις, [illegible] δὲ τὰ κοινὰ διαχειριζόμενος, ἐνέπνεεν εἰς πάντας ἐμπιστοσύνην. Διὸ καὶ [illegible] ἐν ἐξαιρετικῇ ἐκτιμήσει, [illegible] καθ' ὅλην τὴν ἐπαρχίαν — ὅπου ἐφημίζετο καὶ [illegible], ὅπου τὸ ὄνομα ὁ Γιατρός — ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλας τὰς [illegible] νήσους. Τοιοῦτος ὁ Ἰ. Μαλαχίας, ὅστις ἔμελλε νὰ διαγράψῃ σημαντικὴν ἱστορίαν, [illegible] μετὰ [illegible], ἀλλὰ καὶ [illegible] ἀγῶνας οἵτινες κατέληξαν, καίτοι [illegible] ἔνδοξον τέλος, ἤτοι εἰς τὴν [illegible] τῆς [illegible].

Ἐν τῇ [illegible] τοῦ [illegible] τούτου, ὡς προέδρου τῆς Δημογεροντίας, [illegible] [illegible] [illegible] ζητημάτων καὶ τὸ τῆς καπνοφυτείας. Διὰ τούτων, [illegible] τοῦ Μονοπωλίου τοῦ καπνοῦ (Regie) [illegible] τὴν [illegible] τοῦ καπνοῦ, ἀφ' ἑτέρου οἱ κάτοικοι [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], αἱ δὲ Δημογεροντίαι [illegible] τοῦ [illegible]. [illegible] ἐπὶ [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] συνήχθησαν οἱ πρόεδροι τοῦ Δημογεροντικοῦ [illegible] τὸν Ι. Μ[illegible] τοῦ [illegible], τὸν Γεώργιον [illegible] ἡγούμενον τῆς [illegible], καὶ τὸν Ἀπόστολον [illegible] ἐκ [illegible]. Τούτους [illegible] εἰς Χίον, ἐνέβαλον εἰς τὴν φυλακήν, καὶ [illegible] [illegible] [illegible] τὴν [illegible] [illegible]. Καίτοι δὲ ὑπέσχοντο, [illegible] [illegible], ἐν τούτοις [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] τοὺς [illegible] [illegible] [illegible] τὸν [illegible]. [illegible] [illegible] εἰς [illegible] (15 Μαΐου 1908) αἱ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ἡ [illegible] [illegible] [illegible] αὐτοῖς — ἡ [illegible] ἵδρυσις [illegible] ἐν [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. — Ἀλλ' οἱ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] τὴν [illegible]

~~Δι~~ Ἀφ' ἑτέρου ἤρχισε [illegible] [illegible] διὰ τὴν ἵδρυσιν [illegible] [illegible] [illegible], καὶ [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] καὶ [illegible] τὴν [illegible] [illegible] [illegible].

~~[illegible]~~ κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 1907 οἱ Δημογέροντες τῆς [illegible] εἶχον ~~ἀποστείλει~~ εἰς Κων/πολιν ὡς ἀντιπρόσωπον τὸν [illegible] ἡγούμενον τῆς ἐν αὐτῇ Μονῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, [illegible] Μουζάκην, ὅπως [illegible] [illegible] [illegible] κυβερνήσει. Τὸ ὅλον [illegible] [illegible] αὐτοῖ καὶ ἡ Α. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἰωακεὶμ ὁ Γ'.

Ἐφρόντισε δὲ [illegible] ὡς ἀντιπρόσωπον [illegible] ~~τ~~ ἐν Κων/πόλει τὸν [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] — ἄνδρα [illegible] καὶ πολύπειρον περὶ τὰ [illegible], [illegible] δὲ σύμβουλον τῶν Πατριαρχείων Ἱεροσολύμων (δὶς) καὶ τῆς Ἀντιοχείας, Ἀλεξάνδρεια.

Κεφάλαιον Ζον

Ἡ ἐπανάστασις τῶν Νεοτούρκων καὶ ἡ ἀνακήρυξις τοῦ Συντάγματος τὴν 11/24 Ἰουλίου 1908

Ἀρχομένου τοῦ κ' αἰῶνος πολλὰ γεγονότα ἐν Εὐρώπῃ συνετέλεσαν ὥστε νὰ ἀλλοιωθῇ ἡ ἐν αὐτῇ πολιτικὴ στάσις. Τὸ Ἀνατολικὸν ζήτημα, ἤτοι ἡ παραμονὴ τῆς Τουρκίας ἐπὶ ἢ ἔξωσις αὐτῆς ἐκ τῆς Εὐρώπης φαίνεται ὅτι ἀπασχολεῖ καὶ πάλιν [illegible] τῶν Δυνάμεων.

Ἐν Τουρκίᾳ ἡ κατάστασις κατέστη ἀφόρητος, ὡς ἐκ τοῦ ~~[illegible]~~ ἀπολυταρχικοῦ συστήματος τοῦ Σουλτάνου Ἀβδοὺλ Χαμίτ.

Οἱ διαφωτισμένοι, οἵτινες ἀντέκειντο εἰς τὸ σύστημα τῆς [illegible] Αὐτοκρατορίας, ἐδιώκοντο [illegible], ὡς αὐτοὶ διεπίστωσαν καὶ [illegible], καθ' αὐτῶν ἐκ Μωαμεθανῶν ἐξαιρουμένων —

Αὐτοὶ οἱ Τοῦρκοι ἐθεώρουν πάντοτε τοὺς Χριστιανοὺς κατωτέρους αὐτῶν, διότι οὗτοι εἶχον ὡς προστάτας τὸν κλῆρον (ἱερεῖς, ἐπισκόπους, πατριάρχας), τέλος δὲ τὰς χριστιανικὰς Δυνάμεις τῆς Εὐρώπης· ἐνῶ οἱ Τοῦρκοι ἦσαν ἔθνικα [illegible] μέχρι τοῦ μεγάλου Βεζύρου τοῦ Σουλτάνου.

Ἡ κατάστασις ἐν Τουρκίᾳ τυραννία, καὶ ἄφθονος [illegible] ξένων τοῦ κράτους ἤγαγεν εἰς τὴν ἐπανάστασιν τῶν Νεοτούρκων τὸ 1908 πρὸς ἀνακήρυξιν τοῦ Συντάγματος τοῦ 1876. Ἀπὸ τοῦτο ὡς φαίνεται πρὸς ἐξαπάτησιν τῆς Εὐρώπης καὶ [illegible] τῆς Τουρκίας.

Τὸ [illegible] ὁ [illegible] ἐχθρὸς τῶν Χριστιανῶν [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]. Ἀπεστάλη καὶ ἡ [illegible] Νεοτούρκων περὶ συναδελφώσεως μεταξὺ τῶν διαφόρων λαῶν τῆς Τουρκίας, καὶ [illegible] αὐτῶν ἀνεξαρτήτως φυλῆς ~~[illegible]~~ γλώσσης ἢ θρησκείας! Διὰ τῶν [illegible] ἐπίσης [illegible] φανατισμένοι, οἵτινες καὶ [illegible] διὰ διαφόρων μέσων.

μεταξὺ τῶν [illegible] ὑπὸ τοῦ Τουρκικοῦ Συντάγματος ὅπερ καὶ [illegible] ἐπὶ τῆς [illegible] [illegible], [illegible] καὶ τὰ [illegible] καὶ τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀγαθὴν προαίρεσιν. Διὸ καὶ [illegible] ἐπιτράχθη τὸ Σύνθημα [illegible] ἄνδρες τῶν Ἀθηνῶν, ὡς ὁ πανελληνίου φήμης ἀνὴρ Κωνσταντῖνος Παπαμιχαλόπουλος (βουλευτὴς Ἐπιδαύρου-Λιμηρᾶς), ὁ Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Παῦλος Καρολίδης ([illegible] βουλευτὴς εἰς τὴν Τουρκικὴν Βουλήν), ὁ Τοῦρκος Μουφτῆς τῆς Λαρίσσης, καὶ ἄλλοι ἐξέδραμον εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἵνα χαιρετίσωσι τοὺς φιλελευθέρους Νεοτούρκους, ἑλληνο-τουρκικὴν ~~συνεργασίαν~~ [illegible] [illegible]! Καὶ ἔλεγον μὴ φανατισμοὺς [illegible] [illegible] δεξιώσεις παρὰ τῶν Νεοτούρκων χαρὰ καὶ [illegible] [illegible] εἰς [illegible]

Μόνον δὲ ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἰωακεὶμ ὁ Γ΄ [illegible] [illegible] τῆς γενικῆς εὐφορίας, ἀλλὰ βαθύτερον γνώστης τῶν Νεοτούρκων, οὐχ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Βουλευτικαὶ ἐκλογαὶ ἐν Τουρκίᾳ.

Οἱ Νεότουρκοι [illegible] [illegible] ἵνα [illegible] τὸ [illegible] πρόγραμμα. Διὸ εἰς [illegible] ἐψηφίσθησαν βουλευτικῶν ἐκλογῶν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐθεώρουν τοὺς χριστιανοὺς [illegible] ἐν τῇ [illegible], πολλοὶ [illegible] [illegible] [illegible] βουλευταὶ ἢ Τοῦρκοι, ἢ [illegible] τοῖς Βουλγάροις [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] Αἵμου, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Τοῦρκοι [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] τὰ ἐκπαιδευτήρια, ~~τὰ~~ Δημογεροντεῖα καὶ Ἀναγνωστήρια. Κατόπιν οἱ Νεότουρκοι ὑπεχώρησαν· ἀπέσπασαν δὲ μόνον τὰ Μοσχονήσια ἀπὸ τὴν Λέσβον, καὶ προσήρτησαν αὐτὰ εἰς τὴν Διοίκησιν τῶν Κυδωνιῶν (Ἀϊβαλί).

Οἱ δὲ Δωδεκανήσιοι ἀπέσχον ἀπο τελείως καὶ τῶν Βουλευτικῶν ἐκλογῶν. Πρώτη δὲ ἡ Δημογεροντία Καλύμνου ἔγραψε πρὸς τὰς λοιπὰς νήσους τὰ δέοντα περὶ τούτου (Ἰούλιος τοῦ 1908). Αἱ τῆς Ἰκαρίας ἀπήντησαν ὅτι [illegible] σκεφθῶσιν, ἐὰν συμφέρῃ νὰ ἐκλέξωσι Βουλευτάς, καὶ πρὸς τοῦτο ἐζήτησε νὰ συνέλθωσι πληρεξούσιοι τῆς Δωδεκανήσου εἰς μίαν νῆσον. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ Διοίκησις τῆς Ἰκαρίας ἐσφάλισεν, αἱ Δημογεροντίαι ἀπήντησαν (23. 8βρίου) ὅτι ὁ λαὸς ἀποδέχεται μὲν τὸ Σύνταγμα, ἀλλ' ἀδιάφορον τὸ νὰ ἐκλέξῃ Βουλευτάς, τότε δὲ προβῶσιν, ὅταν ἀναγνωρισθῇ ἡ Δωδεκανήσου ἰδία αὐτονομία [illegible] –

Ἐπὶ δὲ τὴν Δημογεροντίαν Καλύμνου, ἡ ὁποία πρὸς τὰς ἄλλας ἀπέστειλε διὰ προφορικῆς συνεννοήσεως καὶ τὰς ἐκ τῶν προκρίτων αὐτῆς ὁ κ. Ὀλυμπίτης, αἱ τῆς Καλύμνου ἔγραψαν τοὺς γενναιότερον καὶ περὶ τῶν προνομιῶν, ὡς καὶ περὶ τῆς ἀποστολῆς πρὸς τὰ [illegible] τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τὸ ὁποῖον τὸν συνέδεσμον καὶ τὸν κληρονομιῶν Μητρώου ἐμφαίνοντος τὴν ἐκκλησιαστικὴν κηδεμοσύνην +

Οἱ Ἰκάριοι δὲ ἐν γένει οἱ Δωδεκανήσιοι, ἀπεκλήθησαν προσπάθειαν νὰ διεξάγωσι τοὺς Διοικητικοὺς αὐτῶν Συμβούλους εἰς τὰ κέντρα τῶν Ἀνατολικῶν Διοικήσεων (Χίου ἢ Ρόδου) πρὸς [illegible] μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, τὸ ὁποῖον θὰ συνήρχετο εἰς Ρόδον, διότι δὲ ἐφρόνουν ὅτι τὸ τοιοῦτον ἀντίκειται εἰς τὰ προνόμια, καθ' ἃ ἑκάστη νῆσος ἐξελέγετο [redacted] ἄλλοτε, ἦτο μόνιμον ἀντιπρόσωπον εἰς Ρόδον.

+ εἰς τὴν σύσκεψιν τῶν ἄνω ἀπεσταλμένων μετέσχον καὶ ὁ [illegible], ἐκπροσωπηθεὶς τότε τὸ πρῶτον ἡ Ἰκαρία.

Αλλ' οι Νεότουρκοι ήρξαν φροντίζοντες περί του δικαστηρίου, ήρξαντο επιβάλλοντες φόρους και δη εμμέσους δια κατασκευάσεων εις φυλακίσεις των κατοίκων.

Επί σκοπόν διέλυσαν όπως τα κοινά της διοικήσεως και στρατολογικού κανόνος. Ένεκα καταφρόνησης βίαιας η θέσις των Δημογεροντιών κατέστη μάλλον δυσχερής, διότι προς τούτοις εν-σοις δε επήρχετο και ο εκπατρισμός των νέων, και ούτω δε έχασαν το στήριγμα των οικογενειών αυτών.

Άλλο πλήγμα ήτο η εκτόπισις της Ελληνικής γλώσσης εν τοις δικαστηρίοις, και η επιβολή της Τουρκικής.

Εις την θέσιν ήλθεν ως πρόεδρος του Δικαστηρίου Τούρκος τις Νετζίπ, αγνοών εντελώς την Ελληνικήν. Ούτος ήτο δια τούτο πρόεδρος, και τότε μόνος έγινεν διερμηνεύς ο γραμματεύς.

Τούτον ηπείλησαν μεν αι Δημογεροντίαι της νήσου και έπεισαν την μετάθεσίν του, αλλ' η Τουρκική γλώσσα παρέμεινεν επίσημος εν τω Δικαστηρίω.

Μάλιστα δε αι Δημογεροντίαι έγραψαν προς τα Υπουργεία και τον νέον πρόεδρον του Δικαστηρίου (19.2.1909) όπως επαναφέρη την προ επτά μηνών καταργηθείσαν Ελληνικήν γλώσσαν.

Εις αίτησιν ταύτην ανέθεσαν στενότερον και τα Δικαστήρια· αλλ' ουδέν κατώρθωσαν. Μόνον ήλθεν ως πρόεδρος Αγρινιώτης τις, γνωρίζων και την Ελληνικήν — το ζήτημα της Ελληνικής γλώσσης δε εμφανίσθη εις στενόν κύκλον, ότι δηλ. έτερον—

Αλλ' οι Δωδεκανήσιοι έμειναν χωρίς συντηρήσεων. Ούτω κατά Μάρτιον του 1909 η Υψηλή Πύλη ανήγγειλε τηλεγραφικώς εις τον Νομάρχην Αιγαίου, ότι τα προνόμια της Δωδεκανήσου καταργούνται, και ότι αύται θέλουσι ούτω διοικηθήναι ως αι λοιπαί χώραι του κράτους. Προέβαλλον δε ως δικαιολογίαν το Σύνταγμα, το οποίον παρείχε δήθεν ισοπολιτείαν. Τα έγγραφα εν Τουρκική συνετάσσοντο. Οι Νεότουρκοι εδείκνυον ἀνάρμοστοι καὶ ἀδιάκριτοι, ἀναιδεῖς ~~[illegible]~~ ἀνάρχικοι καὶ αὐθαίρετοι· ἐτήρουν δὲ [illegible] στάσιν κατὰ [illegible] ἰδίᾳ κατὰ τὰς ἀρχάς, ὡς ἦν τοῦ Κομι[illegible] [illegible].

Ἐπὶ τούτων ἐπῆλθεν ἐν Ἑλλάδι ἡ ἐπανάστασις τῶν Ἀξιωματικῶν (14-15 Αὐγούστου 1909), καὶ πολιτικὴ μεταβολή. Τοιαύτη ἡ ἐν Τουρκίᾳ, διὰ τὴν [illegible] τοῦ Χουριέτ, ἡ τῶν [illegible] τοῦ [illegible] οἱ Νεότουρκοι [illegible] τὰς αἰτήσεις καὶ τοὺς διωγμοὺς κατὰ τῶν Χριστιανῶν ἢ [illegible] τῶν πατριαρχείων. Ὁ πατριάρχης Ἰωακεὶμ ὁ Γ΄ ὕψωσεν ἐπὶ τῆς [illegible] πύλης τῶν πατριαρχείων, ἀφ' ἧς ἀπηγχονίσθη τῷ 1821 ὁ πατριάρχης Γρηγόριος ὁ Ε΄, τὸν δικέφαλον Βυζαντινὸν ἀετόν, ὡς ἔνδειξιν [illegible] καὶ ἀποκαταστάσεως τῶν ἐθνικῶν δικαίων ἐπὶ τὸ [illegible]

Οἱ Νεότουρκοι ἐκμανέντες ἐπὶ τούτῳ διέταξαν ἀμέσως τὴν ἀπὸ τῆς πύλης τῶν πατριαρχείων ἀφαίρεσιν τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν συμβόλου.

Ἀρχομένου Σεπτεμβρίου τοῦ 1909, συγχρόνως πρὸς τὴν ἔναρξιν τῆς ἐν Ἀθήναις Βουλῆς ἤρξατο νὰ συνέρχηται καὶ ἐν τοῖς πατριαρχείοις ἐθνοθρησκευτικὴ συνέλευσις. Ταύτην κατηγόρησαν οἱ Νεότουρκοι, καταγγέλλοντες τὰ πατριαρχεῖα, [illegible] ξένων ἀντιπροσώπων. Καὶ [illegible] κινδύνευσιν τῶν πατριαρχείων.

[illegible] ἤρχισεν ἡ σφοδροτέρα [illegible], καὶ ἐκ τοῦ πλήθους τούτων ἐξελέχθησαν [illegible] τὰς [illegible] κατὰ τῶν πατριαρχείων. Κατήργησαν δὲ ἢ [illegible] τοῦ Μωάμεθ τοῦ Πορθητοῦ δοθέντα διὰ τῶν προνομίων, τὰ ὁποῖα παρεχώρησεν εἰς τὸν πατριάρχην Γεννάδιον Σχολάριον (1453), ἐδημιούργησε δῆθεν κράτος ἐν κράτει, τοῦ πατριάρχου ἀναγνωρισθέντος καὶ ὡς Ἐθνάρχου (Μιλλέτ-Μπασῆ).

[illegible] ταῦτα οἱ Νεότουρκοι [illegible]

-ρίσεις καὶ τὰ [illegible] τῶν φανατικῶν μετα-
δοξίας ἐμφανίσουν της, ἐξακολουθοῦσι
οἱ Τοῦρκοι καὶ οἱ Μωαμεθανοί,
οὐδ' ἐπαύσθησαν ποτὲ [illegible]
τῆς ἰδέας αὐτῶν ἀνωτερίας [illegible]
ἀνθρώπινα δόγματα.

ὁ Σουλτάνος Σελὶμ ὁ Αος (1512-20
ὁ ἐπονομασθεὶς Γιαβούζ = ὁ ὠμότατος)
ἀπεφάσισε νὰ ἐξολοθρεύσῃ τοὺς Χριστια-
νούς. Ἐν τούτοις, ὅτε [illegible] ἐκστρα-
τεύσας, ἐγένετο κύριος τῆς Συρίας, κατα-
λαβὼν τὴν Αἴγυπτον (1516-17) ~~χώρας~~
μέχρι τότε Μωαμεθανικάς, ἐν αἷς
ὑπῆρχον τὰ ἀρχαῖα πατριαρχεῖα Ἀλεξαν-
δρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων
ὡς καὶ τὴν Μονὴν τοῦ Σινᾶ. Ὁ Σουλτά-
νος δὲ [illegible] [illegible] τοὺς προσκυ-
νητὰς [illegible] [illegible] [illegible] ἐκ
τῶν [illegible] πατριαρχείων.
Τὸ τοιοῦτον ὑπῆρξε δι' ἀμφότερα τὰ μέ-
ρη [illegible], ἢ μᾶλλον διὰ τοὺς ὑπο-
δούλους ἡ [illegible] θρησκευτικῆς.

Αὐθαί [illegible] ἐξακολουθοῦσι τὴν [illegible]
[illegible] τῶν πατριαρχείων [illegible]
[illegible] [illegible] νὰ συλλαμβάνουν [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] τὰ [illegible] [illegible],
[illegible], [illegible] οἱ ἴδιοι [illegible].

Τὰ προνόμια τοῦ [illegible]
καὶ ἡ ἀποστολὴ [illegible]
τῆς Κωνσταντινουπόλεως

Ἐκτὸς τοῦ [illegible] ὅσα [illegible] προ-
νόμια τοῦ [illegible], συνήθως ἐν
[illegible], [illegible], καὶ [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] τῆς Κων-
σταντινουπόλεως. [illegible] [illegible]
ὁ Μιχαὴλ. [illegible] [illegible], καὶ
ὁ Μιχαὴλ Ν. [illegible] [illegible].
Πρὸς συμπλήρωσιν [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] καὶ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] 30 [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

οἱ πρωταγωνισταὶ [illegible] μεταβάντες εἰς Κωνσταντινούπολιν ὑπέβαλον ὑπόμνημα εἰς τὴν ὑψηλὴν πύλην ~~ὑπὲρ~~ τοῦ καθεστῶτος τῶν [illegible] τὴν 1 Νοεμβρίου 1909+ — Σύγχρονα δὲ ἐκοινοποίησαν μετὰ τῶν [illegible] γ' ἐκ τῶν [illegible] τῶν Μεγάλων Δυνάμεων [illegible] τὴν [illegible]. Οἱ [illegible] [illegible] [illegible], ἀλλ' [illegible] ἤρξατο [illegible]. [illegible] δὲ μόνον εἰς τοὺς πρωταγωνιστὰς [illegible] θόρυβος, καὶ [illegible] [illegible] εἰς [illegible] τοῦ [illegible] καὶ [illegible] Δυνάμεις.

Τοῦ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

+ ὑπόμνημα
περὶ [illegible]
τοῦ καθεστῶτος τῆς 12 [illegible] [illegible]
εἰς τὴν Σεβ. ὑποβληθὲν
[illegible] κυβέρνησιν
ὑπὸ τῶν πρωταγωνιστῶν αὐτοῦ
Μιχ. [illegible] καὶ Μιχ. [illegible]
ἐν Κωνσταντινουπόλει
1909.

οἱ [illegible], διότι [illegible] ἤθελον [illegible] ἐν τῷ [illegible], ὑποχωρήσαντες [illegible] [illegible] ὅτι: Ἀρχαῖος ὁ λόγος [illegible] εἰς τὸ Αἰγαῖον· καὶ οὕτω αἱ [illegible] [illegible] ἐν τῷ [illegible] κόσμῳ, [illegible] εἰς τὸ [illegible] αὐτοῦ.

Τέλος μετὰ πολλὰς καὶ μακρὰς διαπραγματεύσεις μετὰ τῶν τουρκικῶν ὑπουργῶν, οἵτινες ἐδείκνυντο [illegible] [illegible] [illegible], οἱ πρωταγωνισταὶ οἱ [illegible] ἔχοντες καὶ τὰς [illegible] τῶν πρεσβευτῶν τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, καὶ [illegible] τοῦ τῆς Μεγάλης Βρεττανίας, ἐπέτυχον ὥστε, [illegible] [illegible], κατὰ τὰ [illegible] [illegible] τὸ καθεστὼς ἐν τῷ [illegible]. Πρὸς δὲ καὶ ὅτι [illegible] [illegible] θὰ [illegible] εἰς αὐτὴν τὰ [illegible] τὸ [illegible] τῶν προνομίων [illegible].

Ἡ περὶ [illegible] [illegible] [illegible] καὶ [illegible] [illegible] [illegible] εἰς τοὺς πρωταγωνιστὰς κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1910 [illegible], [illegible] [illegible]. Οὕτω [illegible], [illegible] [illegible] (27) ἀφῆκε τὴν [illegible], [illegible] τοῦ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ἐκ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐπιθεωρητοῦ τοῦ νομοῦ Κιαμήλ-Ἐφένδη, τοῦ ἀστυνομικοῦ ἐπιθεωρητοῦ τοῦ νομοῦ Χαρατζιάν-Ἐφένδη.

Ἡ ἐξεταστικὴ αὕτη ἐπιτροπεία ἀπηύθυνε τὰ ἑξῆς διάφορα ἐρωτήματα πρὸς τὰς Δημογεροντίας [illegible]
τὴν 7ην [illegible] 1910.

-1ον) Ποῖα εἶναι τὰ καθήκοντα τῆς Δημογεροντίας καὶ ποῦ βασίζονται;

Ἀπάντησις —. Τὰ καθήκοντα τῆς Δημογεροντίας εἶναι. α) ἐπέχει πάντα χρέη Δημαρχίας. β) ἐπιβλέπει καὶ προστατεύει διὰ τὰ συμφέροντα τῶν ὀρφανῶν τῆς κοινότητος, ἐπέχουσα χρέη εἰρηνοδικείου, ἐπιβλέπει καὶ [illegible] τὴν ἀσφάλειαν, καὶ ἐν γένει περὶ τῆς εὐνομίας τῆς νήσου. Περὶ κατασκευῆς ἢ συντηρήσεως ἀποβαθρῶν, καθὼς ἐν γένει τῶν δημοσίων ἔργων.
Ἡ Δημογεροντία φροντίζει περὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν κατοίκων, πρὸς τοῦτο δὲ

ἔχει ἱδρύσει καὶ συντηρεῖ σχολεῖα, ἅτινα αὐτὴ διοικεῖ, καθὼς καὶ τὰς Ἐκκλησίας καὶ λοιπὰ θρησκευτικὰ καὶ φιλανθρωπικὰ καταστήματα. Φροντίζει περὶ τῆς δημοσίας ὑγιείας, καὶ ἐν γένει περὶ τῶν γενικῶν τοπικῶν ἀναγκῶν. Ἐπιβάλλει καὶ εἰσπράττει τοὺς διαφόρους φόρους καὶ τέλη, ἅτινα οἱ κάτοικοι ψηφίζουσι πρὸς κάλυψιν τῶν δαπανῶν, τὰς ὁποίας οἱ ἴδιοι ἐπιβάλλουσι τῇ Δημογεροντίᾳ ἵνα ἐκτελῇ. Διαχειρίζεται [illegible] καὶ διανέμει τὸν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐπιβαλλόμενον κατ' ἀποκοπὴν φόρον κ.τ.λ. Βασίζονται δὲ τὰ καθήκοντα ἢ δικαιώματά της [illegible] ἅτινα ἴσχυον ἀπὸ ἀμνημονεύτων χρόνων, ἅπερ ἀνέκαθεν ἀνεγνώρισεν, ἐσεβάσθη καὶ ἐπεκύρωσεν ἡ Σεβαστὴ Αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις διὰ διαφόρων φιρμανίων, καὶ διὰ τοῦ φιρμανίου τοῦ 1251 (1835) [illegible] καὶ [illegible], μετὰ τῶν [illegible] μέχρι τὴν Ρόδον, τὴν 5 Νοεμβρίου 1840, ὡς καὶ κανονισμοῦ, τὸν ὁποῖον ἐψήφισαν οἱ ἴδιοι κάτοικοι διὰ τῶν ἀντιπροσώπων των, καὶ οἵτινες ἐφαρμόζονται [illegible] ἀπὸ [illegible] ἐτῶν.

ἀναγνωριζόμενοι ὑπὸ τῶν κατοίκων καὶ ὑπὸ τῆς κυβερνητικῆς Ἀρχῆς.

2ον) Πόσος ὁ κατ' ἀποκοπὴν ἐτήσιος φόρος ὁ πληρωνόμενος εἰς τὸν Μάλ-Μουδήρην (οἰκονομικὸν ἔφορον)

— ὁ ἀποκεκομμένος ἐτήσιος φόρος, πληρωνόμενος εἰς τὸν οἰκονομικὸν ἔφορον εἶναι γρόσια εἴκοσι ἓξ χιλιάδες πεντακόσια τριάκοντα (26,530).

3ον) Κατὰ τὰ ἐφορικὰ τῆς νήσου πόσα εἶναι τὰ εἰσοδήματα;

Ἡ μεγάλη φιλοπονία τῶν κατοίκων κατώρθωσεν ὥστε νὰ ὑπάρχῃ εἰσόδημα ἐκ διαφόρων προϊόντων περὶ τὰς τριάκ. χιλ. γρόσια, ὅπερ ὅμως ἐὰν ὑπολογισθῶσιν οἱ κόποι καὶ τὰ ἔξοδα τῆς καλλιεργείας, ὡς ἐκ τοῦ ξηροῦ καὶ ἀγόνου ἐδάφους, ἐξοδεύονται κατὰ τοὺς μετριωτέρους ὑπολογισμοὺς τέσσαρες χιλιάδες γρόσια διὰ τὴν παραγωγὴν τούτων, καὶ ἑπομένως τοῦτο καθαυτὰ πραγματικὸν ἔξοδον καὶ οὐχὶ εἰσόδημα, ὅπερ μετὰ τῶν ἄλλων ἐξόδων τῆς συντηρήσεως τῶν κατοίκων,

καλύπτεται ἐκ τῶν χρημάτων, ἅτινα ἀποστέλλουσιν ἐνταῦθα οἱ ἐν Ἀμερικῇ μετανάσται, ἐργάται ἀποτελοῦντες αὐτοὶ καὶ μόνοι τὸ μοναδικὸν εἰσόδημα καὶ πόρον ζωῆς τοῦ τόπου.

4ον) Εἰσπράττεται προσωπικὸς φόρος Βεργί παρὰ τῶν κατοίκων, καὶ πόσος ὁ φόρος οὗτος ἐπεβλήθη; οἱ κάτοικοι εἰς πόσας τάξεις διαιροῦνται, καὶ ἀπὸ κάθε τάξιν, πόσος φόρος εἰσπράττεται;

— Φόρος ἕτερος, ἐκτὸς τοῦ ἄνω κατ' ἀποκοπὴν σημειωθέντος βασιλικοῦ, οὔτε ἐπεβλήθη οὔτε εἰσεπράχθη· οἱ δὲ κάτοικοι δὲν εἶναι διῃρημένοι εἰς τάξεις.

5ον) Διὰ τὴν εἰσαγωγὴν καὶ ἐξαγωγὴν πληρώνεται κανὲν εἶδος τέλους, καὶ αὐτὸ τὸ τέλος ποῦ βασιζόμενον ἐτέθη ἢ πῶς εἰσπράττεται;

— Πρὸς κάλυψιν τῶν ἐν τῇ πρώτῃ παραγράφῳ σημειωθέντων καθηκόντων καὶ ὑποχρεώσεων τῆς Δημογεροντίας, ἐπιβάλλεται φόρος ἐκ τῶν εἰσαγομένων καὶ ἐξαγομένων ἐμπορευμάτων καὶ προϊόντων, ἐφ' ὧν πληρώνεται τέλος $1\frac{75}{100}$ %, τὸ ὁποῖον οἱ κάτοικοι τῆς νήσου διὰ παρ' ἐξουσίαν των πρὸς τοῦτο ἐπιτροπὴ νὰ ψηφίζουσιν ἵνα συντηρῶνται τὰ ἄνω ἔξοδα ἅπαντα ἐπιβαρύνουσι τὴν Δημογεροντίαν, στηριζόμενοι εἰς τὸ δικαίωμα τὸ ὁποῖον ἔχουσι νὰ φορολογῶσιν αὐτοί ἐθελοντῶς, καθόσον αὐτοί καταναλίσκουσι τὰ εἰσαγόμενα, καὶ αὐτοί εἶναι οἱ παραγωγεῖς τῶν ἐξαγομένων, τὰ λοιπὰ δὲ τέλη πληρώνονται διὰ διπλοπρασίας, καὶ ἡ Δημογεροντία επιπρόσθετα ταῦτα διὰ τῶν μισθωτῶν, διὰ δὲ συνδρομῆς πρὸς τοῦτο καὶ τῆς Σεβ. Κυβερνήσεως, ἵνα τὰ ἄνω προσδεδηλωμένα ἔργα προάγωνται. Εἰς τὰ ἐνοίκια ταῦτα δέον νὰ συμπεριληφθῶσι καὶ ἐκεῖνα τὰ ἐλάχιστα γρόσια (σελ. 130) ἅπαντα καθ' ἕκαστα ἐχώρησε τῇ Δημογεροντίᾳ τὸ τελωνεῖον, διότι τὸ τελωνεῖον ἐπειδὴ ἐκέρδαινεν ὁ αὐτὸς φόρον ἀποκεκομμένον, συμπεριλαμβάνεται καὶ ὁ φόρος οὗτος, καθὼς καὶ ἄλλοτε οἱ Τοῦρκοι μέχρι τοῦ ἔτους 1869, εἰς τὸν ἀποκεκομμένον φόρον (Μακτοῦ).

ὅθεν ἡ Σεβ. Κυβέρνησις ἐνοικίασε τότε τὸ πρῶτον τελωνεῖον ἐτησίως, μετὰ αὐξήσεως προσθέσασα ὄχι τὰ ἐπιβαλλ. πρόσθετον φόρον, ἀλλ' ἵνα τὰ ἐνοίκια τὰ πραγματικῶς εἰς τοῦτον τόπον, ἀφαιρουμένων μόνον τῶν ἐξόδων τοῦ τελωνείου. Τὰ καθαρὰ δὲ ἔσοδα τοῦ τελωνείου τὸ πρῶτον ἔτος ἀνῆλθον εἰς γρόσια 130 χιλιάδας, καὶ ἔκτοτε τὸ τελωνεῖον μεταβάλλει μόνον κατ' ἔτος τὸ ποσόν, ἐνῷ ἔκτοτε τὰ ἐνοίκια τοῦ τελωνείου αὔξησαν, καὶ δέον κατὰ τὸ δίκαιον νὰ δίδωνται καὶ τὸ ποσὸν ἀναλόγως τῆς αὐξήσεως τῶν ἐσόδων, ἀνάλογον ποσόν. Ὅτι δὲ τὰ περὶ τοῦ τελωνείου οὕτως ἔχουσιν, ἐπιβεβαιοῦται ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν προσκυνητῶν φιρμανίων, καὶ ἐκ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους τῆς 15 Φεβρουαρίου ἔτους 1292. Ἐλπίζομεν δὲ ὅτι ἡ Κυβέρνησις θέλει ἀποδώσει ἡμῖν τὸ δίκαιον, ὅπερ μεγάλως θέλει συντελέσει εἰς τὴν προαγωγὴν τῶν διαληφθησομένων τῇ Δημογεροντίᾳ προσδεδηλωμένων ἔργων, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς πτωχείας τῆς νήσου καὶ τῶν δεινοπαθημάτων αὐτῶν.

6ον) Διά τήν εἰσαγωγήν τοῦ καπνοῦ ἀπαιτεῖται κανέν τέλος, καί πῶς ὀνομάζεται αὐτό τό τέλος;

— ὁ τόπος, ὡς πρός τόν καπνόν παράγει τόσον ὅσος ἐπαρκεῖ διά τάς ἀνάγκας αὐτοῦ, ἐπομένως οὐδέποτε παρουσιάσθη περίστασις τῆς εἰσαγωγῆς καί ἐξαγωγῆς τοῦ ἐν λόγῳ εἴδους, ἐπομένως οὔτε ἡ περίστασις τῆς ἐπιβολῆς οἱουδήποτε τέλους.

7ον) ἐκτός τούτων ὁποῖον ἄλλου εἴδους τέλη πληρώνουσιν οἱ ἄνθρωποι;

— ἐκτός τῶν ἄνω πληρώνουσιν εἰς τήν Δημογεροντίαν δεκαέξ (16) γρόσια ἕκαστος πρός συντήρησιν καί καλλωπισμόν ὁδῶν, καί ὅσοι ἔχουσι ζῶα πληρώνουσι δύο (2) γρόσια δι' ἕκαστον πρόβατον. κ.τ.λ. χάριν ἐξοικονομήσεως τῶν σχολικῶν δαπανῶν.

8ον) ὁ φόρος εἰς κάθε ἔτος τό εἰσόδημα πόσον ἀναλογεῖ;

— Τόν βασιλικόν φόρον, τόν [illegible] (Μαλτού

τόν ἔχομεν διανείμει ἀναλόγως τῆς ἀκινήτου ἰδιοκτησίας ἑκάστου, καθ' ὅσον τά εἰσοδήματα τῶν κατοίκων, ὡς ἐκ τοῦ μεταλλευτικοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῶν, εἶναι ἀβέβαια καί ἄστατα.

9ον) Διά τάς πωλήσεις, καί ἐν γένει διά τάς ἀγοραπωλήσεις τῶν κτημάτων, ὁποῖον εἶδος τέλη ἐπιβάλλονται, καί ἐπί πόσον ἀναλόγως ἐπιβάλλονται;

— Διά τάς πωλήσεις καί γραπτά ἐν τῇ Δημογεροντίᾳ συντασσόμενα, ἐπιβάλλεται καί πληρώνουν ἓν μετζίτιον (1)

10ον) τά τοιούτου εἴδους ἔγγραφα [illegible] χαρτοσημαίνονται;

— Τά ἀνωτέρω ἔγγραφα ἀπό τῆς ἐποχῆς τοῦ 1890 χαρτοσημαίνονται, ὅτε ἐτέθη τοῦτο τό δικαστήριον, τό ὁποῖον ἐπέβαλε πρόστιμον εἰς τούς ἰδιώτας, ὁσάκις παρουσίαζον τοιαῦτα ἔγγραφα ἄνευ χαρτοσήμου.

11ον) τί εἶδος ὑπηρεσίας ἔχει ἀναλάβει ἡ Δημογεροντία;

— Ἡ Δημογεροντία, ἐκτός τῶν ἐν τῇ πρώτῃ

παραγράφῳ σημειωθέντων, ὑπάρχει Διοικητικὴ ἐπιτροπὴ ἀναλογική, κανονίζει τὰς ἐκτάκτους καὶ διαφόρους κυβερνητικὰς δαπάνας, καὶ φροντίζει περὶ τῆς ἐφαρμογῆς των. Εἰδοποιεῖ τὸν Γεν. Κυβερνήτην περὶ τῶν διαφόρων ἀναγκῶν τοῦ τόπου, ἐπικαλουμένη τὴν ἀντίληψίν της. Λαμβάνει τὰ ἀναγκαῖα μέτρα, μεριμνᾷ φροντίδα διὰ τὴν προστασίαν τῆς γεωργίας τῆς κτηνοτροφίας κ.τ.λ. Εἰσπράττει καὶ καταθέτει εἰς τὸ κυβερνητικὸν ταμεῖον τὸν ἀναλογούμενον φόρον, καὶ εἰς πᾶσαν περίστασιν ἀντιπροσωπεύουσα τὸν τόπον, ἔχουσα ἀμέριστον πάντοτε τὴν κυβερνητικὴν ἀρωγήν.

12ον Πόσα δημόσια ἔργα ἔγιναν ἕως τώρα, καὶ διὰ τὴν συντήρησιν αὐτῶν πόσα ἔξοδα ἔχουσιν ὁρισθῆ;

— Ἐν ὅλῃ τῇ νήσῳ μέχρι τοῦδε ἱδρύθησαν -29- σχολεῖα ἤτοι τρία Ἀστικὰ σχολεῖα

πλήρη καὶ 26 δημοτικὰ σχολεῖα, τῶν κτιρίων τῶν ὁποίων ἡ κατασκευὴ ἐστοίχισε περὶ τὰς τεσσάρας χιλ. γροσ. γρ. (4,000). 64 ἐκκλησίαι διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν ὁποίων ἐδαπανήθησαν περὶ τὰς δεκαπέντε χιλ. γροσ. γρ. (15,000). Τὸ μέγαρον διοικητικὸν στοιχίσαν περὶ τὰς τρεῖς χιλιάδας γρόσια γρ. (3,000), ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐγκατεστάθησαν πᾶσαι αἱ κυβερνητικαὶ ἀρχαὶ τοῦ τόπου· περὶ τὰ πεντήκοντα (50) χιλιόμετρα ὁδῶν, καὶ πολλαὶ γέφυραι, ὧν ἡ κατασκευὴ ἐστοίχισε περὶ τὰς ὀκτὼ χιλιάδας γροσ. (8,000). Τὸ ὑγειονομεῖον στοιχίσαν ἑκατὸν γρόσια (100), πολλαὶ ἀποβάθραι στοιχίσασαι περὶ τὰ δύο χιλ. γροσ. (2,000). Καὶ τὰ μὲν σχολεῖα συντηροῦνται διὰ τοῦ τέλους, ὅπερ οἱ κάτοικοι ἔχουσιν ἐπιβάλει εἰς τὰ εἰσαγόμενα ἐμπορεύματα, καὶ εἰς τὰ ἐξαγόμενα προϊόντα, καὶ ὅπερ εἶναι γρόσια 1 75/100 %. Τὸ δὲ σύμπλεγμα τῶν ὁδῶν, καὶ ἡ συντήρησις αὐτῶν, ὡς καὶ τῶν γεφυρῶν καὶ τῶν ἀποβαθρῶν ἐκ τοῦ ποσοῦ τῆς ὁδοποιίας φόρου, εἰσπραττομένου ἐτησίως κατ' ἄτομον ἐκ ποσοῦ δὲ δεκαὲξ (16) γροσίων, ἀνὰ ἄρρενας ἀπαραιτήτου διὰ τὴν συντήρησίν των, καὶ τὴν ἀνα-γὴν συμπλήρωσίν των, χορηγουμένου ὑπὸ τῆς τοῦ σχολικοῦ συμβουλίου τῶν κοινοτήτων, τοῦ ἀρχαίου αὐτῆς συνοικισμοῦ, ὅστις ἀπειλούμενος καθ' ὅλην τὴν νῆσον, τῶν ἐπαρχιακῶν τοῦ ἐδάφους, ἀλλὰ ἀπὸ κατόπιν τὰ ἐν χώρᾳ ἔργα ὑποχρεώσεως, ἐὰν μὴ ἀδύνατον τὴν κανονικὴν περίθαλψιν ἢ διατήρησιν αὐτῶν, διὰ τὴν ἐπαρκῆ ἐξοδεύει ἡ Δημογεροντία ὅσα ἐπιτρέπει ἐκ τῶν ὁρισμένων κατ' ἔτος 16 γροσίων, ἀλλὰ συνηθέστερον ψηφίζουσι, καὶ ὅσα εἶναι δυνατὸν νὰ διαθέσῃ ἐκ τῶν ἄλλων προσόδων, καθόσον ἡ ἐπὶ Ἀμερικὴ μελαγχολικὴ τῶν κοινοτήτων καθιστᾷ τὰς ἄνω προσόδους ἀνεπαρκεῖς, καὶ τὴν συντήρησιν τῶν ἄνω ἔργων προβληματικήν.

Πρὸς συντήρησιν τῶν 29 χωρίων ἔχουσιν ὁρισθῇ καὶ ἐξοδεύονται ἐτησίως, καθὼς καὶ διὰ μισθοὺς

διδασκάλων κ.τ.λ. χίλια τετρακόσια γρόσια (1400)· τοῦτο δὲ καὶ ὅλον διότι ἕνεκα τοῦ ἀρχαίου συνοικισμοῦ ὑφίσταται ἀνάγκη τῆς συντηρήσεως πολλῶν σχολείων σχολικῶν πρὸς τὸν σχηματισμόν.

Διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ λιθοστρωμένου ἀρχαίου ὡρίσθη ἐτησίως πεντήκοντα γρόσια (50).

Πάντα ταῦτα ἀφ' ὅτου τὰ διαχειρίζεται καὶ ἐπιβλέπει αὐτὰ τὸ κοινὸν κατορθοῦνται χάρις εἰς τὴν ἀδιάκοπον τῆς Δημογεροντίας ἐπίβλεψιν ὑπὲρ αὐτῶν τὴν ἐπιμελῆ κυβερνητικὴν ἀρωγὴν ——

Ἐν [illegible] τῇ 7ῃ Ἰουλίου 1910 ——

Μετὰ τὴν ὑποβολὴν τῆς ἐκθέσεως τῶν ἐπιτροπειῶν, περὶ τῶν προνομίων τῆς Δημογεροντίας, ἡ ὑψηλὴ Πύλη ἀπέσχεν ἐπί τινα χρόνον τῆς περαιτέρω ἐπεμβάσεως. Ὁ δὲ Μέγας Βεζύρης ἐπέστησε καὶ τὴν προσοχὴν τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν (Νοέμβριον τοῦ 1910) ἐπὶ τῶν καταπιεστικῶν μέτρων κατὰ τῶν κοινοτήτων, ἐξ ὧν ἐξήγοντο ἢ ἠδύναντο νὰ προκύψωσι μέγα σοβαρὰ πράγματα.

Ἀλλ᾽ οἱ Νεότουρκοι ὑπὸ φανατικοῦ πάθους κατεχόμενοι καὶ ὑπὸ μίσους τυφλούμενοι, εἰς οὐδὲν ἐλογίζοντο καὶ αὐτὴν τὴν Εὐρώπην, ἀπέβλεπον κατ᾽ εὐθεῖαν πρὸς τὸν σκοπόν, ἤτοι τὴν ἐκμηδένισιν παντὸς μὴ Τουρκικοῦ.

Οἱ Νεότουρκοι παρὰ τὰς ἀκτὰς τοῦ Βοσπόρου τὸ πρῶτον ὡς μεταρρυθμισταὶ καὶ ἐπιστηραὶ ψυχικαῖς δυστροφίαις ἀναφανέντες, καὶ εἶτα ἐπί τινα χρόνον ἐν τοῖς καλλιεργημένοις εὐρωπαϊκῶν τινων χωρῶν διαβιώσαντες, ὅθεν καὶ φιλελεύθεροι δῆθεν τὰ δόγματα προσέλαβον! πάντα κατὰ τῶν Ραγιάδων ἤτοι τῶν Χριστιανῶν ἐβυσσοδόμευον. Μετὰ δὲ τὴν μεταβολὴν τοῦ τουρκικοῦ πολιτεύματος, ὑψηλὰς θέσεις ἐν τῇ διοικήσει καὶ ἐν τῷ στρατεύματι καταλαβόντες, ἐπὶ καιροῦ εὑρίσκοντο ὅπως ἐφαρμόσωσι τὸ ὀλέθριον αὐτῶν πρόγραμμα ἄνευ οὐδενὸς οἴκτου καὶ ἐλέους!

ὁ θάνατός σου ζωή μου! Ἰδοὺ τὸ δόγμα τῶν Νεοτούρκων, οἵτινες φρυάττοντες, καὶ ὁσημέραι θρασύτεροι γινόμενοι, ἀκατάσχετοι καὶ μετὰ λύσσης ἐπετίθεντο κατὰ τῶν Χριστιανῶν, τοὺς ὁποίους, ἐὰν ἠδύναντο θὰ διεπέρων ταὐτοχρόνως ἐν στόματι ῥομφαίας — ὡς ἡ συνήθης αὐτῶν ἔκφρασις "Κιλίτς-ἰλέ = διὰ τοῦ ξίφους" ὡς πρὸς τοῦτο ὡμοίαζον πρὸς τὸν Ρωμαῖον Αὐτοκράτορα Καλιγούλαν (37-41 μ.Χ.) ὅστις ἐλυπεῖτο διότι ὁ Ρωμαϊκὸς λαὸς δὲν εἶχε μίαν ~~μόνην~~ κεφαλήν ὅπως ἀποκόψῃ ταύτην δι᾽ ἑνὸς καὶ μόνου πλήγματος!

Ὅτι δὲ τοιαῦται τῶν Νεοτούρκων αἱ προθέσεις, μαρτυροῦσι μοι [illegible], αἱ ἀπὸ τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ Συντάγματος (1908) μέχρι τοῦ 1925 γενόμεναι βαρβαρότητες καὶ θηριωδίαι αὐτῶν, ἰδίᾳ ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ κατὰ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Ἀρμενίων — ἐκτοπισμοί — διωγμοί. Σφαγαί — Ἀτιμώσεις, ἐξισλαμίσεις, ἤτοι πᾶν ὅ,τι ἀνήκεστον καὶ ἀνήκουστον ἠδύνατο νὰ ἐπινοήσῃ καὶ ἐκτελέσῃ ἀγρία, σκληρά, καὶ μισάνθρωπος ψυχή.

κατὰ ταῦτα οἱ προσγεγραμμένοι Χριστιανοί, οὔτε προνομίων ἔχαιρον, οὔτε θρησκευτικοῦ ἀρχηγοῦ ὡς Πατριάρχην, ἀλλ' ὡς πρόβατα δὰ ἤγοντο πρὸς σφαγήν, διὰ θυσίαν εἰς τὸν Τουρκικὸν Μολώχ! Ἡ θέσις των ὅμως φρικτὴ καὶ ἀφόρητος κατάστασις καὶ ἀνάγκην προνομίων καὶ ἀπόλυτα μέτρα ἀμύνης, ὑπὸ τῶν ἐνδιαφερομένων πρὸς ταῦτα. Οἱ κυρίως τοῖς ἔργοις ἁρμόδιοι ἦσαν τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος.

Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἦτο τότε ὁ Ἰωακεὶμ ὁ Γ^{ος}, ἀνὴρ ἐπιβλητικὸς τὸ παράστημα, ἀξιοπρεπὴς καὶ σθεναρός· εἴπερ τις δὴ καὶ ἄλλος ἐντριβὴς τῆς Τουρκικῆς πολιτικῆς, ἦτο ἐπιδεξιώτατος πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν Τουρκικῶν ῥαδιουργιῶν. Ἐκ τῆς μακρᾶς αὐτοῦ πείρας ὡς Μητροπολίτου τὸ πρῶτον Βάρνης (1864) καὶ εἶτα Θεσσαλονίκης (1874) ὡς Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου τὸ πρῶτον (1878-1884) καὶ ἤδη τὸ δεύτερον ἀπὸ 1901-1912

εἶχε τὴν γνώμην περὶ συνεργασίας μετὰ τῶν λοιπῶν Χριστιανικῶν λαῶν τῶν Βαλκανίων κατὰ τῶν Τούρκων, γνώμην ἣν εἶχε καὶ ὁ Τρικούπης, ἀπεδείχθη δὲ καὶ ἐξεπλήρωσεν ὁ Βενιζέλος — ὡς προαναφέραμεν τὰ [illegible]. Πρὸς τοῦτο ὁ Ἰωακεὶμ εἰργάσθη τοσοῦτο ἐπιδεξίως, ὥστε νὰ προσελκύσῃ καὶ τοὺς Βουλγάρους [illegible], καὶ τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει Βούλγαρον Ἔξαρχον! Καὶ ἤδη ἤρχισε νὰ ἐπαληθευθῇ ἡ περὶ τοῦ Ἰωακεὶμ προφητεία τοῦ ἱδρυτοῦ τοῦ Τουρκικοῦ Συντάγματος τοῦ 1876, Μιδὰτ Πασᾶ — ὃν ἐδολοφόνησεν ὁ Χαμίτ. — Ὁ Μιδάτ, γνωρίσας ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὸν Ἰωακεὶμ καὶ ἐκτιμήσας τὸν ἄνδρα, προεῖπε περὶ αὐτοῦ τὰ ἑξῆς: "Εἴποτε ὁ ἀνὴρ οὗτος καταλάβῃ τὸ ὕψιστον ἀξίωμα τῆς Ἐκκλησίας, γενόμενος Πατριάρχης, μεγάλα πράγματα θὰ παράσχῃ εἰς τὴν Τουρκικὴν Αὐτοκρατορίαν" — Καὶ ὁ χρησμὸς οὗτος ἐξεπληρώθη!

Ὁ Πατριάρχης Ἰωακεὶμ ὁ Γ^{ος} ἐπισκεφθεὶς ποτὲ τὸν [illegible], καὶ ὕστερον ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν Σεφκὲτ-Πασᾶν διεχωρίσθη διὰ τῆς ~~[illegible]~~ ἀλαζονείας καὶ ὑπερβασίας τῶν Νεοτούρκων, ὡς πρὸς πάντα, καὶ ἰδίᾳ διὰ τὴν στρατολογίαν· ὡμιλοῦσι δὲ μετὰ πάσης παρρησίας, καὶ ἐκραύγαζε ἐν ὀργῇ ἤ φόβῳ, χωρὶς νὰ λησμονῇ τοὺς λόγους, ὅπως ὁ Στεφ[illegible] ὀργισθεὶς ἐφώνησε δὲ ~~[illegible]~~ τῆς Χειρὸς! (τοὺς πατριάρχας) [illegible] ἐπαρχιωτῶν, μικρὰ [illegible] Παναγιώτατε! (Κωνσταντῖνος εἶναι Πατριάρχης — Ἐφραίμ) · [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Εἶτα συνεστήθη, ὑπὸ [illegible] κατὰ τῆς νεοτουρκικῆς τυραννίας, καὶ συνεργασθεῖσα διὰ τὴν ἕνωσιν τῶν Βαλκανίων, ὑπὸ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος. Ταύτης δὲ ψυχὴ ὁ Ἴων Στ. Δραγούμης, πρότερον ἐν τοῖς προξενείοις τῆς Μακεδονίας, καὶ ἤδη ἐν τῇ πρεσβείᾳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὕστερον δὲ ὡς γραμματεὺς ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν Ἐξωτερικῶν. Ὁ ἀείμνηστος Ἴων Στ. Δραγούμης (1878-1920) γόνος ἐκλεκτῆς

οἰκογενείας), ἐν Μοναστηρίῳ τῆς Μακεδονίας ὑπηρετῶν, πρωτότοκος υἱὸς τοῦ Στεφάνου Δραγούμη ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν ἐπὶ τῆς πρωθυπουργίας τοῦ Τρικούπη, καὶ πρωθυπουργοῦ τῷ 1910, ὑπῆρξεν ὁ κατ᾽ ἐξοχὴν ὑπερασπιστὴς τῆς Μεγάλης Ἰδέας, καὶ ἐμψυχωτὴς πάσης ἐθνικῆς ἐνεργείας, ὁ ὁποῖος πάντων [illegible] καὶ φιλανθρώπως συγκινούμενος, καὶ ὅστις [illegible] καὶ περιφανῶς ἠδύνατο νὰ κληθῇ «ὑπουργὸς τῶν ὑποδούλων Ἑλλήνων» καὶ μάλιστα ὑπὸ τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν. Ὁ Ἴων Δραγούμης [illegible] περισσότερον πάλιν ἐγένετο ὁ πρόμαχος τῶν ὑποδούλων κατὰ τῶν Νεοτούρκων ἐπιβουλῶν. Καταδίωξις κατ᾽ αὐτοῦ ἐθνικῆς ἐνεργείας ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ βαίνων ἐκ παρασκηνίου πρὸς τὰ Πατριαρχεῖα, μεθ᾽ ὧν συνειργάζετο, ἵδρυσε μυστικὴν ὀργάνωσιν, διοικουμένην ὑπὸ ἰδίου κεντρικοῦ [illegible]. Ταύτης πολέμιος ἀρχηγὸς καὶ ἐμπνευστὴς ὑπῆρξεν ὁ ἀξιωματικὸς Ἀθανάσιος Σουλιώτης Νικολαΐδης. Συνεργάται δὲ οἱ ἐν τῇ τουρκικῇ Βουλῇ Ἕλληνες βουλευταί — ὡς ὁ Γ. Μπούσιος, Χρ. Βαρβαλάκης, Γ. Χωνάδος, καὶ ἄλλοι ἐπίλεκτοι ὁμογενεῖς ἐν τῇ Βαλκανοχερσονήσῳ. Ἐξέδιδον δὲ καὶ ἐφημερίδας ἑλληνιστὶ καὶ τουρκιστί, διὰ τῶν ὁποίων ὑπεστηρίζοντο τὰ δικαιώματα πάντων τῶν ὑπὸ τὴν Τουρκικὴν ἀρχήν, ἀνεξαρτήτως φυλῆς, γλώσσης καὶ θρησκείας. Καὶ ἐν τῇ πρωτευούσῃ πολλάκις ἐδείχθη καὶ πάλιν, τὸ Ἑλληνικὸν φιλάνθρωπον.

Τοσοῦτο δὲ ἐξετιμήθη ὁ σκοπὸς τῶν Ἑλληνικῶν τότε ἐφημερίδων, ὥστε ἀθρόως ἐν ἀρχῇ, ν' ἀντιτάξωσιν ἐφημερίδας κατὰ τῶν καταδυναστευόντων τῶν Νεοτούρκων οὐ μόνον καὶ οἱ ἄλλοι Χριστιανοί, ὡς Ἀρμένιοι καὶ Βούλγαροι, ἀλλὰ καὶ Μωαμεθανοί, ὡς Ἄραβες, Κιρκάσιοι, Κοῦρδοι.

Ὡς πρὸς ταῦτα ὑπαίτιοι ἦσαν αὐτοὶ οὗτοι οἱ Νεότουρκοι, οἵτινες διὰ τῆς τυραννίας αὐτῶν συνετέλεσαν ὥστε νὰ ἑνωθῶσι καὶ τὰ Βαλκανικὰ κράτη, καὶ δὴ τὸ πρῶτον ἀπὸ τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1910 προκαταρκτικῶς ἐσχεδιάσθη σχέδιον Ἑλληνο-Βουλγαρικῆς συμμαχίας,

ἥτις συνωμολογήθη τὸν Μάϊον τοῦ 1912. Ὅτε ἤκουσε τοῦτο ὁ ἔκπτωτος Σουλτάνος Χαμίτ, ὁ πρότερον γνωστὸς τόσον ἱκανὸς εἰς τὸ νὰ διαιρῇ τοὺς Βαλκανικοὺς λαούς, ἤδη δὲ ἔγκλειστος ἐν τῇ ἐξοχικῇ Ἀλλατίνῃ ~~[illegible]~~ τῆς Θεσσαλονίκης, ἔκπληκτος καὶ κατηφὴς ἀνεφώνησε· Φεῦ τῆς συμφορᾶς! ἤδη ἡ Τουρκία ἀπόλλυται! Καὶ ὄντως! τὰ κοινὰ παθήματα τῶν ὑπὸ τὴν Τουρκικὴν ἀρχήν, προσετέθησαν εἰς τὴν κοινὴν γνώμην πρὸς σύμπραξιν καὶ προπαρεσκεύασαν τὴν ἕνωσιν τῶν Βαλκανικῶν κρατῶν. Ταῦτα δὲ κηρύξαντα κατ' αὐτῆς τὸν πόλεμον τῷ 1912, ἐξεδίωξαν ἐκ τοῦ πλείστου μέρους τῆς Εὐρώπης.

Ἀπ' ὀλίγον πρότερον, ἐνῷ ἡ Τουρκία ἐπίεζε σκληροτάτως τοὺς Δωδεκανησίους, οὗτοι δὲ ἀντέταξαν ὠργανωμένην ἄμυναν, ἐν τοσούτῳ κρισίμῳ περιστάσει, ὁ Ἰταλ~~[illegible]~~ τουρκικὸς πόλεμος ἀπὸ τῆς Τριπολίτιδος μετεφέρθη εἰς τὸ Αἰγαῖον, ὅπου αἴφνης ἐμφανισθεὶς ὁ Ἰταλικὸς στόλος (Ἀπρίλιον τοῦ 1912) κατέλαβε τὴν Δωδεκάνησον, ἐφ' ἧς ἔπαυσεν ἡ Τουρκικὴ κυριαρχία.

Κεφάλαιον ΙΕον

Αἱ σπουδαί μου ἐν Ἀθήναις, καὶ αἱ χρήσιμοι προσπάθειαί του.
ἡ μετάβασίς μου εἰς Ἰκαρίαν.
τὰ ἀναφυέντα ζητήματα
διὰ τὴν Δημοτικὴν Βιβλιοθήκην

Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα ἐν Τουρκίᾳ, καὶ μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν, κατὰ τὴν ἀνακήρυξιν τοῦ Συντάγματος, ὅπου καὶ ἐγὼ τὸ δεύτερον μετέβην εἰς Ἰκαρίαν κατὰ τὸ ἔτος 1909 παραμείνας ἐν αὐτῇ ἐπὶ διετίαν.

Αἱ γυμνασιακαί μου σπουδαὶ καὶ ἡ μικρά μου διαβίωσις πρότερον ἐν Ἀθήναις νοσοκομειακοῖς ἰδίᾳ κέντροις, ὡς ἐν Ψυχιατρείῳ -βοηθῷ- Δρομοκαΐτῳ, (Θεραπευτηρίῳ [illegible]) Κων/πόλει καὶ Ἀθήναις, χάριν σπουδῶν, ὁ ζῆλος ~~[illegible]~~ μου πρὸς τὰ ἐθνικὰ ζητήματα, ἔσχον μεγάλην ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ προσφυοῦς ὁραματιστοῦ ~~χαρακτῆρος~~ μου, καὶ τοῦ μετέπειτα καθόλου βίου μου. Ἐν Ἀθήναις ἰδίᾳ, ἐπὶ μακρὸν διαμείνας (1900–1909) διετέλεσα καὶ μέλος διαφόρων συλλόγων, ὡς τοῦ "Ἑλληνισμοῦ" τοῦ Μικρασιατικοῦ "Ἀνατολὴ" καὶ τοῦ "Ἰκαριακοῦ"

τῶν ὁποίων κύριος σκοπὸς ἦτο ἡ βελτίωσις τῆς καταστάσεως τῶν ὑποδούλων. Διὰ τοιούτων ὑψηλῶν ἐθνικῶν ἰδεῶν ἐτρέφοντο οἱ ἐν ταῖς κλειναῖς Ἀθήναις διατρίβοντες, καὶ πρὸ πάντων οἱ φοιτηταί· τούτων ἕκαστος ἐπιστρέφων εἰς ἐπιδήμιον εἰς τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα, ἐφιλοτιμεῖτο ἵνα ἐν παντὶ χρήσιμος αὐτῇ ἀναδειχθῇ, ἐπειδὴ ἡ [illegible] περὶ κρείττονος τύχης.

Τοὺς ἐπερχομένους ἐξ Ἀθηνῶν ἐδέχοντο ἄλλοι, ὥσπερ τινὰς ὡς θεωροὺς (προσκυνητὰς) μεταβαίνοντας ἵνα παραλάβωσι τὰ φῶτα ἐκ τοῦ ἀνεσπέρου φωτὸς τῆς ἐπιστήμης τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πανεπιστημίου, καὶ μεταλαμπαδεύσωσιν εἰς τὰς πατρίδας των. Συχνάκις δὲ ἐπελαμβάνοντο τῶν φίλων, τῶν συμφοιτητῶν καὶ ἐν γένει τῶν συμπολιτῶν αὐτῶν. Τὸ μέγα τοῦτο ἀγαθὸν ἐπετέλουν πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ οἱ σύλλογοι, τὴν ψυχικὴν αὐτῶν ἕνωσιν καὶ τὴν ἀλληλεγγύην τοῦ Πανελληνίου ἀπεργαζόμενοι. Ἰδίᾳ δὲ ὁ "Ἑλληνισμὸς" ὑπὸ Πρόεδρον τὸν Νεοκλῆ Καζάζη, Λέσβιον καθηγητὴν ἐν τῇ νομικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου.

Τὸ Πανεπιστήμιον καὶ οἱ σύλλογοι συνέδεσαν
καὶ ἐμὲ στενότερον πρὸς τοὺς ἄλλους φοιτη-
τάς, καὶ δὴ πρὸς τοὺς γείτονας Δωδεκανησίους,
μεθ' ὧν εἶχον συνδεθῆ καὶ πρότερον ἐν
ταῖς σχολαῖς τῆς Βηρυτοῦ — ἰδίᾳ Κασίων
Αἰγυπτιωτῶν. — ἐν Ἀθήναις μεταξὺ τῶν Δωδε-
κανησίων ἦσαν καὶ τινὲς ἐπίλεκτοι φοιτηταί.
ὡς ὁ κ. [illegible], ὁ Χριστόδουλος Λεωνίδας Σταυρ[illegible] ~~[illegible]~~
ἐκ τούτων δὲ ὁ Ἰωάννης Λ. Μαλαχίας
σπουδάζων τὴν Ἰατρικήν, ὅστις καίτοι
ἐπ' ὀλίγον χρόνον συνεδέθη μετ' ἐμοῦ, ἰδιά-
ζουσαν ὅμως ἐκτίμησιν καὶ ἀγάπην ἔγρα-
φε πρὸς ἐμέ, διά τε τὰς γνώσεις μου, τὰς
ἰδέας μου καὶ τὴν συμπάθειάν μου πρὸς
τοὺς ὑποδούλους ἀδελφούς.

Κατὰ τὸ 1903 ὁ Ι. Μαλαχίας λαβὼν τὸ
πτυχίον τῆς Ἰατρικῆς, ἀπῆλθεν εἰς Παρισίους
χάριν ἀνωτέρων σπουδῶν +

+ Πρὸ αὐτοῦ εἶχον μεταβῆ εἰς Παρισίους τρεῖς Κύπριοι ἰατροί
πρὸς τελειοποίησιν ὁμοίως συνεστημένοι ὑπὸ τοῦ Ι. Μαλαχία, ὅπως ἐπὶ τῷ [illegible]
δωρήματι — ἦσαν δὲ οὗτοι οἱ ἑξῆς.
1) Χρίστος Εὐαγγέλου ἐξ Ἀκανθοῦ (νῦν ἐν Ἀθήναις)
2) Δημήτριος Σολομωνίδης ἐξ Ἀμμοχώστου.
3ον) Κώστας Χατζηπαύλου ἐν Λευκωσίᾳ.
ὀφθαλμολόγος

Καὶ ἐν Παρισίοις εὑρισκόμενος ὁ Ι. Μαλαχίας δὲν
ἐπελάθετο προσώπων καὶ πραγμάτων. Οὕτω δέ
μοι ἔγραφε πολλὰ τὰ ἑξῆς ——— ~~ἐν Παρισίοις τῇ~~ Παρίσιοι 1.5.1904

Ἀγαπητέ μοι Κώστα,

« Ἡ ἀπὸ 20ης Μαρτίου ἐπιστολή σου ὄχι μόνον τὴν χαρὰν ἐπὶ
τῇ σῇ ὑγείᾳ ~~[illegible]~~ ἀλλὰ καὶ τὴν μυροβόλον αὔραν
τῆς Ἀττικῆς ἀνοίξεως, ἐκόμισέ μοι. Καὶ ἐν μέσῳ
αὐτῆς πρὸς στιγμὴν εὐφρανθείς, μετεφέρθην νοερῶς
εἰς τὰς κλιτῦς τοῦ Λυκαβηττοῦ+, ὅπου ἄλλοτε μετὰ
τοῦ φίλου μου Κώστα περιπατοῦντες ἐρρεμβάζομεν,
ἀσχολούμενοι ἀπὸ τῶν φιλοσοφικῶν ἰδεῶν τῶν προγόνων,
καὶ καταλήγοντες εἰς τὸ γλυκὺ πάντοτε καὶ ποθητὸν
τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος ὄνειρον. Διὰ τοῦτο ἐπιθυ-
μῶ νὰ δέχωμαι συχνότερον τὰς γλυκυτάτας ἐπιστολάς
σου, αἵτινες τῶν ἰδανικῶν ἡμῶν συνεχῶς τὰς
σκέψεις στηρίζουσαι, τὴν δὲ ἐλπίδα τῆς μελλούσης
συναντήσεως ἡμῶν ἐπὶ [illegible] ἐθνικῆς ὁδοῦ
ἐπιστερεώνουσι, καὶ τὴν ἀγάπην ἐν τῇ ξένῃ χώ-
ρᾳ, ἂν μὴ ἄλλως παραμυθοῦσι!» ———

εἰς τὰ Κ., ὡς γνωστὸν [illegible]
χαρακτὴρ ἐν δόξῃ γινώσκεται, ἐκ τῶν [illegible] ἐξάγεται
ὅτι χαρακτὴρ καὶ αἱ σκέψεις ἡμῶν.

+ Δύο κατῴκουν [illegible] -17-19. ὅθεν συχνάκις
ἀνηρχόμεθα ἐπὶ τοῦ Λυκαβηττοῦ.

παρῆλθεν οὕτω συχνὸς χρόνος καθ' ὃν δὲν ἐπαύσαμεν ἀλληλογραφοῦντες. Ὁ κ. Γ. Μαρκαχίας μετὰ διετῆ διαμονὴν ἐν Παρισίοις, μεταβαίνει εἰς Κων/πολιν ὅπου ὑπέστη κατὰ τὸν νόμον ἐξετάσεις, καὶ λαβὼν ἄδειαν ἐξασκήσεως τοῦ ἰατρικοῦ ἐπαγγέλματος ἐγκατέστη ἐν τῇ πρωτευούσῃ τῆς πατρίδος αὐτοῦ Ἰμβρίας — Ἄρος Κυρήνιος τῷ 1905.

Οὕτω εὑρεθέντες καὶ πάλιν ἐγγύτερον ἀλλήλων, συχνότερον ἐπικοινωνοῦμεν δι' ἐπιστολῶν. Ἐν τῷ μεταξὺ καὶ ἄλλοι Ἴμβριοι ἐσπούδαζον ἐν Ἀθήναις, μεθ' ὧν ὁ φ. Ἀριάξης ὁ Λεωνίδας ἐπίσης φιλικῶς συνεδέθην. Πάντες δὲ μὲ προέτρεπον ὅπως ἐπισκεφθῶ τὴν Ἴμβρον, τὴν ὁποίαν δὲν εἶχα μέχρι τότε ἐπισκεφθῆ καὶ ὑπὸ τὴν ἕδραν διδασκάλου καθηγητοῦ τοῦ πανεπιστημίου Γ. Χατζιδάκι. Τὸ τοιοῦτο ἐπεθύμουν ὅλως ἰδιαιτέρως ὅπως ἐπισκεφθῶ τὴν ποιητικὴν ἐκείνην νῆσον, ἣν ἄλλοι ἐφαντάσθησαν ἐκ τῶν ἰδανικῶν τόσον διὰ πλουσιωτάτην ποικιλίαν. Διότι οἱ Ἴμβριοι φοιτηταὶ μοὶ ἔλεγον ὅτι ἐκεῖ θὰ εὕρισκον πολλοὺς θησαυροὺς διὰ μελέτας ἐν ὅλῃ γλωσσικὴ ζῶν ζῶσα
~~πλουσιωτάτην ποικιλίαν~~ ! "

Ἀλλ' ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἐπαίνεσεν ὁ κ. Γ. Μαρκαχίας, ὅστις εἶχεν ἤδη ἀναλάβει καὶ τὸ βάρος τῆς Κοινότητος ὡς Πρόεδρος τῆς Δημογεροντίας Φαναρίου, καὶ δὴ ἐν κρισίμοις χρόνοις, ὅτε ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῆς κυβερνήσεως ἐπῆλθε κατάργησις τῶν προνομίων. Πρὸς τοῦτο μοὶ ἔγραφε συχνά, καὶ διὰ ποικίλας ἀνάγκας τῆς Κοινότητος, ἢ συνιστῶν μοι ἰατρούς, πρὸς τοὺς ὁποίους ἐφαρμόσαμεν χρήσιμον.

Ἐγὼ δὲ ἀπησχολήθην εἰς τὰς σπουδάς μου, καὶ κατόπιν καὶ τὴν θέσιν τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἐπειδὴ εἶχομεν καὶ μικρὰς ἀναπαύσεως, ἐπίκαιρον εὕρισκα ὅπως μεταβῶ ἐπί τινα χρόνον εἰς Ἴμβρον. Τοῦτο δὲ καὶ ἔπραξα κατὰ τὸ ἔτος 1908 μηνὶ Σεπτέμβριον. Ὅπου διέμεινα ἐπὶ 40 ἡμέρας, καὶ περιοδεύσας τὴν νῆσον συνήντησα καὶ τὸν φίλον μου ἰατρὸν.

Κατὰ τὸ μικρὸν ἐκεῖνο διάστημα ἔλαβον πλείστας γνώσεις τῶν ἐπικρατούντων ὑπὸ τῶν Νεαπολιτῶν μετὰ τὸ σύνταγμα, μαθὼν καὶ τὴν διοίκησιν τῶν δημογεροντιῶν καὶ τὴν ἀλληλογραφίαν αὐτῶν μετὰ τῶν λοιπῶν νήσων.

Ἰδιαιτέρως δὲ μετὰ τοῦ κ. Ν. Μαλαχάου, παρὰ τῷ ὑπουργείῳ ἐπιτετραμμένου, περὶ σοβαρωτέρου συνεννοήθημεν διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς Δημοτικῆς ἀπὸ πάσης ἀπόψεως. Πρόσκαιρος δὲ ὡς βάσιν ἐθέσαμεν τὰ Σχολεῖα. Πρὶν λήξω δὲ καὶ περὶ τῆς ἱδρύσεως, ἐπισημειωτέον ὅτι ἡ μέλλουσα λαϊκὴ Βιβλιοθήκη ἐν τῷ ἐν Ἄργει Κυρώνῳ Ἀνωτέρας, ἐπιλεγομένης Λαϊκῆς Σχολῆς "ὁ Πλάτων".

Τούτοις δὲ ἐπωφελοῦντο οἱ διδάσκαλοι καὶ μαθηταί, ἀλλὰ καὶ ἰδιῶται κάτοικοι ὅλοι τῆς πόλεως (κινητὴ βιβλιοθήκη). Πρὸς τοῦτο ἡ ἐκ Δημοσιογραφίας φήμη καὶ ὁ ζῆλος, ἐγράφησαν εἰς Ἀθήνας, πρὸς διαφόρους συλλόγους. Καὶ πρὸς τὸν Σύλλογον Ὠφελίμων Βιβλίων, ὅστις τὰ ἐκδοθέντα παρ' αὐτοῦ ἐχαρίσατο εἰς τὸ ὄνομα τῆς Σχολῆς —

Ὡσαύτως πρὸς τὸν Σύλλογον πρὸς διάδοσιν τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων, ὅστις ἀπέστειλε Γεωγραφικοὺς χάρτας. Ἐπίσης εἰς τὰ Βιβλιοπωλεῖα, ἐξ ὧν

ἡ Δημοσιογραφία ἐνθουσιάσθη καὶ ἐπανειλημμένως ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Μιχ. Σαλιβέρου ἡ ἰδέα τοῦ Θεοδώρου Ἀποστολοπούλου, ὅστις ἐδώρησεν 76 [illegible] τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθέντων. Ἐνεγράφη δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὡς δωρητοῦ. Ἄλλοι καὶ ἰδιῶται τινες φιλοπάτριδες καὶ φιλόμουσοι, ἐδώρησαν διάφορα βιβλία, τῇ συστάσει καὶ τῇ ἐπιρροῇ μου.

Ἐπειδὴ δὲ εἶχε ἀρχίσῃ ἡ σχετικὴ ἄδεια παρὰ τῆς Κυβερνήσεως πρὸς σύστασιν νέων σχολικῶν κτιρίων, ἡ Δημοσιογραφία φανατικῶς ἔγραψεν ὕστερον δι' ἐμοῦ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας ἐν Ἀθήναις, τὸ ὁποῖον ἀπεφάσισε τὰ σχέδια Λαϊκῶν — Σχολῶν — Ἀρρεναγωγείου καὶ Γυμνασίου —

Ἀπ' αὐτὰ ἤδη ἀπὸ τὸ σχολικὸν ἔτος 1908-1909 ἐπεσκέφθη [illegible] καὶ ἡ ἐξέλιξις τῶν σχολείων καὶ δὴ τῆς Ἀνωτέρας Λαϊκῆς Σχολῆς ἐν Ἄργει Κυρίως, τῆς ὁποίας τὸ διδακτικὸν προσωπικὸν οὐχὶ ἐπαρκῶς κατηρτισμένον ἦτο, ἀλλ' ὅμως καὶ μόνιμον. Προσελήφθησαν μάλιστα νὰ προσετίθεντο καὶ τινὲς ἀκόμη τάξεις Ἡμιγυμνασίου, ἢ ἔστω καὶ μία διὰ νὰ γίνῃ ὀκτατάξιον Ἀστικὴ Σχολή, εἶχον ἀνάγκην καὶ ἄλλου προσώπου, τοῦ ἔστω [illegible] τοῦ ἀναπληρωτοῦ διοριζομένου. Πρὸς τοῦτο ἠρωτήθη ὁ Νομάρχης Γ. Μαλαχίας, τελειόφοιτος τῆς φιλολογίας καὶ τότε ἐν Ἀλεξανδρείᾳ διαμένων, ἂν ἐδέχετο νὰ μεταβαίνῃ εἰς Ἀμοργόν, ὡς διευθυντὴς τῆς Ἀνωτέρας Σχολῆς, ἀλλ' ἀπάντησεν ἀρνητικῶς δι' οἰκογενειακοὺς λόγους. Τότε ἐπ' αὐτοῦ ὁ πρόεδρος ὁ Γ. Μαλαχίας μοί ἔγραψε περὶ ἐξευρέσεως τριῶν ἄλλων προσώπων ἑνὸς φιλολόγου, ἑνὸς διδασκάλου, καὶ μιᾶς παρθεναγωγοῦ. — Εἰς ἀπάντησιν ἐπειδὴ ἀντελήφθην ὅτι ἴσως δὲν θὰ εὑρίσκετο ὁ τέως Διευθυντὴς Γ. Λαμπράκης ἔγραψα εἰς τὸν [illegible] ὅπως παραχωρήσῃ ζήτημα χάριν τῶν μακρυνῶν τούτων νησιωτῶν καὶ τῆς οἰκογενειακῆς αὐτοῦ. — Ἐπειδὴ δὲ λόγῳ ἀχρηματίας τῆς Κοινότητος δὲν θὰ

ἦτο δυνατὴ ἡ πρόσληψις τοσούτων ἄλλων, ἡ Διευθύντρια περιωρίσθη εἰς ἕνα μόνον, τὸν διδάσκαλον — ἤτοι τελειόφοιτον τοῦ Διδασκαλείου. Πρὸς τοῦτο ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Προέδρου τοῦ Μικρασιατικοῦ Συλλόγου ἡ "Ἀνατολή" κ. Μαρκέλλου Σταματιάδου, καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, καὶ τῇ συνδρομῇ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Διδασκαλείου Ἀθηνῶν κ. Δ. Λάμψα, προσελάβομεν τὸν ἐκ Σωζουπόλεως πρόσφυγα Χριστοβασίλειον, ἑρμηνευτὴν πρωτοστάτην ἐκ Νάξου, ἀντὶ ἐτησίου μισθοῦ [illegible] δραχμῶν, καὶ ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι θὰ κατήρχετο ἐγκαίρως εἰς Ἀμοργόν, ἵνα διδάξῃ καὶ τοὺς ἄλλους διδασκάλους τὸν τρόπον τοῦ διδάσκειν.

Ἡ Διευθύντρια ἔγραψε ζωηρῶς πρὸς τοὺς ἐν Ἀθήναις καὶ Ἀμερικῇ Συλλόγους τῶν Νησιωτῶν, ἐπικαλουμένη τὴν ἀρωγὴν αὐτῶν διὰ τὰ σχολεῖα, τὰ ὁποῖα πολλῶν ἔχρῃζον.

ὡς πρὸς τοῦτο ὁ πρόεδρος τῆς Δημογεροντίας ὁ Μαλαχίας, εἰς ἐμὲ ἐστήριξε τὰς ἐλπίδας αὐτοῦ. Διὸ καὶ ἐπανειλημμένως παρακαλῶν ἐπέμενεν ὅπως μεταβῶ καὶ πάλιν εἰς Καισάρειαν, ἔστω καὶ ἐπ' ὀλίγον χρόνον — καὶ ἂν τὸ τοιοῦτο κατορθοῦτο, θὰ τὸ ἐνόμιζεν εὐτύχημα ὡς μοὶ ἔγραφε. Ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς αὐτοῦ μοὶ ἀνέφερεν ὅπως, ἐὰν ἐκ τῶν [illegible] καλλιτέρως, ζητήσω τὴν γνώμην τῶν ἐν Ἀθήναις ἁρμοδίων περὶ τῆς περαιτέρω πορείας τῶν Θεσσαλονικαίων, ἂν δηλονότι ἔπρεπε νὰ ἐξετάσουν τελειότερον τοὺς [illegible], ἢ νὰ ἀνέμενον εὐνοϊκωτέρας περιστάσεις". Ἐπειδὴ δὲ μοὶ ἀνέφερε περὶ ἀπαλλαγῆς του τῆς διοικήσεως, προσέθετε τὰ ἑξῆς: «τούτων ἕνεκα σὲ παρακαλῶ, — καίτοι γνωρίζω πόσον τοῦτο

θὰ σὲ ἐνοχλήσῃ — νὰ ἀναβάλῃς τὸ διὰ τοὺς Παρισίους ταξίδιόν σου, καὶ νὰ ἔλθῃς ἐδῶ". Ἐπὶ πλέον δὲ ἔγραφεν, ἐξ ἀγαθῆς μὲν προαιρέσεως, ἀλλὰ σφαλλόμενος εἰς τοὺς ὑπολογισμοὺς αὐτοῦ, ὅτι κατὰ πολὺ θὰ ἱκανοποιούμην ἐξασκῶν καὶ τὸ ἰατρικὸν ἐπάγγελμα. Ἐπὶ τῇ ἀρνήσει μου, ἐξηκολούθει γράφων — ὅτι εἶχα ὑποχρέωσιν νὰ μετέβαινον εἰς Καισάρειαν "χάριν τῶν κοινοτικῶν καὶ διὰ τῶν σχολείων, διὰ τὰ ὁποῖα ἐγὼ μόνος δὲν ἐπαρκῶ" τέλος οὕτω συνεχόμενος νὰ ὑποσχεθῶ ὅτι θὰ μετέβαινον ἐπ' ὀλίγον χρόνον.

Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐξ ἄλλων λόγων ἀνέβαλλον, ἀδημονῶν ἐπὶ τούτῳ ὁ Μαλαχίας μοὶ ἔγραφε τὰ ἑξῆς "Σοὶ ἔγραψα καὶ ἄλλοτε ὅτι δὲν ἐπαρκῶ, καὶ ἤθελον φίλον ἕνα καὶ σύμβουλον νὰ ἔχω πλησίον μου — μοὶ ὑπεσχέθη ὅτι θὰ ἔλθῃ ἐδῶ καὶ δι' ὀλίγον καιρόν, καὶ πάντοτε "ἀναβάλλεις".

Μοὶ παρίστα δὲ καὶ τὰς δυσχερείας τῆς Δημογεροντίας ἀπέναντι τῆς Διοικήσεως, καὶ τοῦ ἐμπορίου, ὅπως καθυστεροῦν τὰ ἐκ τοῦ Τελωνείου Σχολικὰ δικαιώματα, καὶ τοὺς [illegible] [illegible]. ὑποσχόμενος δὲ νὰ ἀποστείλῃ ἐγκαίρως τὸν προσφωνηθέντα Διδάσκαλον χάριν τῶν ξένων διδασκάλων.

Πρὸς τοῦτο προσέτρεψα τὸν ἐπ. Πρωτοσυγκελλεύοντα, ὅστις συντόμως μετέβη εἰς [illegible] — ἤτοι [illegible] — ἀρχομένου Σεπτεμβρίου τοῦ 1909.

Ἀλλ' ἐκ τῆς ἐκείνου μεταβάσεως αὐτοῦ, ἔμελλε|ν ~~ὁ ἐκπρόσωπος τῶν Νεοτούρκων~~| νὰ δημιουργηθῇ ζήτημα ὑπηκοότητος

Ὁ ἐκπρόσωπος τῶν Νεοτούρκων
ἡ ἑλληνικὴ ὑπηκοότης, καὶ ἡ τουρκικὴ γλῶσσα.

Ὅτε ὁ ἐπ. πρωτοσυγκελλεύων μετέβη εἰς [illegible], δὲν εἶχεν ἀφιχθῆ ὁ νέος Διοικητής. τοῦτον δὲ ἀντικατέστη ὁ γραμματεὺς καὶ ταμίας τῆς Διοικήσεως Νεβζάτ, ἐμπιστευτὴς τῶν Νεοτούρκων καὶ φανατικώτατος χριστιανομάχος. Λέγω τοῦτο, διότι οἱ Νεότουρκοι συνῳδὰ τῷ πολιτικῷ αὐτῶν προγράμματι πρὸς ἐξόντωσιν παντὸς μὴ τουρκικοῦ, ἐτάξαντο ἐχθροὺς ὡς ὄργανα αὐτῶν, ἐν ταῖς διαφόροις ὑπηρεσίαις, καὶ ἐπροτίμων, τοὺς μισαλλοδόξους τῶν ὑπαλλήλων, ἰδίᾳ Διοικητικῶν καὶ Ἀστυνομικῶν. Οὗτοι κυρίαν ἀποστολὴν εἶχον τὴν αὐστηρὰν ἐπιτήρησιν τῶν πνευματικῶν ἀρχῶν, ἰδίως τῶν Μητροπολιτῶν, τὴν δημιουργίαν ζητημάτων, τὴν ὑποδαύλισιν τῶν μεταξὺ αὐτῶν παθῶν, πρὸς ἐπιβολὴν καταγγελίας, τὸν ἀφανισμὸν τοῦ χαρακτῆρος ἐν γένει — τὸ "Διαίρει καὶ βασίλευε"!

τοιαῦτα ὅτε καὶ ὁ Νεβζὰτ - ἐκ Ρόδου καταγόμενος ἦτο νέος ἀνὴρ - μονόφθαλμος, ἄρτι ἀποπερατωμένων, μισέλλην καὶ ἦτο μαθητὴς ἐν τῷ ἐπιτελείῳ τῶν Νεοτουρκικῶν ἐπιτροπῶν. Μόλις λοιπὸν ἀνέλαβεν ὁ ἐκ [illegible], διοικητικὰ καθήκοντα, ὁ Νεβζὰτ ἔγραψε πρὸς τὴν Δημογεροντίαν ὅτι ἀπαγορεύεται ἡ πρόσληψις εἰς τὰ Κοινοτικὰ σχολεῖα διδασκάλου ξένης ὑπηκοότητος. Καὶ ἰδοὺ μάλιστα τῶν [illegible], [illegible] ὑπὸ [illegible].
Ἐν τῷ μεταξὺ ἀφίκετο ὁ ὑποδιοικητὴς νέος ὁ Ἰζεδδὶν ἐφένδης, εὐγενὴς μὲν ἀλλ' ὡς ἀδύνατος παρασυρόμενος ὑπὸ τοῦ Νεβζάτ.

Ἡ Δημογεροντία, εἰς ἀπάντησιν ἔγραψεν ὅτι ἐπειδὴ τὸ Σχολεῖον, καὶ ἰδιωτικὸν κατὰ γράμμα τοῦ νόμου ἢ τῆς διαθήκης, ἀνήκει τῶν δωρητῶν, δὲν ἀπαγορεύεται εἰς διδάσκαλον ξένης ὑπηκοότητος ἵνα διδάξῃ εἰς Κοινοτικὸν σχολεῖον, καὶ μάλιστα νήσου προνομιούχου; ταῦτα ὑπενθυμίσαμεν καὶ ἀνεγράψαμεν δι' [illegible]. Ματαίως ἦτο μετ' αὐτοῦ εἰς συζήτησιν. Τοῦτο δὲ ἦτο ἡ ἀπαρχὴ,

καὶ δὴ λίαν ἐπικαίριος. Διότι ἡ Διοίκησις τυχαίως ἐδημιούργησε καὶ ἄλλο ζήτημα γλώσσης, ἀξιοῦσα ὅπως ἡ ἐπίσημος ἀλληλογραφία διεξάγηται τουρκιστί. Ἐπὶ τούτῳ ἡ Δημογεροντία διεμαρτυρήθη (8 Ὀκτωβρίου). Τὴν δὲ 12ην Ὀκτωβρίου 1909 ἀπέστειλε πρὸς τὴν Διοίκησιν ἐπίσημον ἔγγραφον [illegible] εἰς τουρκικὴν γλῶσσαν, διὰ τὸ ὁποῖον ἠξίωσεν ὅπως γνωστοποιηθῇ πρὸς αὐτὴν ἑλληνιστί. Καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ δι' ἀμφότερα τὰ ζητήματα διεμαρτυρήθησαν οἱ τε Διοικητικοὶ Σύμβουλοι καὶ ἡ Δημογεροντία, οἱ δὲ μάλιστα ἐδήλωσαν ὅτι παύουσι τὰ συνεργαζόμενα τοῦ λοιποῦ μετὰ τῆς Διοικήσεως. Τὰ γεγονότα ταῦτα ἀνηγγέλθησαν καὶ εἰς τὰς ἀδελφὰς νήσους, ἡ δὲ εἰς τὴν Δημογεροντίαν Καλύμνου, ὅπως γνωρίσῃ εἰς ταῖς ἐν Κωνσταντινουπόλει παρεπιδημοῦσι τῶν Δωδεκανήσων. (πρὸς τοὺς [illegible]) Δημογεροντίαι ἀμφότεραι ἔγραψαν ἀπ' εὐθείας ἢ πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, εἴτε τὴν Διοίκησιν Χίου ἢ τὴν Νομαρχίαν Ρόδου.

Ἀλλ' ἀμφότερα τὰ ζητήματα ἐλύθησαν ἀφ' ἑαυτῶν ἰδοὺ πῶς· Τὸ μὲν τῆς γλώσσης, ἐλύθη [illegible] τοῦ τόπου, ὡς πρὸς τὴν ἀλληλογραφίαν Διοικήσεως καὶ Δημογεροντίας — αὕτη δὲ διεξήγετο ἑλληνιστὶ — διὰ τοῦ συνήθους [illegible] τρόπου, ἤτοι τῆς μεταθέσεως τοῦ Διοικητοῦ, [illegible] [illegible] καὶ εὐθύνας+

Τὸ δὲ ζήτημα τοῦ Διδασκάλου τῆς ἑλληνικῆς [illegible] ἐλύθη ἐπίσης ἀφ' ἑαυτοῦ ὡς ἑξῆς· Ἡ Διοίκησις εἶχεν ὑποχρεώσει τὸν [illegible] [illegible] ἐπὶ ἕνα μῆνα, ἕως οὗ [illegible] [illegible] αὐτοῦ διὰ τὴν στρατιωτικὴν θητείαν, ἠναγκάσθη νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Ἀθήνας ἀρχομένου Δεκεμβρίου.

+ εὐθὺς ὡς ὁ Διοικητὴς [illegible] πρὸς τὴν Δημογεροντίαν [illegible] ἔγραψαν [illegible], [illegible] τῆς [illegible], [illegible] [illegible] εἰς τὴν Διοίκησιν ~~[illegible]~~ μόνον [illegible] τοῦτο [illegible] ὁ [illegible] τοῦ [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] καὶ [illegible] [illegible] μετὰθεσιν τοῦ Διοικητοῦ [illegible].

Μόλις λοιπὸν ἐγένετο ἡ ἀρχὴ τῆς ἀναδιοργανώσεως τῶν σχολείων, [illegible] τοῦ ~~[illegible]~~ [illegible] τοῦ διδασκαλείου. Καὶ οὕτω τὸ βάρος ἔπεσεν ἐπ' ἐμοῦ [illegible] [illegible] [illegible]. Δι' ἐμὲ δὲν [illegible] ζήτημα ὑπηκοότητος, διότι ἡ ὑπηκοότης τῶν κατοίκων ἦτο τότε ἀμφίβολος, ἢ μᾶλλον [illegible] ἡ [illegible] τοῖς κατοίκοις ὡς ὀθωμανοῖς ὑπηκόοις. Καίτοι δὲ ὁ [illegible] εἶχον ὑποβάλει αἴτησιν εἰς τὸ Πρωτοδικεῖον [illegible] διὰ νὰ μοὶ ἐπιτραπῇ ἡ [illegible] τοῦ [illegible] ἐπαγγέλματος, ἡ Δημογεροντία [illegible], [illegible] [illegible], μὴ [illegible] εἰς τὸν [illegible], ὡς [illegible] [illegible], [illegible] εἰς τὸν [illegible] [illegible] μου ὡς ἐπόπτου καὶ διοργανωτοῦ τῶν σχολείων τοῦ [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 36 καὶ ἡμερομηνίαν 23. Ἰουλίου 1909 [illegible].

περὶ Ρόδου οὐδὲν ὥρισεν, ἀλλ' ἐν τῷ διορισμῷ καὶ ἔγραψεν οὕτω· « [illegible] Μόρφα δὲ νὰ [illegible] δημοσίᾳ προσωπικότητος καὶ ἀξιοπρεπεῖς — οἱ συμφέροντες. — Ι. Μαυροχίδ. Ζαχαρίας Μωραΐτης [illegible] [illegible] [illegible].

Ἡ ἀνάθεσις δὲ ἐμοὶ τῶν τοιούτων καθηκόντων χωρὶς μὲ [illegible], πάλιν ἀπαραιτήτως τοῦ [illegible] [illegible] μου πρὸς τὸν τόπον, ἐπεθύμουν νὰ ἐφαρμόσωμεν ἐξαιρετικῶς χειρουργικὴν [illegible].

Κινηθείσης δὲ ἤδη τῆς [illegible] [illegible] [illegible], ἀνέγνων καὶ ἄλλα μαθήματα, ὡς ἑλληνικά, Γεωγραφίαν καὶ τὴν Ἱστορίαν.

Ἀφοῦ δὲ τὰ πράγματα οὕτω ἐκανονίσθησαν, [illegible] καὶ τὸν [illegible] τῆς ἐκκλησίας τῶν Σχολείων, μεταβαίνων [illegible] [illegible] [illegible] μετὰ [illegible] εἰς τὰ σχολεῖα τῶν [illegible], [illegible] τοὺς διδασκάλους.

[illegible] ἀνὰ τὰ χωρία [illegible] ἦτο μὲν εὐχάριστος δι' ἐμὲ [illegible] καὶ ξένον [illegible], ἀλλὰ καὶ κοπιώδης, [illegible] πρὸς τὰ ὀρεινὰ χωρία καὶ διὰ τὰ [illegible] [illegible]. [illegible] δὲ καὶ ἐπικίνδυνος [illegible] τῶν βροχῶν — καὶ τῶν [illegible] τόπων, καὶ τοῦ [illegible] τῆς [illegible]. Εἰς ἤδη χωρία μετέβαινον [illegible] καὶ κατὰ τὰς κυριακὰς ἢ ἑορτὰς καὶ ἐκήρυττον τὸ εὐαγγέλιον. Τὸ πρῶτόν μου κήρυγμα ἐγένετο εἰς τὸ χωρίον «[illegible]» (τὸ) [illegible] ΒΑ. τὴν 8ην Νοεμβρίου 1909 κυριακὴν [illegible] τὴν [illegible] τῶν [illegible], ὅπου [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] ἔθιμα, προσῆλθον πολλοὶ καὶ ἐκ τῶν ἄλλων χωρίων.

Διέμενον δὲ ἐν τῇ πρωτευούσῃ ἤτοι [illegible], [illegible] μετὰ τοῦ φίλου μου [illegible] [illegible], εἰς [illegible] οἰκίαν, ὅπου [illegible] [illegible] καὶ [illegible] τὸ φαρμακεῖον αὐτοῦ. Ἡ οἰκία+ ἔκειτο εἰς τὸ ΒΑ ἄκρον τοῦ [illegible] [illegible], πλησίον καὶ [illegible] τοῦ Σχολείου. Ἀπέναντι [illegible] [illegible] «Μεσοχώρι», εἰς τὸ ἄκρον τῆς [illegible], καὶ ἀπέναντι τῆς θαλάσσης [illegible] τὸ [illegible].

+ Ἀνῆκεν εἰς τὸν [illegible] Ζαχαρίαδου, ὕστερον δὲ [illegible] τοῦ [illegible] [illegible], [illegible] [illegible].

Ἡ οἰκία ἐκείνη, ~~ἀμφοτεροβαρούς~~, ἐπειδὴ ἐμ-
στρέφει ἀπὸ μακροῦ εἰς μεγαλοπρέπειαν, ὅπου
ἐστεγάζει τὸ ἐργαστήριον ἡμῶν. Καὶ
οὕτω μὲν ἀφιέρωσα ἐγώ, ὡς ἐκ τοῦ χαρακτῆ-
ρος μου, ἐπιποθοῦντος ἡσυχίαν, ὅλως ὅπως
ἀνεκτόν, ἀλλὰ διὰ τὸν ἰατρὸν ἰδιοσυγκρασίας.
ἐν τούτοις ἐσέβοντο τὸν βίον ἐκεῖνον,
ὅστις ἔμεινεν ἀλησμόνητος, ὅπως ἡ οἰκία.

Διότι ἐν αὐτῇ ἐκεῖ πολλὰς νύκτας ἠγρύπνη-
μεν ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ λύχνου.

Ἐν αὐτῇ ἐπιμόνως ἐσχηματίσθησαν πολλὰ
σχέδια καὶ συνετάχθησαν πολλὰ ἔγγραφα
πρὸς βελτίωσιν τῆς τύχης τῆς νήσου·

ἐκεῖθεν ἐφρουρεῖτο ὕστερον ἐπὶ τὰ ἐκεῖνα
βουλευόμενα τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος,
καὶ ἐν αὐτῇ ἀνεκηρύχθησαν τὰ ἀποτελέσμα-
τα καὶ ἀρχαὶ τῆς ἐλευθερίας, κατὰ τὴν ἱστο-
ρικὴν νύκτα τῆς 17ης Ἰουλίου 1912, ὅτε
ἡ νῆσος ἀπηλευθερώθη. Κατὰ ταῦτα
ἡ οἰκία ἐκείνη, ἔπρεπε νὰ ἀγορασθῇ ὑπὸ
τῆς κοινότητος καὶ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς γρα-
φεῖον αὐτῆς, καὶ ὡς ἱστορικὸν μουσεῖον.

Πολλάκις κατὰ τὰς τρικυμιώδεις χειμερινὰς νύκτας,
ὁπότε ἡ φύσις ἐγίνετο ἀνάστατος ἐν ἀγρίᾳ ἐξε-
γέρσει ὑπὸ σφοδρῶν ἀνέμων, ἐνίσχυον τὴν μελαγχο-
λικὰς σκέψεις, ἀναμιμνησκόμενος τὸν πατέ-
ρα μου, τὴν σύζυγόν μου, τὴν μικρὰν ἀδελ-
φήν μου σπουδάζουσαν καὶ δὴ ἐν Ἀθήναις, τῶν
σπουδῶν τῇ ἐκτάσει τῆς ἐξορίας μου.

Κατὰ δὲ τὰς περιοδείας μου ἀνὰ τὴν νῆσον, ὁπότε,
ἀναγκαζόμενος ἀπὸ τὰς κακουχίας τῆς ὁδοιπορίας
ὑπὸ σφοδροὺς ἀνέμους πάχνας, ἢ ἀναγκαζόμην
ὑπὸ σφοδρὰν καταιγίδα καὶ βροχήν, εἴτε ὑπὸ τὴν σκι-
ὰν πετρώδους τινὸς πλατάνου ἢ πεύκης.
ξεκουραζόμενος ἀνεπαυόμην πολλάκις, καὶ ἐφρό-
ντιζα ὅτι ἡ ἀποκατάστασις τῆς ἐλευθερίας, ἡ ὁποία
ὡς ἐφρόνουν, ἠδύνατο νὰ ἐπισπεύσῃ πρόοδον
ἀνορθουμένης χώρας. Προπαντὸς δὲ ἡ ἰαματικὴ
φυσικὴ αὐτῆς διακόσμησις, τοῦ βελτιωθῇ
καὶ θερμοπηγῶν, ἠδύνατο νὰ ἀναδειχθῇ ἐν
αὐτῇ ἐπιστημονικὴ σχολὴ ἐν ᾗ συνοι-
κισθῇ τόπος τοῦ φανερῶσαι, ἢ ἐκ τουρισμοῦ
εἰς τὸ χέρι τῆς ὅλης διοικήσεως, ἢ τῶν ἀρχῶν
ὑπερθεν τῆς θαλάσσης. ἐν μέσῳ τῶν πευκῶν

Καὶ τοιαῦτα συνεπόμενος ἀναμνή-
σεων τῶν σχολικῶν μαθητικῶν μου
χρόνων, καὶ ἰδίᾳ τοῦ ἐξομνημονευθέ-
ντος τοῦ πρώτου Ἀναγνωστικοῦ "τοῦ Τε-
ροπλάθη". "Ποῦ ἔχουν χάθει ὄμορ-
φα μικρὰ ἐξωκκλήσια [illegible]
τε καὶ ἀγριοθήρια. Προσθέτουν
δὲ καθ' ἑκάστην τὸν πάτριον μὲ
τῆς ἐν Αὐλῶνι ἱστορικῆς Μονῆς, ἀνα-
μιμνησκόμενος τοῦ ἑτέρου Ἀναγνωστικοῦ
"ὁ Χριστοφόρος" ἢ "τὸ κύμινον" ἢ "[illegible]", καὶ [illegible] τὸν πάτριον, τὸ
ἐπιθυμητὸν [illegible] ἀσυγκρίτως
ἔχοντα — ἐκ παραλλήλου τὰ χωρικὰ μονοπά-
τια [illegible] τὰς μνήμας τῶν παιδικῶν
ἐτῶν τε [illegible] — ἀποβλέπουν δὲ
πρὸς τὸν [illegible] τῶν μαθητῶν [illegible], ἐπι-
μένον ὅτι ὑπερέβησαν τὰ σχολικὰ μαθη-
τικά μου ἔτη, καὶ ὅτι [illegible]
[illegible] τοῦ βουνοῦ, [illegible]
ἀγωγῆς τῶν παιδιῶν, [illegible]
ἐν τῷ "Αὐγουστιανῷ χώρῳ".

Πρὶν ἐξέλθω εἰς τὰ ἐξοχικὰ [illegible], τὰ ὁποῖα
ἔφερον δὲ πάντα τὸ ἀνεκτίμητον τῶν φροντίδων καὶ
μόχθων μου.. Καὶ τοῦτο ἄθροισμα, προσαρ-
μοσμένον πρὸς τὸ περιβάλλον, καὶ ἐφήρμοζον
τὴν [illegible] "Σπάρτην" τὰ ὁποῖα
[illegible], καὶ [illegible]"). Διὸ ἡ ἐπαρχία
[illegible] — πρόσωπά τε καὶ πράγματα, διοι-
κοῦσι. Δημογεροντίαν ἢ [illegible],
καὶ ἄλλων σχολείων, ἡ ὁποία τῶν διδασκάλων
τὸν [illegible] τῶν μαθητῶν, ἐδιώχθη [illegible]
ἐπιτιμίᾳ. Ἀπ' ἐναντίας ἐπανῆλθα δέ, τι
μοι [illegible] ζωὴ [illegible] κοινότητος [illegible]
σαν χώρας, διὰ τὴν ὁποίαν ἀνέβαινον [illegible]
καθήκοντα. Ἀλλὰ καὶ [illegible] τὸ [illegible] μου
τῶν συμμαθητῶν μου ἢ τῆς ἰδιοκτησίας μου [illegible]
[illegible], διότι [illegible] τὰ ὅπλα+, προσεπαθήσαμεν
εὐθὺς εἰσέτι ἐπὶ τοὺς πέτρας [illegible], ἐξ
ἧς τότε μόνον ἐθεάσατο τὰ [illegible], ὅταν
[illegible] ~~καὶ~~ τὸ [illegible] τῶν [illegible]
αὐτῆς ἐχωρίζετο.

+ [illegible] 1909 [illegible] κυρίου ~~[illegible]~~ [illegible] τοῦ πατρός μου. [illegible] ἀνεκάλυψεν [illegible] καὶ ὕστερον [illegible] τὸν κύριον.

Κεφάλαιον Θον

Ἡ Ἐπισκοπία Σάμου ϗ Ἰκαρίας
Οἱ Σάμιοι Μητροπολῖται
ϗ ἰδίᾳ ὁ Γαβριὴλ Κατσαρός.

~~Ἤδη κατὰ τὴν α΄ μ.Χ. [illegible]~~ ὁ Χριστιανισμὸς εἰσήχθη ἀπὸ τῶν πρώτων χριστιανικῶν χρόνων εἰς τὴν Ἰκαρίαν, ὡς ἐκ τῆς γειτνιάσεως αὐτῆς πρὸς τὴν Πάτμον καὶ τὴν Ἔφεσον.

Φαίνεται δὲ ὅτι ἀπὸ τοῦ Εου μέχρι τοῦ Θου αἰῶνος εἶχε καὶ ἴδιον Ἐπίσκοπον, ὑπαγόμενον εἰς τὸν Μητροπολίτην Ρόδου. Ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἡ Ἰκαρία ὑπήγετο ἐπισκοπικῶς εἰς τὸν Μητροπολίτην Σάμου ὑπέρτιμον ϗ Ἔξαρχον Κυκλάδων.+

Μεταξὺ τῶν ἐπὶ Τουρκοκρατίας Μητροπολιτῶν Σάμου καὶ Ἰκαρίας, ἀξιομνημόνευτος τυγχάνει ὁ Ἰωσὴφ Γεωργηρίνης ἐκ Μήλου. Οὗτος ἐξελέγη τῷ 1666 Ὀκτωβρίου 7ῃ. Μετὰ πενταετῆ ποιμαντορίαν παραιτηθεὶς ἀπῆλθε τὸ πρῶτον εἰς τὴν ἐγγὺς νῆσον Πάτμον, ἔπειτα δὲ εἰς Ἰταλίαν (1674) καὶ μετὰ [illegible] κατέληξεν εἰς Λονδῖνον· ὅπου τῇ [illegible] αὐτοῦ πολλοὶ ὁμογενεῖς καὶ Σαμίων τε ϗ Μηλίων ἐγκατεστάθησαν ἔκτοτε εἰς τὴν Ἀγγλικὴν Μητρόπολιν ἐν τῇ φερωνύμῳ "Ἑλληνικῇ ὁδῷ" "Greek-Street." Ὁ Ἰωσὴφ Γεωργηρίνης διὰ συνδρομῶν ἵδρυσεν ἐν Λονδίνῳ Ἑλληνικὴν ἐκκλησίαν ϗ Ἑλληνικὸν σχολεῖον, συνέγραψε δὲ "περιγραφὴν τῆς τότε καταστάσεως τῆς Σάμου, Ἰκαρίας, Πάτμου καὶ Ἄθωνος".

Κατὰ τὸν Ἐθνικὸν ἀγῶνα τοῦ 1821, Μητροπολίτης Σάμου ϗ Ἰκαρίας ἐτύγχανεν ὁ πολὺς Κύριλλος ὁ ἀπὸ Τρικκάλων τῆς Θεσσαλίας, μαθητὴς τοῦ Ἱεροκήρυκος Κοσμᾶ. +

+ Ἰδὲ "Ἰκαριακὰ" Ε. Σταματιάδου σελ. 42-52. ϗ "Σαμιακὰ" τοῦ αὐτοῦ Τομ. Δον σελ. 169-255.

+ Ἐκτενέστερον περὶ Κυρίλλου, ἰδὲ ἐν τῷ παραρτήματι περὶ Σάμου — ἐκ τῆς Ἱστορίας τοῦ Ε. Σταματιάδου Τομ. Δον σελ. 240-242.